



บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล



พัชริดา โสตะตา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร



การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

INDEPENDENT STUDY

THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN ACADEMIC ADMINISTRATION
OF THE EARLY CHILDHOOD LEVEL UNDER THE OFFICE
OF SATUN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA



PATCHARIDA SOHTA

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN
EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY



ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อการค้นคว้าอิสระ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN ACADEMIC
ADMINISTRATION OF THE EARLY CHILDHOOD LEVEL
UNDER THE OFFICE OF SATUN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA

ผู้วิจัย

นางสาวพัชรีดา โสตะตา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาเห็นชอบโดย

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกกร ศิริสุข) และประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

..... กรรมการและเลขานุการหลักสูตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจิราพรรณ คงช่วย)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นิรันดร์ จุลทรัพย์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองการค้นคว้าอิสระแล้ว

..... รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายนเรศ อากาศสุวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล	
ผู้วิจัย	นางสาวพัชริดา โสตะ	ปีการศึกษา 2567
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 205 คน โดยใช้การสุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test แบบ Independent Sample Test และ ค่าวิเคราะห์ทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษาตามลำดับ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ประเด็นที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

Independent Study Title	The Role of School Administrators in Academic Administration of the Early Childhood Level under the Office of Satun Primary Educational Service Area	
Researcher	Miss Patcharida Sota	Academic Year 2024
Degree	Master of Education Program in Educational Administration	
Advisor	Assistant Professor Dr. Kanokkorn Sirisuk	

Abstract

The objectives of this study were: 1) Study the role of school administrators in academic administration of the early childhood level under the Office of Satun Primary Educational Service Area., 2) Compare the role of school administrators in academic administration of the early childhood level, according to the opinions of early childhood teachers under the office of Satun Primary Educational Service Area, which were classified by educational level, work experience, and school size., 3) Study the suggestions regarding the role of school administrators in academic administration of the early childhood level under the office of Satun Primary Educational Service Area. The sample group was the early childhood teachers under the office of Satun Primary Educational Service Area. The sample size was 205 people using stratified random sampling according to the size of school. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, Independent Sample Test, and One-Way ANOVA.

The results showed that: 1)The role of school administrators in academic administration of the early childhood level under the office of Satun Primary Educational Service Area, in a whole aspect, was at a high level. When considering each aspect, it was at a high level in every aspect. , 2) When comparing the role of school administrators in academic administration at the early childhood level according to the opinions of early childhood teachers under the office of Satun Primary Educational Service Area, classified by educational level, it was found that there was a statistically significant difference at the .01 level. When classified by work experience, it was found that there was a statistically significant difference at the .05 level. When classified by the size of the schools, it was found to be not different. , 3) In the suggestions regarding the role of school administrators in academic administration of the early childhood level under the office of Satun Primary Educational Service Area, it was found that the most frequently suggested aspect was organizing learning experiences.

Keywords: Role of School Administrator, School Administrator, Academic Administration of The Early Childhood Level

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลอันเป็นที่รักทุกคน รวมไปถึงสถานที่ต่าง ๆ ที่นำพาผู้วิจัยให้ประสบความสำเร็จในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และประธานกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิพรรณ คงช่วย กรรมการและเลขานุการหลักสูตร และรองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และแนะนำแนวทางช่วยเหลือ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง รวมทั้งเสียสละเวลาทั้งกำลังกายและกำลังใจ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่ให้ความรู้และคอยอบรมสั่งสอนตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.มนต์ทิพา ไชยแก้ว อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดร.เอกวิทย์ มากสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนควนดินแดงมิตรภาพที่ 173 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 และนายพนัส ภิรมย์รักษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเสม็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ที่ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ให้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและดำเนินการแจ้งบุคลากรในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านราวปลา สำหรับกำลังใจ การสนับสนุน ช่วยเหลือ คำปรึกษา จนวิจัยสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณพี่ เพื่อน น้อง นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2565 ทุกคนที่คอยช่วยให้กำลังใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล ผลักดันผู้วิจัยในทุกด้าน

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว โสตะตา ที่สนับสนุนทุนการศึกษาตลอดหลักสูตร รวมไปถึงค่าเดินทางและอื่น ๆ รวมไปถึงกำลังใจที่สำคัญที่มอบให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

พัชริดา โสตะตา

สิงหาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การบริหารสถานศึกษา	14
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย	20
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	41
การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย	64
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	77
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	80
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	97
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	101
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	101
แบบแผนการวิจัย	102
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	103
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	104
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	105
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	106

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	108
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	128
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผล	133
ข้อเสนอแนะ	140
บรรณานุกรม	142
ภาคผนวก	152
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	153
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	155
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	167
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	176
ประวัติผู้วิจัย	183

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ	26
2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	78
3 ข้อมูลจำนวนโรงเรียนในสังกัด ปีการศึกษา 2566 จำแนกตามอำเภอและขนาด ของโรงเรียน	80
4 ข้อมูลจำนวนนักเรียนและห้องเรียนระดับชั้นปฐมวัย ปีการศึกษา 2566 จำแนก เป็นรายอำเภอ	81
5 ข้อมูลจำนวนนักเรียนและห้องเรียนระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2566 แต่ละ โรงเรียน	81
6 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	101
7 แบบแผนการวิจัย	102
8 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและ ขนาดสถานศึกษา.....	109
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมและ รายด้าน	111
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการ ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการพัฒนาหลักสูตร	111
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	112
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	113
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	114
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการนิเทศการศึกษา	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล จำแนกตาม ระดับการศึกษา	116
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตุล จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	117
17	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน	118
18	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตุล จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม	120
19	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตุล จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการวัดและประเมิน พัฒนาการ	120
20	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตุล จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการนิเทศการศึกษา	121
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตุล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	121
22	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา	122
23	แสดงจำนวนข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตุล	124
24	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตุล	177

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 25 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร 182



สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ให้รัฐดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ การจัดการศึกษาจะต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความสามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560: 14) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้เน้นย้ำการจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 3-4) สอดคล้องกับการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อเข้าสู่ยุคโลกศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ในฐานะการศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลัก ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ตามยุทธศาสตร์การศึกษาชาติ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษาเพื่อเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยกล่าวถึงยุทธศาสตร์ที่ 3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายที่ 3.3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: ญ)

ในปัจจุบันมีสภาพการณ์ทางสังคมที่มีการแข่งขันและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ก้าวทันความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัย

ที่สำคัญหลายประการ แต่ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ คือการพัฒนามนุษย์ โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย นับเป็นรากฐานของการพัฒนา ทั้งการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาคุณลักษณะให้มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักตนเองและการควบคุมอารมณ์ การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาความพร้อมของเด็ก เพื่อรับการศึกษาระดับต่อไป และเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูและการให้ประสบการณ์ต่าง ๆ แก่เด็ก จะทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเจริญเติบโตและดำเนินชีวิตไปในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในอนาคตได้ ถ้าเด็กไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูหรือได้รับการดูแลที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมกับวัย ก็อาจจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตและการดำเนินชีวิตในอนาคตได้เช่นกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ให้เด็กได้รับการเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และรักความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุวมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 2)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึงการศึกษาปฐมวัยว่า เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 2) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุวมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 3) และมีหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยว่า เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 13) ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัย มีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ได้บ่มเพาะเจตคติของ

เด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (ราชกิจจานุเบกษา, 2562: 6) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบาย แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้สถานศึกษาและครู ชับเคลื่อนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากการพัฒนาคุณภาพเด็กในช่วงปฐมวัย โดยให้ยึดหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม ให้เด็กมีพัฒนา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างสมวัย รวมทั้งพัฒนาด้านตัวตน พัฒนาทักษะสมองให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กรู้สึกมีคุณค่า มีความเชื่อมั่นและภูมิใจในตนเอง และเป็นเด็กที่คิดเป็น มีเหตุมีผลและรู้จักกำกับตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย โดยแบ่งออกเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1) คุณภาพของเด็ก 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

กระบวนการบริหารและการจัดการสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษา กำหนดให้มีอำนาจปกครอง ดูแลบริหารจัดการศึกษาต่างๆ (ราชกิจจานุเบกษา, 2546: 13) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้อำนาจในการบริหารจัดการศึกษามี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543: 82-84) และปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย คือ การบริหารจัดการด้านวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา “ผู้บริหารสถานศึกษา” เป็นบุคคลสำคัญที่จะนำหลักการ แนวคิด แนวทางทฤษฎีปฐมวัยต่าง ๆ ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเป็นผู้ที่คอยติดตาม ศึกษานโยบายการศึกษาต่าง ๆ จากรัฐมาพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนวางแผนบริหารจัดการการศึกษา และการมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนเองในการบริหารงาน ที่จะทำให้การบริหารการศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการ ตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาหรือการนำสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566: 14-15)

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยนั้น เป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ตั้งแต่ปรัชญาและจุดมุ่งหมายที่จะต้องคำนึงถึงปัจเจกบุคคล รวมทั้งการประเมินผลทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนการวัดผลเพื่อจะได้ติดตามการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี (Fisk, 1975: 214) งานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาและเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เปรียบเสมือนส่วนที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของ

ร่างกาย ที่จะช่วยให้ทุกส่วนร่วมกันเคลื่อนที่ไปได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งด้านปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ งานวิชาการ จึงมีความสำคัญกับหลักสูตรที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กำกับระบบการทำงานในสถานศึกษา ให้บรรลุผล สำเร็จและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (พรณิอร อินทราเวช, 2561: 260-269)

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ตามความสามารถ ความสนใจและความถนัดของเด็ก เพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนา ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งมีความสำคัญและเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้งานวิชาการ จะเป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมการเตรียมความพร้อมขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ก่อนที่จะเข้าเรียน ในระดับประถมศึกษา ต่อไป (ระวีวรรณ ทิพยานนท์, 2564: 36) ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรืองานวิชาการ ระดับปฐมวัย จะต่างจากการบริหารงานวิชาการในระดับอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีเนื้อหาวิชาการเหมือนระดับ อื่น ๆ เป็นเพียงการสอน ให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อ การบริหารงานด้านวิชาการระดับปฐมวัยเป็นอันดับรองมาจากการบริหารงาน 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายงานบุคคล และด้านวิชาการระดับประถม สุภาพร ปานหอม (2564: 76) กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ ปฐมวัยตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) ที่มี 12 ด้าน ด้านการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลระดับปฐมวัย ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาปฐมวัย ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามูลฐาน ด้านการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ปฐมวัย ด้านการนิเทศการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการแนะแนวการศึกษาปฐมวัย ด้านการประกันคุณภาพปฐมวัย ด้านการส่งเสริมความรู้ปฐมวัยแก่ชุมชน ด้านการประสานความ ร่วมมือการพัฒนาวิชาการปฐมวัยและด้านการส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการปฐมวัย เปรมจิต แยมแพง (2562: 237) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัยในสถานศึกษา มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน ด้านวิจัยในชั้นเรียน สุพรรณษา ใจอารีย์ (2561: 96) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ ระดับปฐมวัย มีด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการพัฒนากระบวนการ จัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการวัดผลประเมินผลระดับปฐมวัย ด้านการนิเทศการศึกษาระดับปฐมวัย สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) กล่าวว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยตาม กรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 มี 5 ด้าน ด้านการจัดประสบการณ์ เรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดและประเมินผล พัฒนาการและด้านการนิเทศภายใน ซึ่งจะเห็นได้ว่า การพัฒนาให้เด็กมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านนั้น จำเป็นต้องอาศัยการบริหารงานด้านวิชาการ ที่จะเป็นเครื่องมือ สำคัญในการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็ก พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่า ต่อตนเองครอบครัว สังคมและประเทศชาติ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก สามารถดำรงชีวิต

ในสังคมได้อย่างมีความสุข การบริหารวิชาการและระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ดี จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากที่จะเรียนรู้เอง ใช้การตั้งคำถาม เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ โดยครูครูผู้สอนระดับปฐมวัยและนักเรียนจะร่วมกันตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ที่จะเรียนรู้ นำไปสู่การค้นคว้า และสนุกกับการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเอง และมีความสุขในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการพัฒนาองค์รวมของเด็ก ทั้งในห้องเรียนและในโลกกว้าง ส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะเป็นนักค้นคว้า ใช้ความอยากรู้อยากเห็นเพื่อค้นคว้าวิจัย และนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นนักคิด ที่มีศักยภาพในการใช้ความคิดและกล้าตัดสินใจ อย่างสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา กล้าเสี่ยง มีความมั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ภาระงานต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยเสริมสร้างจินตนาการและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนวัยเรียนของเยาวชนรุ่นใหม่ (กมล แสงทองศรีกมล, 2559)

หากผู้บริหารสถานศึกษามองข้ามจุดนี้ไป อาจทำให้เกิดปัญหาในด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของเด็กกลดน้อยลง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญในงานวิชาการระดับปฐมวัย ให้ได้เท่ากับงานวิชาการระดับอื่น ๆ ด้วย จากการสังเคราะห์ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย ได้ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา จะเห็นได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาข้างต้น มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในปัจจุบันที่จะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ผสมผสานความรู้ที่ทันสมัยพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพมากที่สุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่สุดฝั่งอันดามันของประเทศไทย โดยมีเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 7 อำเภอ ประกอบด้วย เมืองสกล ลະงู ควนกาหลง ทุ่งหว้า ควนโดน ท่าแพและมะนัง จะประกอบไปด้วยสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 159 แห่ง มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร มีจุดเน้นในการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คือ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 – 6 ปี และผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าถึงโอกาสทางการศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและการจัดทำกรอบหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2566: 55) จากรายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร 2565 ผลการประเมินคุณภาพระดับปฐมวัยในจุดที่ควรพัฒนา 1) ด้านคุณภาพเด็ก พบว่า พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ พัฒนาการด้านสติปัญญา รองลงมา คือ พัฒนาการด้านสังคม อันดับสาม คือ พัฒนาการด้านร่างกาย 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า ประเด็นที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ การพัฒนาสภาพแวดล้อม/โครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคาร สถานที่ อินเทอร์เน็ต สาธารณูปโภค เป็นต้น รองลงมา คือ การบริหารจัดการ ชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก

ใช้สื่อ เทคโนโลยี สอดคล้องกับพัฒนาการ อันดับสาม คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 3) ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พบว่า ประเด็นที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น เด็กเป็นสำคัญ และการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็ก รองลงมา คือ การรู้จักและเข้าใจปรัชญาหลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษา อันดับสาม คือ ความรักเด็ก ดูแลเอาใจใส่เด็ก และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2565: 3-4)

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จึงมีความสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้มีสารสนเทศเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐานและประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แตกต่างกันไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 432 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 159 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2566: 7)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 205 คน จากนั้นสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ตามสัดส่วนขนาดของสถานศึกษา และสุ่มครูผู้สอนระดับปฐมวัยในแต่ละสถานศึกษา ด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลาก

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลทั่วไป ได้แก่

2.1.1 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์ทำงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5-10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปี

2.1.3 ขนาดสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน
- 2) ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-600 คน
- 3) ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 601-1,500 คน

2.2 ตัวแปรตาม คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้แก่

- 2.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2.2.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 2.2.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 2.2.4 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ
- 2.2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา

3. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จากการสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน ดังนี้ สุพรรณษา ใจอารีย์ (2561: 96), เปรมจิต แยมแพง (2562: 237), จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2563: 75), ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 9), สุภาพร ปานหอม (2564: 76), มณฑา วงษาไฮ (2564: 17), สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) และชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ (2565: 17) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ด้านเนื้อหา 5 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 3.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 3.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 3.4 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ
- 3.5 ด้านการนิเทศการศึกษา

4. ขอบเขตระยะเวลา

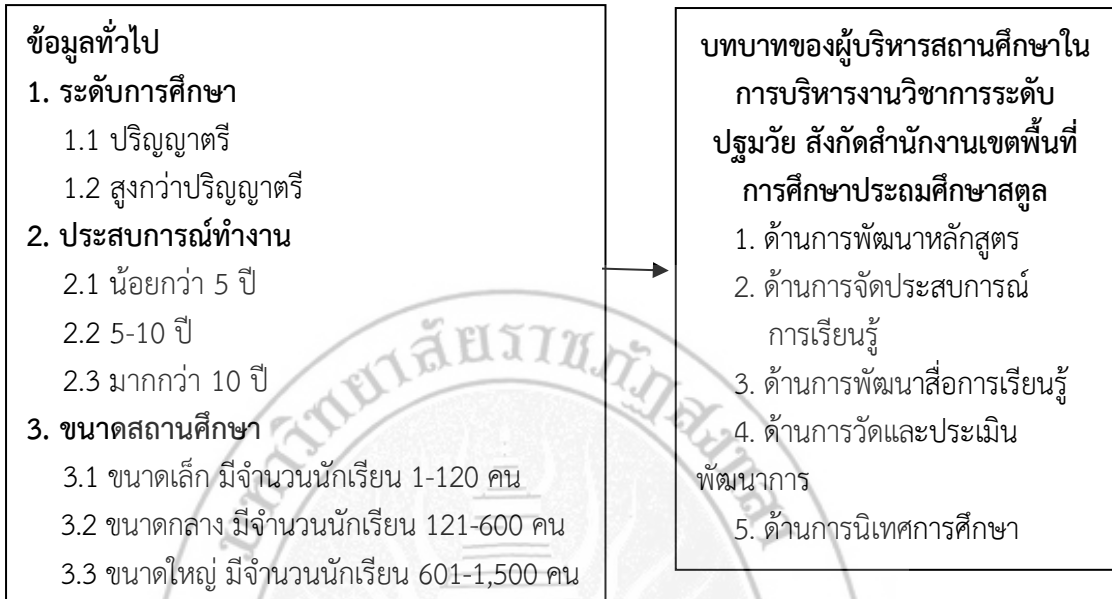
1 มกราคม พ.ศ. 2567 – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2567

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาให้กับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ปี เป็นการบริหารการศึกษา โดยให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจัดอบรมเลี้ยงดู ให้ประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่รับการศึกษาระดับชั้นปฐมวัยจนกระทั่งถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการศึกษาขั้นต่อไปและเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต

2. การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกระบวนการปฏิบัติงานบริหารของสถานศึกษาที่การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยได้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพ และเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการปรับเปลี่ยนแนวคิด กำหนดแผนยุทธศาสตร์ พัฒนาสภาพแวดล้อม จัดให้มีระบบนิเทศ บริหารจัดการด้านต่างๆ ตามบทบาทและหน้าที่ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ดำเนินตามกฎหมาย ระเบียบและ ข้อบังคับราชการ เพื่อการปฏิรูปให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล แบ่งได้ 5 ด้าน

4.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตร สามารถพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสามารถตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษา และ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดทำหลักสูตร ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และ ประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ มีความหมายกับตัวเด็ก โดยมีการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาใหม่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงสำคัญของ งานวิชาการระดับปฐมวัย ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการ นำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบ แนวคิดในการบริหารด้านวิชาการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุม ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและที่ผู้สอนกำหนด มีความยืดหยุ่น จัดเตรียม สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความพร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยจัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัส ทั้งห้าและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเกิดการเรียนรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้ง เกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา

4.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยพัฒนาและผลิตสื่อที่เป็นรูปธรรม มีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับหน่วยการ เรียนรู้ นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ส่งเสริมให้มีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่ง เรียนรู้มาใช้เสริมเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสร้างรูปธรรมขึ้นในใจได้ สื่อการสอนจะช่วยสร้างความ สนใจของผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถใช้ประสาทสัมผัสได้ด้วยตา หู และการเคลื่อนไหวจับต้องได้ แทนการฟังหรือดูเพียงอย่างเดียว เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านมีการซ่อมแซม ปรับปรุงวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน สื่อเหล่านี้จะเป็นตัวกลางในการนำความรู้จากผู้สอน สู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ ของเด็ก ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์ สามารถสร้าง บรรยากาศทางกายภาพภายในสถานศึกษา ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากกว่า การสอนที่ไม่มีสื่อ

4.4 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กให้เป็นไป ตามสภาพจริง ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ และการสะสมผลงานของเด็ก การวัดและการประเมินพัฒนาการ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน

ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในโรงเรียนจะต้องมีการวัดและประเมินผลว่า ผู้เรียนได้บรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.5 ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของครูผู้สอนระดับปฐมวัย แต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ โดยให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาทั้งการจัดประสบการณ์ของตนเองและเพื่อนครูเพื่อเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มีการประเมินผล การพัฒนางานตามสภาพจริง ดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ให้ผู้สอนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ตลอดจนการกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ

5. ครูผู้สอนระดับปฐมวัย หมายถึง ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

6. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

7. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

7.1 ปริญญาตรี

7.2 สูงกว่าปริญญาตรี

8. ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของครูผู้สอนระดับปฐมวัย นับตั้งแต่วันแต่งตั้งให้ดำรงถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

8.1 น้อยกว่า 5 ปี

8.2 5-10 ปี

8.3 มากกว่า 10 ปี

9. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดสถานศึกษาตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ได้แก่

9.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

9.2 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-600 คน

9.3 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 601-1,500 คน

10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีพื้นที่รับผิดชอบสถานศึกษาในจังหวัดสตูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ใต้สุดฝั่งอันดามันของประเทศไทย โดยมีเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 7 อำเภอ ประกอบด้วย เมืองสตูล ละงู ควนกาหลง พงษ์หว้า ควนโดน ท่าแพ และมะนัง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยกำหนดแนวทางในการพัฒนาตนเองในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
2. ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการศึกษาที่ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยและพัฒนาตนเองให้มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ได้ข้อมูลสารสนเทศซึ่งนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และวางแผนในการดำเนินการส่งเสริม พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยมากยิ่งขึ้น



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยสาระสำคัญตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย
 - 2.3 การสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย
3. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 3.1 ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 3.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 3.3 แนวคิด ทฤษฎีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 3.4 หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 3.5 มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 3.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
4. การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
 - 4.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 4.2 ความหมายของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
 - 4.3 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
 - 4.4 ขอบข่ายงานวิชาการปฐมวัย
5. หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย
6. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

1. หลักการบริหารสถานศึกษา

1.1 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ในมาตรา 9 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553 :14) คือ

- 1.1.1 ด้านการบริหารวิชาการ
- 1.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 1.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

1.2 กระทรวงศึกษาธิการ (2550 :30-32) ได้กำหนดว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งที่เรียกทั่วไปว่า ธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่

- 1.2.1 หลักนิติธรรม
- 1.2.2 หลักคุณธรรม
- 1.2.3 หลักความโปร่งใส
- 1.2.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.2.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.2.6 หลักความคุ้มค่า

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยใช้แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลด้านการบริหารทั่วไป เป็นขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษา

2. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

คำว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อบุคคล ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

กระบวนการบริหารมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กระบวนการบริหารจึงเป็นศาสตร์ที่ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี จะต้องทราบถึงงานหรือภารกิจในการบริหารองค์กรและหลักการบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานผล

การสั่งการและควบคุมหน้าที่ในการบริหารเหล่านี้ต่างมีความสำคัญอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการบริหารเป็นศาสตร์ที่อาศัยแนวคิดของนักทฤษฎีด้านการบริหาร มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ จะเห็นว่ากระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผลและการปรับปรุงทั้งสิ้น การบริหารสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทย ในปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยน การแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรง ทันสมัย และมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพโดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบท และโครงสร้างการบริหารของการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา ที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553” เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษา โดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบายหลากหลายในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจและการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้เสนอแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาที่ท้าทายหลายด้าน จึงเป็นเสมือนกฎหมายปฏิรูปการศึกษา ดังจะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ คือ ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ การปฏิรูปแนวทางการจัดการศึกษาโดยให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิรูปหลักสูตรและเนื้อหาสาระ วิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น และเอกชนโดยเน้นเรื่อง การกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมปฏิรูประบบครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีการยกระดับ สถานภาพของวิชาชีพครู การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครู ปฏิรูประบบทรัพยากรและ การลงทุน เพื่อการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรมาให้เพื่อการศึกษา ปฏิรูประบบประกันคุณภาพการศึกษาและปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มุ่งให้มีการผลิตใช้สื่อและเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลายที่มีคุณภาพ

บรรจบ บุญจันทร์ (2556: 38) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่าหมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557: 4) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จรรณี แก้วเอียน (2557: 2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558 : 1476) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

ยุพา พรหมแย้ม (2562: 31) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสังคมที่ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม อันได้แก่ เด็กเยาวชน ประชาชน เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพของสังคม การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญยิ่งต่อองค์กร เป็นเรื่องของการบริหารจัดการทางระบบ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่องค์กรในด้านต่าง ๆ ทั้งในเชิงของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งหากการบริหารการศึกษาไม่ดีพอก็จะก่อให้เกิดปัญหาแก่องค์กรได้

จิตรจรรณู ทรงวิทยา (2562 : 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษาหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดี สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียน มีความสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา คือกระบวนการในการดำเนินงานภายในโรงเรียนที่เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่ทำหน้าที่ในด้านฝ่ายต่างของการบริหารการศึกษา ที่ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการใช้ศาสตร์และศิลปะ ทักษะต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกัน การส่งเสริมด้านความคิด ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553: 14) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนด สาระสำคัญไว้ในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่ง ขอบข่ายงานการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะทำให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะนำไปสู่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและ การจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและการวัดผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอบข่ายและ ภารกิจของสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการมีภาระหน้าที่ 17 หน้าที่ด้วยกัน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550: 29) คือ

1.1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา
สาระหลักสูตรท้องถิ่น

- 1.2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 1.3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9) การนิเทศการศึกษา
- 1.10) การแนะแนว
- 1.11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวทัศน์ หน่วยงาน
สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ
การเรียนการสอน

2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความอิสระในการบริหารจัดการ
ให้คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบ
มุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการ
มาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ขอบข่ายและ
ภารกิจของสถานศึกษาในการบริหารงบประมาณมีภาระหน้าที่ 22 หน้าที่ด้วยกัน (ราชกิจจานุเบกษา,
2550: 30) คือ

- 2.1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
- 2.2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 2.3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 2.4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 2.5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 2.6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 2.7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ

- 2.8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.11) การวางแผนพัสดุ
- 2.12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือ สิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

- 2.13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14) การจัดหาพัสดุ
- 2.15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17) การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19) การนำเงินส่งคลัง
- 2.20) การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3) ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา และมีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชู มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาในการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 หน้าที่ด้วยกัน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550: 31) คือ

- 3.1) การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6) การลาทุกประเภท
- 3.7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

- 3.12) การออกจากราชการ
 - 3.13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
 - 3.14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 3.15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
 - 3.17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 3.18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
 - 3.20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป
- การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลัก ในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการให้บริการการศึกษา ทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหาร และการจัดการของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กร ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษา ในการบริหารงานทั่วไปมีภาระหน้าที่ 22 หน้าที่ด้วยกัน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550: 32) คือ
- 4.1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 4.2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
 - 4.4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
 - 4.5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
 - 4.6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
 - 4.7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 4.8) การดำเนินงานธุรการ
 - 4.9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 4.10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
 - 4.11) การรับนักเรียน
 - 4.12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
 - 4.13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
 - 4.14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 4.15) การทัศนศึกษา
 - 4.16) งานกิจการนักเรียน
 - 4.17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

4.20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน

4.22) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.23) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ในกิจกรรมการบริหารจัดการมี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป แต่ละงานจะมีภาระงานที่แตกต่างกันไป เพื่อให้การบริหารครอบคลุมทั้งสถานศึกษา และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้วย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ราชกิจจานุเบกษา (2546: 13) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการ และขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการฯ เป็นผู้แทนของนิติบุคคลสถานศึกษา
- 2) นิติบุคคลสถานศึกษาถูกฟ้องร้อง ให้รายงานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินคดี
- 3) การบริหารบุคคลตามกฎหมาย พระราชบัญญัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 4) ยุบ รวม เลิกล้มโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน โอน จำหน่ายตามหลักเกณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
- 5) โรงเรียนมีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้ จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มี ผู้อุทิศให้ แต่จำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ คณะกรรมการโรงเรียนต้องเห็นชอบ รายงานสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา

6) โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณ พัสดุตามวงเงิน อำนาจที่เลขา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบ หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามอบตาม หลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดยกเว้นเงินเดือน

7) จัดทำระบบการเงิน บัญชี ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด และทรัพย์สินฯ ผู้อุทิศทำหลักฐานการรับ บัญชีรับจ่ายฯ รายงานผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษาทุกสิ้นปีงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบและรายงานเลขา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเร็ว

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543: 82-84) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้

กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรงใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

- 1) ด้านวิชาการประกอบด้วย
 - 1.1) มีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ
 - 1.2) มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
 - 1.3) สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทัน่วงที
 - 1.4) มีวิสัยทัศน์
 - 1.5) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 1.6) ใฝ่เรียนใฝ่รู้มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
 - 1.7) รอบรู้ทางด้านการศึกษา
 - 1.8) ความรับผิดชอบ
 - 1.9) แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
 - 1.10) รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
 - 1.11) ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
 - 1.12) คำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ
- 2) การบริหารงบประมาณประกอบด้วย
 - 2.1) เข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน
 - 2.2) มีความรู้ระบบงบประมาณ
 - 2.3) เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
 - 2.4) มีความซื่อสัตย์ สุจริต
 - 2.5) มีความละเอียดรอบคอบ
 - 2.6) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
 - 2.7) หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
 - 2.8) รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ
- 3) การบริหารงานบุคคลประกอบด้วย
 - 3.1) มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
 - 3.2) เป็นแบบอย่างที่ดี
 - 3.3) มีมนุษยสัมพันธ์
 - 3.4) มีอารมณ์ขัน
 - 3.5) เป็นนักประชาธิปไตย
 - 3.6) ประนีประนอม
 - 3.7) อุดม อุดมถ่อม
 - 3.8) เป็นนักพูดที่ดี
 - 3.9) มีความสามารถในการประสานงาน
 - 3.10) มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน

- 3.11) กล้าตัดสินใจ
- 3.12) มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร
- 4) การบริหารทั่วไปประกอบด้วย
 - 4.1) เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
 - 4.2) เป็นผู้ที่ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี
 - 4.3) มีความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
 - 4.4) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
 - 4.5) รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบ แก่ผู้ที่เหมาะสม
 - 4.6) มีความคล่องแคล่วว่องไวและตื่นตัวอยู่เสมอ
 - 4.7) มีความรับผิดชอบต่องานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค
 - 4.8) กำกับ ติดตามและประเมินผล

ราชกิจจานุเบกษา (2546: 15) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 39 สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุม ดูแลบุคลากร การเงินการพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

3) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย (2560: 87-88) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการปฏิบัติการเรียนรู้ นำโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญา มีบทบาท คือ

- 1) ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้
- 2) กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนไว้ในรูปธรรมนูญโรงเรียน

3) จัดให้มีแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวทางพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 ที่ว่าด้วยแนวทางการ จัดการศึกษา ปรับปรุงการบริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอน มีเสรีในการคิดพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ ทำการวิจัยชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีม ผนึกระหว่างกลุ่มวิชา พัฒนาการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานหลักสูตร

4) พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ที่สุด สามารถ “ใช้โลก” เป็นห้องเรียน

5) จัดให้มีระบบนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ เป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนแนวคิด ปรับแนวปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาสภาพแวดล้อม นำโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งปัญญา

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

ไกรวัลย์ รัตนะ (2558: 3) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพนั้น มิใช่เพียงแต่ ครูผู้สอนเท่านั้นที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาทุกระดับ

บรรจง ลาวะลี (2560: 210) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ ประกอบด้วย บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะ ผู้ประเมิน บทบาทในการทบทวนนโยบาย บทบาทในการบริหารหลักสูตรและการสอน บทบาทในการ กำหนดตารางการปฏิบัติงาน บทบาทในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ บทบาทในการ ส่งเสริม การพัฒนาครูและบุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์ บทบาทในการประสานสัมพันธ์กับ ชุมชน และบทบาทในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3. การสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

การสังเคราะห์ตัวแปรการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย มีนักการศึกษาและ นักวิชาการได้เสนอการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยที่น่าสนใจ ทั้งที่มีคล้ายคลึงกันและที่แตกต่าง กัน ดังนี้

สุพรรณษา ใจอารีย์ (2561: 96) พบว่า การบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มี 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย
- 2) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย
- 3) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในระดับปฐมวัย
- 4) ด้านการวัดผลประเมินผลระดับปฐมวัย
- 5) ด้านการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย

เปรมจิต แยมแพง (2562: 237) พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนทบุรี เขต 1 มี 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล
- 5) ด้านการนิเทศภายใน
- 6) ด้านวิจัยในชั้นเรียน

จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2563: 75) พบว่า ขอบข่ายการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ได้แก่

- 1) ด้านหลักสูตรปฐมวัย
- 2) ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้
- 3) ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้
- 4) ด้านการประเมินพัฒนาการ

ประวีรธรรม ทิพยานนท์ (2564: 9) พบว่า กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนการดำเนินการภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนระดับปฐมวัย ซึ่งแบ่งการบริหารวิชาการโรงเรียนปฐมวัยออกเป็น 5 ด้าน คือ

- 1) การพัฒนาหลักสูตร
- 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 3) การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้
- 4) การวัดและประเมินพัฒนาการ
- 5) การนิเทศการศึกษา

สุภาพร ปานหอม (2564: 76) พบว่า แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) ทั้ง 12 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย
- 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) ด้านการวัดและประเมินผลระดับปฐมวัย
- 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย
- 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาปฐมวัย
- 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปฐมวัย
- 7) ด้านการนิเทศการศึกษาระดับปฐมวัย
- 8) ด้านการแนะแนวการศึกษาปฐมวัย
- 9) ด้านการประกันคุณภาพปฐมวัย
- 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ปฐมวัยแก่ชุมชน
- 11) ด้านการประสานความร่วมมือการพัฒนาวิชาการปฐมวัย

12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการปฐมวัย

มณฑล วิชาไฮ (2564: 17) พบว่า การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

- 1) ด้านการบริหารหลักสูตร
- 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 3) ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้
- 4) ด้านการนิเทศ
- 5) ด้านการวัด ประเมินผลและรายงานผล

สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้
- 2) ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 3) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 4) ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการ
- 5) ด้านการนิเทศภายใน

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ (2565: 17) พบว่า การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การบริหารจัดการเรียนรู้
- 3) การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้
- 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้
- 5) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่พบว่า การบริหารงานวิชาการและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีบางส่วนคล้ายคลึงและเกี่ยวข้องกัน ดังนั้นในการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

ที่	การบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	นักวิชาการ								ความถี่
		สุพรรณษา โจรารีย์ (2561: 96)	เปรมจิต แยมแพง (2562: 237)	จิตรจรรณ เอกพันธ์ (2563: 75)	ระวีวรรณ ทิทยานนท์ (2564: 9)	สุภาพร ปานหอม (2564: 76)	มนตา วงษาโฮ (2564: 17)	สัณติตา แดงภิรมย์ (2565: 15)	ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ (2565: 17)	
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8*
2	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8*
3	ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8*
4	ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้				✓	✓			✓	3
5	ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8*
6	ด้านการนิเทศการศึกษา	✓	✓		✓	✓	✓	✓		6*
7	ด้านการวิจัยในชั้นเรียน		✓			✓				2
8	ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร					✓			✓	2
9	ด้านการแนะแนวการศึกษาปฐมวัย					✓				1
10	ด้านการประกันคุณภาพปฐมวัย					✓				1
11	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการปฐมวัย					✓				1
12	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการปฐมวัย					✓				1

จากตาราง 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน มีการนิเทศ ติดตามการประเมินผลการจัดการศึกษาให้เด็กเติบโต เป็นคนที่สมบูรณ์ สมดังเป้าหมายของการจัดการศึกษา สามารถสังเคราะห์ตัวแปรได้ จากความถี่สูงสุด 5 อันดับ คือ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ
5. ด้านการนิเทศการศึกษา

การสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ จากการสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน ดังนี้ สุพรรณษา ใจอารีย์ (2561: 96), เปรมจิต แยมแพง (2562: 237), จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2563: 75), ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 9), สุภาพร ปานหอม (2564: 76), มณฑา วงษาไฮ (2564: 17), สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) และชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ (2565: 17) ผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็นตัวแปรตาม โดยเริ่มจากความถี่ 6 ขึ้นไป เป็นความถี่สูงสุด 5 อันดับ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา มาเป็นตัวแปรในการศึกษาโดยมีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557: 75) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และลักษณะที่สองเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่ใช่หลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคม และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรต้องทำอย่างมีหลักการ มีระบบพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาช่วยในการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร เน้นการพัฒนาจิตใจผู้เรียน รวมทั้งหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นต้องมีประสิทธิภาพสูงกว่าหลักสูตรเดิม

รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู (2559: 329) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนควรมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา มีการทำกิจกรรมสถานศึกษาปฐมวัยและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุน ช่วยเหลือและนิเทศ ติดตามการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

ชวลิต ชูกำแพง (2559: 69) กล่าวว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มากำหนดร่างหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล จากนั้นจึงนำร่างหลักสูตรสู่กระบวนการวิจัยเชิงประเมิน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบในหลักสูตร โดยมีวิธีการที่นิยม 2 วิธี ได้แก่ การประเมินโดยใช้กรอบเหตุผลสัมพันธ์ และการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนจะนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนต่อไป

จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2563: 74) กล่าวว่า การวางแผนและจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร เพื่อกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับ

นักเรียน เสริมสร้างให้นักเรียนเป็นนักคิดสร้างสรรค์ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด

ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 9) กล่าวว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายและประสพการณ์ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

อรุพงษ์ งานฉมัง (2564: 65) กล่าวว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม สามารถตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษา พัฒนาเด็กทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสพการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสพการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก โดยมีการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาใหม่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) กล่าวว่า การจัดอบรมให้กับครูปฐมวัยให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชนและการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จากผู้ใช้หลักสูตรผู้มีส่วนร่วม ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตร

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ (2565: 17) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายบริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ พร้อมทั้งการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

สรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร สามารถพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสามารถตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสพการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสพการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสพการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ มีความหมายกับตัวเด็ก โดยมีการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาใหม่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการจัดประสพการณ์การเรียนรู้

รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู (2559: 329) กล่าวว่า ด้านการจัดประสพการณ์การเรียนรู้ จัดให้ครูปฐมวัยที่มีวุฒิตรงสาขาเข้าสอนได้ นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาเด็ก และรายงานผลการประเมินเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

อนงค์ ลี้มสกุล (2559: 129) กล่าวว่า การจัดประสพการณ์ คือ การจัดกิจกรรมโดยยึดแนวการจัดประสพการณ์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยได้มุ่งการอ่านออกเขียนได้ แต่เป็นการปูพื้นฐานให้เด็ก โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กเป็นหลัก

ภัทราวรรณ จันทร์เนตร์ (2559: 129) กล่าวว่า ประสพการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการในการรับรู้ หรือเกิดทักษะโดยการกระทำ หรือเห็นสิ่งต่าง ๆ

ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ซึ่งผลของการช่วยให้ผู้เรียน มีทักษะที่ต้องการ คือ มีความเป็นผู้นำ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหาและอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับวัยได้

ภรภัทร นิยมชัย (2560: 120) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เป็นกระบวนการในการสร้างประสบการณ์จากการกระทำ ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการเรียนรู้ และเกิดการพัฒนารอบทั้ง 4 ด้าน

อภิรดี ไชยกาล (2560: 8-6) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการกิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า แบบการประเมินผลอันนำไปสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา และพัฒนาทักษะต่าง ๆ

หลักการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยศึกษา

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ให้มีการเจริญเติบโตอย่างสมวัย มีสุขภาพจิตที่ดี มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ ด้านอารมณ์จิตใจ ให้สามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น มีทัศนคติเชิงบวกต่อตนเอง ได้เรียนรู้การจัดการระเบียบตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ด้านสังคมให้สามารถสร้างมิตร มีพฤติกรรมเชิงบวก สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และด้านสติปัญญาให้มีความสามารถในการใช้ภาษา การคิดในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น ในการจัดประสบการณ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูควรศึกษาและทำความเข้าใจถึงหลักการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักพัฒนาการ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กทั้งในด้านโครงสร้างและแบบแผนของร่างกาย รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมีทิศทางที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่เด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย เพื่อให้สามารถออกแบบการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม และใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างความสนใจให้เด็กสำรวจ ศึกษา ทดลอง ค้นคว้า และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูวางแผนจัดเตรียมไว้อย่างหลากหลาย เพื่อให้เด็กมีโอกาสตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมได้ตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละคน ช่วยให้ครูสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาจนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

2. หลักการเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อันเกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสภาพแวดล้อมรอบตัว เด็กปฐมวัยมีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างจากวัยอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กยังไม่มีความสนใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ประกอบกับความอ่อนด้อยในด้านประสบการณ์ และยังมีข้อจำกัดทั้งทางด้านวุฒิภาวะและพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านสติปัญญาที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ได้ดังเช่นวัยอื่น ๆ

3. หลักการพัฒนาเด็กเป็นองค์รวม เป็นที่ทราบกันดีว่าพัฒนาการแต่ละด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน และพัฒนาการแต่ละด้านจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ การพัฒนาเด็กด้านใดด้านหนึ่งจะเป็น

ตัวกระตุ้นพัฒนาการด้านอื่น ๆ ตามกระบวนการของพัฒนาการ ดังเช่นเด็กที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เจริญเติบโตตามวัย จะมีกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ที่แข็งแรง ทำให้สามารถเล่นร่วมกับเพื่อน ๆ ได้อย่างมีความสุข ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญา เด็กได้พัฒนาการคิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาในการเล่น และการใช้ภาษาสื่อสารแสดงความคิดเห็นความต้องการของตนกับครูและเพื่อน การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กทุกด้านไปพร้อมกัน จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านอย่างสมดุล

4. หลักบูรณาการบริบทของท้องถิ่น ประเทศไทยประกอบไปด้วยกลุ่มคนมากมายที่อาศัยอยู่ร่วมกันในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และวิถีในการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันไป สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การนำบริบทของท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยที่เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กอย่างมีความหมาย ได้แก่ นิทาน เรื่องเล่าท้องถิ่น เพลง คำคล้องจอง อาหาร อาชีพประจำท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับรากเหง้าของตนเอง เรียนรู้ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างกัน ปลูกฝังความภาคภูมิใจ การรักษาวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและยอมรับในความแตกต่างระหว่างกัน

5. หลักการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่เด็ก เนื่องจากผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกับเด็กมาตั้งแต่เกิด และยังได้ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเด็กที่บ้าน ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กได้ทั้งที่บ้านและสถานศึกษา ด้วยการชวนเด็กพูดคุยสนทนาและเสริมต่อเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากสถานศึกษา ช่วยจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่เด็กจำเป็นต้องใช้ที่สถานศึกษา การเข้าไปช่วยครูจัดกิจกรรมในเรื่องที่ตนถนัด ช่วยดูแลเด็กขณะออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญทั้งผู้ปกครองและครูสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กขณะอยู่ที่บ้านและสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองและครูมีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ ซึ่งจะมีประโยชน์ทั้งต่อครูและผู้ปกครองที่จะช่วยให้การพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 61) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่นด้วยการลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์จะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้และควรมีความยืดหยุ่น ให้มีสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและสาระที่ควรเรียนรู้ ที่ผู้สอนกำหนด การกำหนดกิจกรรมให้เด็กในแต่ละวันจะไม่จัดเป็นรายวิชา

หลักการจัดประสบการณ์และแนวทางการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

1) หลักการจัดประสบการณ์

1.1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม อย่างสมดุลและต่อเนื่อง

1.2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

1.4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

1.5) ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2) แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3) จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

2.6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

2.7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9) จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

2.10) จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

3) การจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่า แต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไรเมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้การจัดกิจกรรมประจำวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชนที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดกิจกรรมประจำวัน และขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น วัย 3-4 ปี มีความ

สนใจประมาณ 8-12 นาที วัย 4-5 ปี มีความสนใจประมาณ 12-15 นาที วัย 5-6 ปี มีความสนใจประมาณ 15-20 นาที

3.1.2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-20 นาที

3.1.4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชนที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

3.2.1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่นความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาได้อย่างคล่องแคล่ว โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับ ซ้อนส้อม และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

3.2.3) การพัฒนาอารมณ์จิตใจและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อแบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

3.2.4) การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

3.2.5) การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คิดรวบยอดและคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เชิงวิพากษ์มาพูดคุยกับ เด็ก ศึกษาออกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงานและทำกิจกรรม ทั้งเป็นรายบุคคลกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

3.2.6) การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัย ใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็ก ได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่านและบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เป็นการส่งเสริมให้ เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อกและเล่นก่อสร้าง

บรรพต พรประเสริฐ (2561) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย เนื่องจากเด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้ฝึกการคิด แสดงออกอย่างอิสระและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนและส่วนรวม เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในช่วงวัยนี้ จึงมุ่งเน้นการตอบสนองธรรมชาติและความต้องการตามวัยของเด็กอย่างสมดุล จึงนับว่าการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นหัวใจของงานวิชาการ และเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนา หลักสูตร เพราะเป็นขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นจะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากทีเดียว

โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวันที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กล่าวถึงในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็ก อายุ 3-6 ปี) ไว้ 6 รูปแบบกิจกรรม ดังนี้

1) การพัฒนาทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน (รวมทั้งการช่วยตนเองในการแต่งกาย การรับประทานอาหาร สุขอนามัยและการนอนพักผ่อน)

2) การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่น

3) ความคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4) กิจกรรมด้านสังคม (การทำงานร่วมกับผู้อื่น)

5) กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่

6) กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยผู้สอน

จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2563: 74) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวันและการจัดประสบการณ์เล่นและเรียนรู้อย่างหลากหลายผ่าน กิจกรรมประจำวัน

อรุพงษ์ งานฉมิง (2564: 70) กล่าวว่า ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำ จากประสบการณ์ตรง อย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์

จิตใจ สังคมและสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติโดยตรงและเป็นผู้อำนวยการควบคุมในการจัดกิจกรรมด้านการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้

ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 9) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้มีความเหมาะสมตามวัย

สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) กล่าวว่า การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ตามความสนใจของเด็กอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสามารถของเด็กปฐมวัย

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ (2565: 17) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน

Tyler (1949: 1) กล่าวว่า ได้เสนอให้มีการจัดระเบียบของประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้แต่ละประสบการณ์ได้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การสะสมผลการเรียนรู้ในระยะยาว โดยได้เสนอเกณฑ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3 เกณฑ์ ได้แก่ ความต่อเนื่อง การลำดับก่อนหลัง และการบูรณาการ โดยความต่อเนื่อง หมายถึง ความสัมพันธ์ของเนื้อหาในเชิงลึกและเชิงกว้าง การลำดับก่อนหลังเป็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่า อะไรเป็นพื้นฐานของอะไร และการบูรณาการ คือการเชื่อมโยงจุดประสงค์และประสบการณ์ของสาระวิชาที่ต่างกัน

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงสำคัญของงานวิชาการระดับปฐมวัย ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการ นำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการบริหารด้านวิชาการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและที่ผู้สอนกำหนด มีความยืดหยุ่น จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความพร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยจัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเกิดการเรียนรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา

3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู (2559: 329) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนมีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดประสบการณ์ มีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนจากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์

กระทรวงศึกษา (2560: 109) กล่าวว่า สื่อ เป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การเรียนรู้ของเด็กอายุ 3-6 ปี จำเป็นต้องผ่านการ

ลงมือปฏิบัติจริง หรือเกิดจากการค้นพบด้วยตนเอง เป็นประสบการณ์ตรง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือมองเห็น จับต้องได้ไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม เมื่อเข้าสู่อายุที่สูงขึ้น การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงขึ้นอยู่กับของที่พบเห็น ของเล่นที่เลียนแบบของจริง นิทาน และเพลง ดังนี้

1) ของเล่น เป็นสิ่งที่ประกอบการเล่นของเด็กของเล่นช่วยกระตุ้น ให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดความมั่นใจในการเล่นของเล่น อาจจัดทำขึ้นเองจากวัสดุสิ่งของ เศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน หรือเป็นการเลือกซื้อของเล่นที่มีขายในท้องตลาด ซึ่งการจัดหาของเล่นให้เด็กต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและเหมาะสมกับวัย

1.1) ลักษณะของเล่น ของเล่นที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็ก แบ่งเป็น ของจริง ของที่เลียนแบบของจริง ของสร้างสรรค์และของเล่นเพื่อการศึกษาของเล่นที่บ้าน เป็นต้น

1.2) ประเภทของเล่น ของเล่นเด็กมีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเล่น แบ่งเป็น ของเล่นฝึกประสาทสัมผัส ของเล่นฝึกการเคลื่อนไหว ของเล่นฝึกความสัมพันธ์มือกับตา ของเล่นฝึกภาษา ของเล่นฝึกการสังเกต ของเล่นฝึกการคิด และของเล่นฝึกความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

1.3) การเลือกของเล่น หลักเกณฑ์ที่ควรคำนึง มีดังนี้ ความปลอดภัยในการเล่น ประโยชน์ในการเล่น ประสิทธิภาพในการเล่น ความประหยัดทรัพยากร

2) นิทาน เป็นสื่อ เครื่องมือ และวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง จะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับหนังสือ ถือเป็นบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านหนังสือในเด็กได้อย่างแยบยล

จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2563: 75) กล่าวว่า การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ภายนอกห้องเรียน สภาพแวดล้อมทางสังคม การจัดหาสื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเป็นนักคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กปฐมวัย

ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 9) กล่าวว่า จัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

อรุพงษ์ งานฉมิง (2564: 72) กล่าวว่า ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้กับครูผู้สอนในด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดหา จัดซื้อ การผลิตสื่อที่ดี ซึ่งเหมาะกับหน่วยการเรียนรู้และพัฒนาการเด็ก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา การกำกับ ติดตาม ดูแล ประเมินผล การใช้สื่อเพื่อปรับปรุงการผลิตสื่อ ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ก่อประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ถึงสื่อที่มีคุณภาพและวิธีการดูแลรักษาสื่อให้พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา สื่อที่ตีพิมพ์ส่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก การสร้างสื่อให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย เพราะการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยนี้จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน ดังนั้น การสร้างสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรคำนึงหลักการสร้างและการใช้ที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) กล่าวว่า การจัดให้มีสื่ออุปกรณ์ / เครื่องเล่นตามมุมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ จัดหาสื่อเทคโนโลยีมาใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตรงตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจุบัน

ชฎาภรณ์ จันทรประเสริฐ (2565: 17) กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ของประเทศไทย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามแนวทางที่กำหนด ให้ครูทุกคนใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างและพัฒนาเครือข่าย สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อที่เป็นรูปธรรม มีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ส่งเสริมให้มีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้มาใช้เสริมเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสร้างรูปธรรมขึ้นในใจได้ สื่อการสอนจะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถใช้ประสาทสัมผัสได้ด้วยตา หู และการเคลื่อนไหวจับต้องได้แทนการฟังหรือดูเพียงอย่างเดียว เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านมีการซ่อมแซม ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน สื่อเหล่านี้จะเป็นตัวกลางในการนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนา นวัตกรรมในการจัดประสบการณ์ สามารถสร้างบรรยากาศทางกายภาพภายในสถานศึกษา ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนที่ไม่มีสื่อ

4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 26 ได้กำหนดว่า ให้สถานศึกษาได้จัดการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องดำเนินการวัดและประเมินผลให้ได้แก่นแท้ของศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียน โดยให้คำนึงถึงหลักการ ดังนี้

1. เน้นกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการประเมินเพื่อตัดสินการเรียน ให้มีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงที่สะท้อนถึงความรู้ความสามารถและการปฏิบัติจริงของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน
3. เน้นการบูรณาการการประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
4. เน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินส่งเสริมให้มีการประเมินตนเองประเมินโดยเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนและประเมินโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

5. เน้นการประเมินผู้เรียนด้วยการพิจารณาอย่างครอบคลุมจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบตามความเหมาะสม

เมษา นวลศรี (2556: 1) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใด ๆ มีกระบวนการสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objectives) กิจกรรมการเรียนการสอน (Learning Experience) และการวัดและการประเมินผล (Evaluation) กล่าวคือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใด ๆ ครูผู้สอนต้องเริ่มต้นที่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นเป้าหมายให้ผู้เรียน หลังจากนั้นจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้อง เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ นั้น ๆ และท้ายที่สุดจะต้องมีการวัดและประเมินผลว่า ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน กล่าวได้ว่า การวัดและประเมินผลจะต้องเกิดขึ้นระหว่าง การเรียนการสอนตลอดเวลาโดยที่กระบวนการทั้งสามส่วนจะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู (2559: 329) กล่าวว่า การวัดและการประเมินพัฒนาการเป็นการวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริง โดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย มีการรายงานการวัดผลและประเมินผลให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ครูปฐมวัยควรมีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

จรรยา เฉลิมทอง (2559: 2-3) กล่าวว่า การวัดผลเป็นผลที่เกิดจากการนำเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพไปทดสอบหารายละเอียดสิ่งที่ต้องการวัดผลว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใดกับผู้สอบ โดยกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่วัดผลอย่างเป็นระบบหรือกฎเกณฑ์นั้น เช่น การวัดผลน้ำหนักของบุคคลหรือสิ่งของต่าง ๆ อันเป็นการแปลงคุณลักษณะด้านน้ำหนักออกมาเป็นตัวเลข ว่าหนักกี่กิโลกรัมหรือการทดสอบผู้เรียนในวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษาได้ 80 คะแนน อันเป็นการแปลงคุณภาพด้านความรู้และความสามารถมาเป็นตัวเลข ซึ่งเราจะไม่วัดคนแต่จะวัดความรู้ ความสามารถหรือความสนใจของคน โดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้วัดตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นต้น การประเมินผลเป็นการตัดสินหรือสรุปผลจากข้อมูลต่าง ๆ ของการวัดผลรวมกับการพิจารณาของผู้ประเมินผล โดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ เพื่อให้ได้ผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นทั้งเชิงปริมาณหรือคุณภาพว่า สิ่งเหล่านั้นดีมากน้อยเพียงใดและคงคุณค่าอยู่ในระดับใด เช่น ณฑช หนัก 70 กิโลกรัมเป็นคนหนักที่สุดในห้อง (เปรียบเทียบกับกันภายในกลุ่ม) พัชราภาได้คะแนนวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา 90 คะแนน ถือว่าได้เกรด A (ใช้เกณฑ์ที่ผู้สอนสร้างขึ้น) เป็นต้น ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากความหมายของการวัดผล การทดสอบและการประเมินผล สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความสอดคล้องที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 114) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เป็นความรับผิดชอบของผู้สอนที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม วิธีการประเมินที่

เหมาะสม ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนาหรือสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กและสรุปผลการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลว่า เด็กบรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์หรือไม่ การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นการประเมินพัฒนาการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของ กิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการ ควรยึดหลัก ดังนี้

- 1) วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
- 2) ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
- 3) ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- 4) ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวัน ด้วยเครื่องมือและ

วิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ

5) สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2563: 74) กล่าวว่า การวางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างรอบด้านอย่างเหมาะสม เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล รายงานผลการประเมินตลอดจนนำผลการประเมินไปใช้

อรุพงษ์ งานฉมิง (2564: 77) กล่าวว่า ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ หมายถึง การประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กตามสภาพจริง โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เพื่อนำผลการประเมินมาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้บรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีการกำกับ ติดตาม และส่งเสริมให้มีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน

ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 9) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบครบทุกด้าน และสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี โดยประเมินจากการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ ข้อมูลจากผลงานตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวัน และสรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนา

สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) กล่าวว่า การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพเป็นประจำปี ใช้เครื่องมือการวัดและประเมินพัฒนาการที่หลากหลายตามหลักการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยและการจัดประชุมอบรมครูปฐมวัยเพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการต่าง ๆ

ชฎาภรณ์ จันทรประเสริฐ (2565: 17) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาลของประเทศไทยและญี่ปุ่นมีความเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้ ญี่ปุ่นจะเน้นให้เด็กมีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพที่ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะรักและไว้วางใจคนอื่นแต่ให้มีอิสระและมีศีลธรรม ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (Office of the Education Council, 2018) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการคิดสร้างสรรค์ และฝึกความรับผิดชอบแก่เด็กมากกว่าการอ่านออก เขียนได้ เน้นให้เด็กทำในสิ่งที่สนใจตามมุมการเรียนรู้หรือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ในโรงเรียน และให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนเท่ากัน (Tinnarach, 2017) ซึ่งมีจุดเด่นคือเด็กจะได้รับการประเมินเป็นรายบุคคลเพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และเด็กจะเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาใกล้บ้านโดยไม่มีการสอบเข้า (Office of the Education Council, 2020) ซึ่งจะแตกต่างกับของประเทศไทย ที่ยังใช้ระบบการสอบเข้า

สรุปได้ว่า การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุมการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กให้เป็นไปตามสภาพจริง ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์และการแสดงผลงานของเด็ก การวัดและการประเมินพัฒนาการ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในโรงเรียน จะต้องมีการวัดและประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือไม่ เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงจุดประสงค์ การเรียนรู้และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่วัดและประเมินได้จะต้องรายงานการวัดผลและประเมินผลให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

5. ด้านการนิเทศการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2556: 52-53) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะพู่ (2559: 329) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือเป็นการประเมินผลการพัฒนางานตามสภาพจริง มีการวางแผนและระยะเวลาในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยวิธีการนิเทศควรดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย

กิตติศักดิ์ อังคะนาวิ (2561: 196) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคน หมายถึง การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนางาน หมายถึง การนิเทศการศึกษา มีเป้าหมายสูงสุด อยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่ดีขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะ “พัฒนางาน” คือการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ หมายถึง การนิเทศการศึกษา เป็นการสร้างการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงาน ภายใต้อาการถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การจัดกิจกรรมการนิเทศที่มุ่งให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็น จุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เนื่องจากขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากนิเทศไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศ การศึกษาย่อมสำเร็จได้ยาก

หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา

กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณ (2561: 197) กล่าวว่า หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา โดยจะยกตัวอย่างหลักการของต่างประเทศและหลักการในประเทศให้เป็นแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- 1) การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
 - 2) การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการส่งเสริมและการสร้างสรรค์
 - 3) การนิเทศการศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคน มากกว่าที่จะ แบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพ มากกว่าที่จะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
 - 4) การนิเทศการศึกษา จะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล
 - 5) จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา คือหาทางช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา
 - 6) การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องอยู่กับการส่งเสริมความรู้สึกรอบนให้แก่ครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ
 - 7) การนิเทศการศึกษาควรเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่
 - 8) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าและความพยายามของครู ให้สูงขึ้น
 - 9) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถวิสัยทัศน์ ทักษะคติ และข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง
 - 10) การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล
- อรุพงษ์ งานฉมิง (2564: 75) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู ตลอดจนการกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้และนำ ความรู้ ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และยังส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง โดยให้ครู เข้าร่วมเป็นศึกษานิเทศก์และมีส่วนร่วมในการใช้กลยุทธ์ร่วมกับเพื่อนครูในการพัฒนาตนเอง
- ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 9) กล่าวว่า กระบวนการกำกับ ติดตาม และพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สาธิตา แดงภิรมย์ (2565: 15) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เผยแพร่การนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ ดำเนินการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายและ เหมาะสมกับโรงเรียนโดยเน้นให้ครูปฐมวัยนิเทศช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของครูผู้สอนแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ โดยให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาทั้งการจัดประสบการณ์ของตนเองและเพื่อนครูเพื่อเป็น กลายามิตรที่ดีต่อการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มีการประเมินผลการพัฒนางานตามสภาพจริง ดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ให้ผู้สอนเกิดความ เชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ตลอดจนการกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไป พัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัย สามารถ สังเคราะห์และสรุปได้ดังนี้ การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย หมายถึง กิจกรรมทุก อย่างของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของ หลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นหัวใจสูงสุด ของสถานศึกษา โดยมีขอบเขตงาน 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านกรนิเทศ การศึกษา การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย มีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีระบบ รูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการ จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญใน การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ถือเป็นภารกิจหลักของ สถานศึกษาทุกระดับที่ผู้บริหารต้องมีบทบาท ได้แก่ บทบาทในการบริหารงานวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อนำไปสู่ คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา ให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับ สิทธิในการอบรมและ ส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นองค์รวม มีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1. ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการให้การศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมของเด็ก เพื่อรับการศึกษาในระดับต่อไปและเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทั้ง ทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูและการให้ประสบการณ์ต่าง ๆ แก่เด็ก จะทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเจริญเติบโตและดำเนินชีวิตไปในสภาพแวดล้อมที่มีการ

เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในอนาคต สำหรับความหมายของการศึกษาปฐมวัย มีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

ธนกร นิโรธร (2559: 56) การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี เพื่อให้มีพัฒนาการที่ดีในด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (2560: 2) กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

ศศิพันธุ์ เปียนเปี่ยมสิน และคณะ (2561: 5) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาสมอง เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งจะรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ

ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู (2562: 140) จัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการ บนพื้นฐานบุคลิกภาพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 29) การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ปี ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาสมอง เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ และพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจาก ระดับอื่น ๆ

อรุพงษ์ งานฉมิง (2564: 36) การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาในรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู ที่เป็นพื้นฐานของชีวิต เพราะในปัจจุบัน ข้อมูลความรู้ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ เป็นประจักษ์แล้วว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงอายุ 6 ปี เป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการปูพื้นฐานในการพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคตทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาให้กับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เป็นการบริหารการศึกษา โดยให้ครูผู้สอนจัดอบรมเลี้ยงดู ให้ประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนา

ให้เด็ก มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่รับการศึกษาในระดับชั้นปฐมวัยจนกระทั่งถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการศึกษาขั้นต่อไปและเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต

2. ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

Massoglia, 1977 (อ้างถึงใน เยาวพา เตชะคุปต์, 2542) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ทุกรูปแบบควรมีส่วนสำคัญ เนื่องจากการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านนับตั้งแต่แรกเกิดจนเริ่มเข้าเรียนในระบบโรงเรียน และเป็นการวางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัยให้กับเด็ก รวมถึงเด็กที่มีข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมทางบ้านยังมีส่วนช่วยให้เด็กเจริญเติบโตและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยที่พ่อแม่ควรเป็นครูคนแรกที่มีความสำคัญต่อลูก เพราะอิทธิพลจากทางบ้านมีผลต่อกระบวนการพัฒนาเด็ก และสามารถนำไปเป็นหลักในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ธนกร นิโรธร (2559: 63) ได้ให้ความสำคัญว่า เด็กควรได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการกระทำและโดยการเล่นเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้เด็กต้องการความรักความอบอุ่น รวมทั้งสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กระดับปฐมวัยจึงได้ยึดแนวความคิดและปรัชญาดังกล่าว มาใช้ในการจัดแนวประสบการณ์ให้กับเด็กให้เด็กได้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามควรแก่วัย ดังที่รัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 3) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กล่าวว่า มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดีมีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ครูครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: ญ) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กล่าวว่า คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิด – 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตร ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น

พัชรี ผลโยธิน (2560 : 6) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญ ดังนี้

1) ความสำคัญต่อตัวเด็กปฐมวัย

1.1) ทำให้เด็กปฐมวัยพัฒนาตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรการจัดการเป็นการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ โดยพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมดุลครบถ้วนให้เด็กปฐมวัยได้รับการฝึกทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับวัยและการเรียนรู้ของเด็ก มีผู้รับผิดชอบที่จัดการศึกษาและหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน สถานศึกษาและชุมชน การดำเนินการดังกล่าว ย่อมเกิดผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

1.2) ช่วยสร้างรากฐานชีวิตให้กับเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กปฐมวัยได้รับโอกาสที่จะถูกอบรมเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาที่เป็นพื้นฐานจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เพราะช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ที่เป็นรากฐาน ของชีวิต ทั้งนี้สภาพสังคมและความเป็นอยู่ของคนเรามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมา และรวดเร็ว การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยจึงจำเป็นต้องเริ่ม ตั้งแต่ช่วงวัยนี้เพื่อสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กสามารถดำรงชีวิตที่ดีและสร้างสรรค์สังคม

2) ความสำคัญต่อครู

2.1) ทำให้ครูทราบแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาและนำหลักสูตรไปใช้พัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยทำให้ครูทราบถึงหลักการจัดการศึกษาแนวคิดและปรัชญาการศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย วิธีการจัดประสบการณ์กิจกรรมและการประเมิน ซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่ ความรู้ความเข้าใจดังกล่าว ช่วยให้ครูสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแนวการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.2) ทำให้สามารถกำหนดรูปแบบจุดมุ่งหมาย ประสบการณ์และกิจกรรมในการพัฒนาเด็กในแต่ละช่วงอายุที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะการจัดการศึกษาต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ ร่วมกันของสังคมและต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง รวมทั้งตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กสามารถเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่และใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

3) ความสำคัญต่อสังคม

3.1) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การให้โอกาสเด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาอย่างเหมาะสมกับวัยและเรียนรู้อย่างมีความสุข รวมทั้งทำให้ประชาชนในสังคมมีส่วนร่วม สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มที่และตรงตามความต้องการของสังคม จะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้

3.2) ทำให้พลเมืองและสังคมมีคุณภาพและเกิดความมั่นคงการศึกษาส่งผลกระทบต่อและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและการใช้ชีวิตของประชาชน การจัดการศึกษาและหลักสูตรที่มีคุณภาพให้กับเด็กปฐมวัย จึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม เพราะนำไปสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งจะทำให้สังคมมีคุณภาพและเกิดความมั่นคงตามไปด้วย เป็นการป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า

ศศิพันธุ์ เปียนเปี่ยมสิน และคณะ (2561: 5) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ กระบวนการจัดการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในด้านการคิดและพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญาในขั้นต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันทางสังคมทุกสถาบันร่วมมือกัน หากผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว และร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะส่งผลให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพซึ่งจะเติบโตมาเป็นกำลังแห่งการพัฒนาประเทศได้ในที่สุด

อรุพงษ์ งานฉมัง (2564: 38) กล่าวว่า เด็กควรได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการกระทำและโดยการเล่นเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ เด็กต้องการความรักความอบอุ่น รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กระดับปฐมวัย จึงได้ยึดแนวความคิดและปรัชญาดังกล่าว มาใช้ในการจัดแนวประสบการณ์ให้กับเด็ก ให้เด็กได้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามควรแก่วัย ดังที่รัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

จุมพร พัฒนะมาศ (2558: 30) ความสำคัญของการบริหารการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาของเด็กระดับปฐมวัยที่เป็นช่วงวัยสำคัญที่สุดของชีวิตที่สามารถเรียนรู้ และสร้างพัฒนาการทุกด้านของตนเอง ได้ครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข เพื่อพร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่แทรกเข้ามา หากเด็กคนใดที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมในวัยนี้ ย่อมส่งผลทำให้การเรียนรู้ในระยะต่อไปไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของงานแห่งชีวิต คือ การเริ่มชีวิตในเด็กระดับปฐมวัย เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่าง ๆ ให้เด็กมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย มุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กเติบโตเป็นพลโลกที่มีประสิทธิภาพ มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สามารถพัฒนาตนเองและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตได้

3. แนวคิดการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จัดทำขึ้นโดยยึดปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ หลักการ บนพื้นฐานแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยสากล และความเป็นไทย ครอบคลุมการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้แก่เด็ก และมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ด้วยความร่วมมือของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ครอบครัว ชุมชน สังคม และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สู่การสร้างคนไทยที่มีศักยภาพในอนาคต เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการของเด็กจะมีลำดับขั้นตอนในลักษณะเดียวกันตามวัยของเด็ก แต่อัตราการเจริญเติบโต และระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ โดยในขั้นตอนแรก ๆ จะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป พัฒนาการประกอบด้วย ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งพัฒนาการแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันรวมทั้งส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน

พัฒนาการแต่ละด้าน มีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกาย อธิบายว่า การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กมีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน ทฤษฎีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ และสังคม ระบุว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีความไว้วางใจในผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เคารพผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย และทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญา อธิบายว่า เด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะและความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริม เฝ้าระวัง และช่วยแก้ไขปัญหาให้เด็กได้พัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เป็นการคำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน ในการดูแล พัฒนา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก ต้องไม่เน้นที่ด้านใดด้านหนึ่งจนละเลยด้านอื่น ๆ ซึ่งในแต่ละด้านของพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องการการส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการสมวัย

อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นแนวทางที่สำคัญในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรู้ความเข้าใจ ที่ประกอบด้วยความเหมาะสมกับวัยหรืออายุของเด็กว่าพัฒนาการในช่วงวัยนั้น ๆ ของเด็กเป็นอย่างไร ต้องการการส่งเสริมอย่างไร การมีความรู้ทางพัฒนาการตามช่วงวัย จะทำให้สามารถทำนายพัฒนาการในลำดับต่อไปได้ และสามารถวางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม สำหรับความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เป็นการคำนึงถึงเด็กเป็นรายบุคคลที่มีความชอบ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เพื่อการปฏิบัติต่อเด็กที่คำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ และความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นการคำนึงถึงบริบทที่แวดล้อมเด็ก เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นอย่างมีความหมายและมีความเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครอบครัว และชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ ซึ่งความรู้ความเข้าใจดังกล่าว สามารถใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย การสร้างกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน การประเมินพัฒนาการ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครองและชุมชน โดยยึดหลักการตัดสินใจในการปฏิบัติบนฐานความรู้จากแนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง สมองของเด็กเป็นสมองที่สร้างสรรค์และมีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับอารมณ์ สมองเป็นอวัยวะที่สำคัญมากที่สุดและมีการพัฒนาตั้งแตอยู่ในครรภ์มารดา โดยในช่วงนี้เซลล์สมองจะมีการพัฒนาเชื่อมต่อและทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงานพื้นฐานของร่างกาย สำหรับในช่วงแรกเกิดถึงอายุ 3 ปี จะเป็นช่วงที่เซลล์สมองเจริญเติบโตและขยายเครือข่ายใยสมองอย่างรวดเร็ว โดยปัจจัยในการพัฒนาของสมองประกอบด้วย พันธุกรรม โภชนาการ และสิ่งแวดล้อม สมองจะมีพัฒนาการที่สำคัญในการควบคุมและมีผลต่อการเรียนรู้ ความคิด จินตนาการ ความฉลาด และพัฒนาการทุกด้าน การพัฒนาของสมองทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วกว่าวัยใด สำหรับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain - based Learning) เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โครงสร้างและการทำงานของสมองที่มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตามช่วงวัย และมีความยืดหยุ่นทำให้การพัฒนาสมองเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมองที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนและหนาแน่นจะเกิดขึ้นก่อนอายุ 5 ปี ซึ่งเมื่อเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ได้รับการกระตุ้นมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้สมองมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและจดจำได้มากขึ้น แต่หากไม่ได้รับการกระตุ้นจากประสบการณ์ที่เด็กได้รับอย่างหลากหลาย จะไม่เกิดการเชื่อมต่อ โดยการกระตุ้นจุดเชื่อมต่อเหล่านั้นเกิดจากการที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำ ปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมอง เป็นการเรียนรู้จากของจริงไปหาสัญลักษณ์ จากง่ายไปหายาก จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยคำนึงถึงความสามารถตามวัยและพัฒนาการ อย่างไรก็ตามเมื่อสมองเจริญเติบโตในช่วงวัยต่าง ๆ และเริ่มมีความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาที่ต่างกัน จะเห็นว่าการเรียนรู้และทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในช่วงเวลาหนึ่งๆ ที่เรียกว่า "หน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้" ซึ่งเมื่อผ่านช่วงเวลานั้นในแต่ละช่วงวัย ถ้าสมองไม่ได้รับการกระตุ้นหรือได้รับ

ประสบการณ์ที่เหมาะสม โอกาสที่จะฝึกอาจยากหรือทำไม่ได้เลย ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นคนสำคัญ ที่จะต้องคอยสังเกต และใช้โอกาสนี้ ช่วยเด็กเพื่อก้าวไปสู่ความสามารถเฉพาะด้านในแต่ละช่วงวัย

สำหรับช่วงปฐมวัยเป็นช่วงโอกาสที่สำคัญในการพัฒนาทักษะสมอง หรือ EF (Executive Function) ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดของสมองส่วนหน้า ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำโดยสมองส่วนนี้กำลังพัฒนามากที่สุด เป็นช่วงของการพัฒนาความสามารถในการคิด การจัดระเบียบตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการยับยั้งชั่งใจ การคิดไตร่ตรอง การควบคุมอารมณ์ การยืดหยุ่นทางความคิด การใส่ใจจดจ่อการวางแผน การตั้งเป้าหมาย ความมุ่งมั่น การจดจำ การเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับความสำคัญของเรื่องต่าง ๆ และการลงมือทำอย่างเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ ทักษะสมอง (EF) จึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนในชีวิตประจำวันของเด็กผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ หลากหลายที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ลงมือทำ เพื่อให้เกิดความพร้อม และมีทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในอนาคต นอกจากนี้ สมองยังเป็นอวัยวะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษาและการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จาก การปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและสถานการณ์รอบตัว สมองมีตำแหน่งรับรู้ต่าง ๆ กัน ได้แก่ ส่วนรับภาพ ส่วนรับเสียง ส่วนรับสัมผัสและรับรู้การเคลื่อนไหว ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สมองส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ พัฒนาขึ้นมาได้ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับการกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยสมองเด็กมีความจำผ่านการฟัง ต้องการรับรู้ข้อมูลเสียงพร้อมเห็นภาพ เริ่มรู้จักเสียงที่เหมือนและแตกต่าง และสามารถเรียนรู้จังหวะของคำได้จากการฟังซ้ำ ๆ สมองของเด็กที่เข้าใจเกี่ยวกับภาพ เสียง และสัมผัสแบบต่าง ๆ มีความสำคัญมาก เพราะข้อมูลจากภาพ เสียง และสัมผัสเหล่านี้จะก่อรูปขึ้นเป็นเรื่องราวที่จะรับรู้และเข้าใจซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ ได้ในที่สุด สมองส่วนหน้านั้นมีหน้าที่คิด ตัดสินใจ เชื่อมโยง การรับรู้ไปสู่การกระทำที่เป็นลำดับขั้นตอน สมองเด็กที่สามารถเรียนรู้ภาษาได้ดี ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมของภาษาที่เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมจึงจะเรียนรู้ได้ดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นเป็นกิจกรรมการแสดงออกของเด็กอย่างอิสระตามความต้องการ และจินตนาการสร้างสรรค์ของตนเอง เป็นการสะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชีวิตประจำวัน จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ บุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเล่นทำให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายและส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา การเล่นของเด็กปฐมวัยจัดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งการเล่นอย่างมีความหมายเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงตนเอง ได้เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสสำรวจ ทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบตัว และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ก้าวหน้าไปตามวัยอย่างมีคุณภาพ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดจากผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้มากกว่า ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการ

คิดและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาภาษา ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและความสามารถในการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง บุคคลสิ่งต่าง ๆ และสถานการณ์รอบตัว การเรียนรู้ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกตามความสนใจ ลงมือกระทำผ่านสื่อ อุปกรณ์ และของเล่นที่ตอบสนองการเรียนรู้และมีความยืดหยุ่น การเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการลงมือทำ การได้สัมผัสประสบการณ์และการกระทำซ้ำ ๆ เด็กจะมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น เกิดการค้นพบและการแก้ปัญหา ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ผู้ใหญ่ควรเป็นผู้สนับสนุนวิธีการการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างการทำท่ายและส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่อิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้และเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก การสร้างคุณค่า และสุขภาพให้แกเด็กปฐมวัย ทุกคนเด็กปฐมวัยควรได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันทุกคน โดยมีสิทธิในการอยู่รอด สิทธิได้รับการคุ้มครอง สิทธิในด้านพัฒนาการ และสิทธิการมีส่วนร่วมตามที่กฎหมายระบุไว้ เด็กแต่ละคนมีคุณค่าในตนเองและควรสร้างคุณค่าและคุณภาพชีวิตให้เกิดขึ้นกับเด็กจากการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ พร้อมกับการส่งเสริมด้านสุขภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการใช้โภชนาการที่ดี การดูแลสุขภาพอนามัย การมีโอกาสพักผ่อน เล่น การปกป้องคุ้มครองจากการเจ็บป่วย และบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ตลอดจนการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และถูกสุขอนามัย อนึ่ง สำหรับเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ควรได้รับการดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาอย่างเหมาะสมเช่นกัน

6. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กบนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา หรือการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนอย่างเป็นองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หมายรวมถึงการดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร การดูแลสุขภาพ โภชนาการและความปลอดภัยและการอบรมกล่อมเกลาให้เด็กมีจิตใจดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม และมีทักษะชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และการปฏิบัติตนของผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็ก ที่มุ่งตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยมุ่งให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี อารมณ์แจ่มใส มีความประพฤติดี มีวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลดีต่อพัฒนาการของเด็ก คือ การที่ผู้ใหญ่ที่แวดล้อมเด็กให้ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับความคิดเห็นของเด็ก การใช้เหตุผลในการอบรม เลี้ยงดู ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ใช้การสร้างวินัยเชิงบวกในการอบรมบ่มนิสัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีเป้าหมายชีวิต มีวินัยในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่าง ๆ ได้ การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ครอบคลุมและสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องปฏิบัติอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน

สำหรับการให้การศึกษาเด็กในช่วงปฐมวัยนั้น ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยการจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการ

ต่าง ๆ จากการลงมือปฏิบัติและค้นพบด้วยตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและการวางแผนในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม ทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญและพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ

7. แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ผ่านการเล่นและการทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย เป็นหน้าที่ของผู้สอนต้องวางแผนโดยบูรณาการ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ภาษา ดนตรี และการเคลื่อนไหว คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย และศาสตร์อื่น ๆ โดยไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จะมีการผสมผสานความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติของแต่ละศาสตร์ในการจัดประสบการณ์ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ในระดับชั้นอื่นๆ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติเหมาะสมตามวัยของเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้บูรณาการผ่านสาระการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา และสาระที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก โดยออกแบบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่ทำให้เกิดความหลากหลาย ภายใต้สาระการเรียนรู้ทั้งประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ที่มีการเชื่อมโยงกับการพัฒนามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของหลักสูตร โดยมีรูปแบบการจัดประสบการณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ประสบการณ์ การเรียนรู้ของเด็กจะจัดขึ้นโดยคำนึงถึงธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ การสำรวจ การทดลอง การสร้างชิ้นงานที่สร้างสรรค์ และการเห็นแบบอย่างที่ดี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างหลากหลาย จะช่วยตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความชอบ ความสนใจ และความถนัด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะชีวิต และทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล การจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการ บูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลาย กิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560

8. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถนำสื่อเทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้ โดยสื่อเป็นตัวกลางและเครื่องมือเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สามารถเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ตลอดจนเทคนิควิธีการ ที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรม เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความชอบ และความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ควรมีสื่อที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก วัฒนธรรม สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และสื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และส่งเสริม

การลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก โดยการจัดสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจากสื่อของจริง ของจำลอง (3 มิติ) ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง (2 มิติ) และสัญลักษณ์จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมตามลำดับ

สำหรับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อการตอบสนองความต้องการและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ของเล่นเด็ก และวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต้องเป็นการเลือกใช้อย่างมีจุดมุ่งหมาย เครื่องมือประเภท ดิจิตอลและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ควรใช้กับเด็กอย่างมีจุดมุ่งหมายและใช้เป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ จำกัดช่วงเวลาในการใช้ และมีข้อตกลงในการใช้อย่างเหมาะสมกับวัย โดยใช้เป็นทางเลือกไม่บังคับใช้ และไม่ใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสื่อหลัก

ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางจิตภาพ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีสำหรับการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้สอนและเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สภาพแวดล้อมที่ดีควรสะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองและพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

9. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสอดคล้องสัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมประจำวัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับการส่งเสริมความก้าวหน้า และช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อพบเด็กล่าช้าหรือมีปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการและการเรียนรู้ ไม่ใช้การตัดสินผลการศึกษาและไม่ใช้แบบทดสอบในการประเมิน เป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายอย่างมีจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนรูปแบบการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับ และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กที่มีการเก็บข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ กิจกรรมตามสภาพจริงหรือคล้ายจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีโอกาสแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติกิจกรรมหรือการสร้างงานที่เป็นผลผลิตเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่แท้จริง มีการนำเสนอหลักฐานในการประเมินที่น่าเชื่อถือในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อสื่อสารผลการประเมินให้แก่ครอบครัว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

10. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชน การพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ของเด็ก สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะเป็นส่วนสำคัญที่อบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก จึงไม่เพียงแต่แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเท่านั้น แต่ยังต้องมีการ

ทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชนที่มีรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน เช่น โปรแกรมการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในการดูแลและพัฒนาเด็ก โปรแกรมการช่วยเหลือครอบครัวและเด็กในด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการ การเยี่ยมบ้านเด็ก การสร้างช่วงรอยเชื่อมต่อยุทธศาสตร์การศึกษาระดับอนุบาลกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือเข้าสู่สถานศึกษา การสื่อสารกับผู้ปกครองในช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม การขออาสาสมัครผู้ปกครองที่มีความสามารถหลากหลายมีเวลา หรือต้องการช่วยเหลือสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านที่เชื่อมต่อกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การสร้างความร่วมมือให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การให้บริการและสนับสนุนตลอดจนการเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก โดยการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งการร่วมรับผิดชอบสำหรับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

11. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทย และความหลากหลายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมเด็กสู่นาคต อย่างไรก็ตาม เด็กเมื่อเกิดมาจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติแบบดั้งเดิมตามประเพณี มรดก และการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแล้ว ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลในครอบครัวและชุมชนของแต่ละที่ด้วย โดยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้และดำเนินชีวิตอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความเป็นไทยที่มีมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งในด้านภาษา มารยาท คุณธรรมจริยธรรม ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงาม และที่สำคัญคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิตที่เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน การใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรม โดยในการจัดการศึกษาต้องมีการคำนึงถึง ทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐกิจ สถานะ เพศ วัย ความต้องการพิเศษที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสามารถพัฒนาให้เด็กมีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ในแนวคิดและความหลากหลายเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรอบด้าน โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ มีการวางแผน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมโยงกับสังคม วัฒนธรรม ความเป็นไทยและความหลากหลาย

12. แนวคิดจากนักทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย (สน สุวรรณ, 2556)

1) Sigmund Freud ได้ให้ความสำคัญของเด็กวัย 6 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตเขาเชื่อว่าวัยนี้เป็นรากฐานของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเด็กที่สุดคือ แม่จะเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเด็กพรอยด์ได้ พัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น โดยให้ชื่อว่าทฤษฎี

พัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Development) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายจะเปลี่ยนแปลงบริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะ ๆ ในช่วง อายุต่าง ๆ กัน และถ้าบริเวณแห่งความพึงพอใจต่าง ๆ นี้ได้รับการตอบสนองเต็มที่ เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีและ สมบูรณ์ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองเต็มที่ก็จะทำให้เกิดการสะสมปัญหาและแสดงออกเมื่อ เด็กโตขึ้น ฟรอยด์ (Freud) ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางเพศไว้ 5 ขั้น ดังนี้ 1. ขั้นความพอใจอยู่บริเวณปาก (Oral Strat) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 0-1 ปี ในขั้นนี้จะมี ความ สนใจบริเวณปาก ปากนำความสุขเมื่อได้ถูกอาหารสนองความต้องการความหิว ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็ อาจจะทำให้เกิดความคับข้องใจ 2. ขั้นความพอใจอยู่ที่บริเวณทวารหนัก (Anus Strat) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 1-3 ปี ซึ่งเป็น ระยะซบถาย เด็กจะเรียนรู้การซบถาย ถ้าเด็กไม่ถูกบังคับก็จะเกิดความพอใจ ไม่ขัดแย้งและไม่เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ 3. ขั้นความพอใจอยู่ที่อวัยวะเพศ (Phallic Strat) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี ซึ่งเป็นระยะ เกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์ สนใจ อยากรู้อยากเห็น สภาพร่างกายแตกต่างกันไปตามเพศ เรียนรู้บทบาททางเพศ ของตน เลียนแบบบทบาทพ่อแม่ของตน ต้องการความรัก ความอบอุ่นจาก พ่อแม่ 4. ขั้นก่อนวัยรุ่น (Latency Strat) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 6-11 ปี เป็นระยะสนใจสังคมเพื่อนฝูง เด็กจะพยายามปรับตัวให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ 5. ขั้นวัยรุ่น พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงตั้งแต่วัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ เป็นระยะที่มีความสนใจในเพศตรงข้ามมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นความรักระหว่างเพศ นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังกล่าวถึง โครงสร้างของบุคลิกภาพไว้ด้วยว่า บุคลิกภาพประกอบไปด้วยอิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) ซึ่งการทำงานของบุคลิกภาพอยู่ภายใต้พลัง 3 สิ่งนี้ อิด (Id) คือ บุคลิกภาพส่วนที่เป็นจิตไร้สำนึก เป็นแรงผลักดันตามธรรมชาติที่สั่งให้มนุษย์กระทำ สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตามที่ตนต้องการ เป้าหมาย Id คือ ความพึงพอใจ (Pleasure Principle) อีโก้ (Ego) คือ บุคลิกภาพส่วนที่มนุษย์พัฒนาขึ้นจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก เป็นส่วน ที่ควบคุมให้มนุษย์ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยใช้หลักแห่งความจริง (Reality Principle) ซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) คือ บุคลิกภาพที่มนุษย์พัฒนาขึ้นจากค่านิยมและมาตรฐานจริยธรรม ของบิดามารดา เป็นส่วนที่ควบคุมให้มนุษย์เลือกทำแต่สิ่งที่ตนคิดว่าดี (Ego Ideal) และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมของตน (Conscience) บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดี คือ บุคคลอีโก้ (Ego) สามารถปรับ ให้เกิดความสมดุลระหว่างแรงขับตามธรรมชาติของอิด (Id) กับมาตรฐานจริยธรรมของซูเปอร์อีโก้ (Super Ego)

2) ทฤษฎีพัฒนาการของ Arnold Gesell เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ผู้เริ่มก่อตั้งสถาบันพัฒนาการเด็ก ณ มหาวิทยาลัยเยล ระหว่างปี ค.ศ. 1930-1940 อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่าการเจริญเติบโตของเด็กทางร่างกาย เนื้อเยื่อ อวัยวะ หน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ และพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นเป็นรูปแบบที่แน่นอนและเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบรองที่ต่อเติมเต็มเสริมพัฒนาการต่าง ๆ ก็เชลเชื่อว่าวุฒิภาวะจะถูกกำหนดโดยพันธุกรรม และมีในเด็กแต่ละคนมาตั้งแต่เกิด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละวัยมีความพร้อมทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ถ้าวุฒิภาวะหรือความพร้อมยังไม่เกิดขึ้นตามปกติในวัยนั้น สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก

Arnold Gesell ได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับวัดพฤติกรรมของเด็กในแต่ละระดับ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเขาได้แบ่งพัฒนาการของเด็กที่ต้องการวัดและประเมินออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่

1) พฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) ครอบคลุมการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางการเคลื่อนไหว

2) พฤติกรรมทางการปรับตัว (Adaptive Behavior) ครอบคลุมความสัมพันธ์ของการใช้มือและสายตา การสำรวจ ค้นหา การกระทำต่อวัตถุ การแก้ปัญหาในการทำงาน

3) พฤติกรรมทางการใช้ภาษา (Language Behavior) ครอบคลุมการที่เด็กใช้ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

4) พฤติกรรมส่วนตัวและสังคม (Personal-Social Behavior) ครอบคลุมการฝึกปฏิบัติส่วนตัว เช่น การกินอาหาร การขับถ่าย และการฝึกต่อสภาพสังคม เช่น การเล่น การตอบสนองผู้อื่น

จากแนวความคิดของ อาร์โนลด์ กีเซล (Arnold Gesell) สามารถนำมาอธิบายพัฒนาการของมนุษย์ในด้านการเจริญเติบโตพัฒนาการทางร่างกาย และสามารถนำไปเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางสติปัญญาได้อีกด้วย นอกจากนี้ อาร์โนลด์ กีเซล (Arnold Gesell) ได้เขียนหนังสือขึ้น 2 เล่ม คือ The First Five Year of Life และ The Child from Five to Ten ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้มีบทบาทมากต่อการจัดกลุ่มเด็กเข้าศึกษาในชั้นอนุบาลศึกษาและชั้นประถมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานใช้เป็นแบบทดสอบมาตรฐานในการทำนายพฤติกรรม วิเคราะห์กลุ่ม และทำวิจัย เพื่อบอกลักษณะพัฒนาการของเด็ก โดยใช้อายุทางปฏิทินเป็นเกณฑ์ นอกจากนี้มีบทบาทมากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยการจัดกิจกรรมนั้นต้องให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็กแต่ละคน

3) Jean Piaget นักจิตวิทยาชาวสวิสที่เป็นที่รู้จักในฐานะผู้เชี่ยวชาญในทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา หนังสือและบทความทั้งหมดซึ่งเป็นผลงานของเขาเกี่ยวข้องกับความรู้เจริญเติบโต และพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นถึงความสำคัญของความเป็นมนุษย์อยู่ที่มนุษย์มีความสามารถในการสร้างความรู้ผ่านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่แรกเกิด ความสามารถนี้คือการปรับตัว (Adaptation) เป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างตามความคิด (Scheme) โดยการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม 2 ลักษณะ คือ เด็กพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) ตามสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิด ความเข้าใจ (Equilibration) ทั้งนี้ เพียเจต์ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้น ดังนี้ 1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วง 2 ปีแรกหลังเกิด ขั้นนี้เป็นขั้นของการเรียนรู้จากประสาทสัมผัส ในขั้นนี้พัฒนาการจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาการเรียนรู้ การแก้ปัญหา มีการจัดระเบียบการกระทำ มีการคิดก่อนที่จะทำ การกระทำจะทำงานมีจุดมุ่งหมายด้วยความอยากรู้อยากเห็น และเด็กยังสามารถเลียนแบบ โดยไม่จำเป็นต้องมีตัวแบบให้เห็นในขณะนั้นได้ ซึ่งแสดงถึงพัฒนาการด้านความจำที่เพิ่มมากขึ้นในช่วง 18-24 เดือน 2. ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ขั้นนี้จะอยู่ในช่วง 2-7 ปี ในระยะ 2-4 ปี เด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีขีดจำกัดในการรับรู้ สามารถเข้าใจได้เพียงมิติเดียว ในระยะ 5-6 ปี เด็กจะเข้าใจขั้น Intuitive Thought ระยะนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการคิด ที่ขึ้นอยู่กับรับรู้กับ

การคิดอย่างมีเหตุผล ตามความจริง ซึ่งเด็กจะก้าวออกจากการรับรู้เพียงมิติเดียวไปสู่การรับรู้ได้ในหลาย ๆ มิติในเวลาเดียวกันมากขึ้น และจะก้าวไปสู่การคิดอย่างมีเหตุผล โดยไม่ยึดอยู่กับการรับรู้เท่านั้น เด็กจะเริ่มมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวดีขึ้น แต่ยังคงคิดและตัดสินใจของการกระทำต่าง ๆ จากสิ่งที่เห็นภายนอก 3. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ขั้นนี้ เริ่มจากอายุ 7-11 ปี เด็กจะ มีความสามารถคิดเหตุผลและผลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่ยึดอยู่เฉพาะการรับรู้เหมือนขั้น ก่อน ๆ ในขั้นนี้เด็กจะสามารถคิดย้อนกลับ (Reversibility) สามารถเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ (Conservation) สามารถจัดกลุ่มหรือประเภทของสิ่งของ (Classification) และสามารถจัดเรียงลำดับของสิ่งต่าง ๆ (Seriation) ได้ เด็กในขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรมจะพัฒนาจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางไปสู่ความสามารถที่จะเข้าใจแนวคิดของสังคมรอบตัว และสามารถเข้าใจว่าผู้อื่นคิดอย่างไรมากขึ้น แม้ว่าการคิดของเด็กวัยนี้จะพัฒนาไป มากแต่การคิดของเด็กยังต้องอาศัยพื้นฐานของการสัมผัสหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม เด็กยังไม่สามารถคิดในสิ่งที่ เป็นนามธรรมที่ซับซ้อนได้เหมือนผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม ตอนปลายของขั้นนี้เด็กจะเริ่มเข้าใจสาเหตุของเหตุการณ์ รอบตัวพร้อมจะแก้ปัญหาไม่เพียงแต่สิ่งที่สัมผัสได้หรือเป็นรูปธรรมเท่านั้นแต่เด็กจะเริ่มสามารถแก้ปัญหา โดย อาศัยการตั้งสมมติฐานและอาศัยหลักของความสัมพันธ์ของปัญหานั้น ๆ บ้างแล้ว 4. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) ตั้งแต่ อายุ 11 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่เด็กจะสามารถคิดไม่เพียงแต่ในสิ่งที่เห็นหรือได้ยินโดยตรงเหมือนระยะก่อน ๆ อีกต่อไป แต่จะสามารถจินตนาการเงื่อนไขของปัญหาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยพัฒนาสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผล เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งก็หมายถึงว่า ในระยะนี้เด็กจะมีความสามารถคิดหาเหตุผลเหมือนผู้ใหญ่นั่นเอง

4) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg จบปริญญาโทและเอกที่มหาวิทยาลัยชิคาโก (Chicago University) และเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ณ ที่นี้เขาได้รับทุนทำวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งเขาได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นและวัยผู้ใหญ่ เป็นการศึกษาแบบระยะยาว (Longitudinal Study) และได้ตั้งทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ประกอบด้วย ขั้นพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น มีระดับความคิดทางจริยธรรม 3 ระดับ ดังนี้ 1. ระดับเริ่มมีจริยธรรม (2-10 ปี) มีลักษณะทำตามคำสั่งที่กำหนดว่าดีหรือไม่ ส่วนใหญ่จะมองผล ของการกระทำว่าได้รับความเจ็บปวด หรือความพึงพอใจ และจะทำตามกฎเกณฑ์ที่มีผู้มีอำนาจเหนือตน กำหนดไว้เป็น ขั้นที่ 1 เด็กจะเคารพกฎเกณฑ์เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล เลือกทำแต่สิ่งที่นำความพอใจมาให้ตนเท่านั้น การมอง ความสัมพันธ์ของคนยังแคบ มีลักษณะการแลกกัน ถือเกณฑ์กรรมสนองกรรมอย่าตีคนอื่น เพราะเขาจะตีเรา ตอบ 2. ระดับมีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ มีลักษณะคล้ายตามประเพณีนิยม (10-16 ปี) ขั้นที่ 3 เกณฑ์การตัดสินใจ ความถูกต้องอยู่ที่ผู้อื่นเห็นชอบการทำดี คือ ทำสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นพอใจ ช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้สังคมยอมรับ ขั้นที่ 4 เกณฑ์การตัดสินใจความถูกต้องอยู่ที่ความเป็นระเบียบของสังคม และการกระทำตาม กฎเกณฑ์ของสังคม ทำตามหน้าที่ของตน รักษากฎเกณฑ์ 3. ระดับมีจริยธรรมของตนเอง มีลักษณะพยายามกำหนดหลักการทางจริยธรรมที่ต่างไปจาก กฎเกณฑ์ของสังคม (16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 5 คิดถึงกฎที่จะเป็นประโยชน์สังคม คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล ยอมรับกฎเกณฑ์ส่วนรวม ขั้นที่ 6 คำนึงถึงหลักจริยธรรม

ตัดสิ้นความผูกพันจากจริยธรรมที่ตนยึดถือจากสามัญสำนึกของ ตนเองจากเหตุผล คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ไม่คล้อยตามสังคม

สรุปได้ว่า แนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีความสัมพันธ์และพัฒนาต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันในทุกด้าน พัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม และการปฏิบัติที่เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ซึ่งสมองหากได้รับการกระตุ้นจะมีความสามารถในการเรียนรู้ และจดจำได้มากขึ้น ส่งเสริมการเล่นและการเรียนรู้ที่ยืดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง จัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ความสามารถ ความต้องการและความสนใจของเด็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทยและความหลากหลาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

4. หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอนเด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 4) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนดหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3 - 6 ปี ต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคน ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ชนบทธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิทธิเด็ก โดยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ: 13) ดังนี้

- 1) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
- 2) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
- 3) ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ

4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

5) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา กับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2564: 6-7) แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570 มีหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหรือการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ หน่วยงานที่ดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ที่ไม่มีสถานศึกษาให้บริการการศึกษาได้ และมีหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านนโยบาย แผน หลักสูตร หรือการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย รวมถึงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาเด็กปฐมวัย คือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้สถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท และจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหลักสูตร 3 ปี (อายุ 3 - 5 ปี) ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน 897,563 คน

กิตติชัย วงศ์ศิลปกุล (2563: 27) กล่าวว่า ครูต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จำเป็นต้องยึดหลักการการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสาร การเรียนรู้ สำหรับเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ บุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือเด็กที่ไม่มีผู้ดูแล เพื่อให้เกิดพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลกัน โดยผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ผ่านทางประสาทสัมผัสทั้งห้าที่มีความเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยง หรือบุคลากรที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในการดำรงชีวิตเป็นคนดีและคนเก่งของสังคม สอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนาที่ตนเองนับถือ สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสังคมเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 31) หลักในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรจัดการศึกษาให้กับเด็กด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยพัฒนาร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาให้เจริญงอกงามสมบูรณ์อย่างเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กแต่ละคน โดยการวางแนวทางการพัฒนาเด็กตามลักษณะเฉพาะเป็นรายบุคคล

สรุปได้ว่า หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามวัย ความสามารถ ความต้องการความสามารถและความสนใจของเด็กทุกคนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู เพื่อให้เกิดการพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลกัน เพื่อให้เด็กแต่ละคน ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

5. มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ: 2561) ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

แต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก

1. มีการพัฒนาด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้
2. มีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้
3. มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
4. มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้

คำอธิบาย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก

ผลพัฒนาการเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา

1. มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองให้เด็กมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน เคลื่อนไหวร่างกายคล่องแคล่ว ทรงตัวได้ดี ใช้มือและตาประสานสัมพันธ์ได้ดี ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตนและปฏิบัติจนเป็นนิสัย ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัย หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค สิ่งเสพติด และระวังภัยจากบุคคล สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย

2. มีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ เด็ก่าเร็งแจ่มใส แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสม รู้จักยับยั้งชั่งใจ อดทนในการรอคอย ยอมรับและพอใจในความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกและค่านิยมที่ดี มีความมั่นใจ กล้าพูดกล้าแสดงออก ช่วยเหลือแบ่งปัน เคารพสิทธิ รู้หน้าที่รับผิดชอบ อดทนอดกลั้น ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรมตามที่สถานศึกษากำหนด ชื่นชมและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

3. มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เด็กช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มีวินัยในตนเอง ประหยัดและพอเพียง มีส่วนร่วมดูแลรักษา

สิ่งแวดล้อมในและนอกห้องเรียน มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย เช่น การไหว้ การยิ้ม ทักทายและมีสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ เป็นต้น ยอมรับหรือเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความคิด พฤติกรรม พื้นฐานครอบครัว เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ แก้ไขข้อขัดแย้งโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง

4. มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ให้เด็กสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือสงสัย และพยายามค้นหาคำตอบ อ่านนิทานและเล่าเรื่องที่ตนเองอ่านได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ การคิดแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ได้ สร้างสรรค์ผลงานตามความคิดและจินตนาการ เช่น งานศิลปะ การเคลื่อนไหวท่าทางการเล่นอิสระ เป็นต้น และใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น แวนซ์ขยาย แม่เหล็ก กล้องดิจิทัล เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

2.1 มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

2.2 จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน

2.3 ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์

2.4 จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยและเพียงพอ

2.5 ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์

2.6 มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

คำอธิบายมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

สถานศึกษาดำเนินการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่ครอบคลุมด้านวิชาการ ด้านครูและด้านบุคลากร ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ และด้านระดับประกันภายใน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.1 มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสถานศึกษาออกแบบการจัดประสบการณ์ที่เตรียมความพร้อมและไม่เร่งรัดวิชาการ เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติ ตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของเด็กปกติและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

2.2 จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน สถานศึกษาจัดครูให้เหมาะสมกับภารกิจการสอนหรือจัดครูที่จบการศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมการศึกษาปฐมวัยอย่างเพียงพอกับชั้นเรียน

2.3 ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์และออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา มีทักษะในการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการเด็ก ใช้ประสบการณ์สำคัญในการออกแบบ การจัดกิจกรรม มีการสังเกตและประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและครอบครัว

2.4 จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัยและเพียงพอ สถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่คำนึงถึงความปลอดภัย ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เล่นแบบร่วมมือร่วมใจ มีมุมประสบการณ์หลากหลาย มีสื่อการเรียนรู้ เช่น ของเล่น หนังสือนิทาน สื่อจากธรรมชาติ สื่อสำหรับเด็กมุด ลอด ปีนป่าย สื่อเทคโนโลยี สื่อเพื่อการสืบเสาะหาความรู้

2.5 ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการจัด ประสบการณ์สำหรับครู สถานศึกษาอำนวยความสะดวก และให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุ และอุปกรณ์สนับสนุนการจัดประสบการณ์และพัฒนาครู

2.6 มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และอัตลักษณ์ ที่สถานศึกษากำหนด จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่ สถานศึกษากำหนดและดำเนินการตามแผน มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน สถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองประจำปี นำผลการ ประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วน ร่วม และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้หน่วยงานต้นสังกัด

มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.1 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ

3.2 สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข

3.3 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย

3.4 ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุง

การจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก

คำอธิบายมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล เต็มศักยภาพ รู้จักเด็กเป็น รายบุคคลและสร้างโอกาสให้เด็กทุกคนได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและลงมือกระทำผ่านประสาท สัมผัส จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย มีการติดตามและ ประเมินผลพัฒนาการเด็กอย่างเป็นระบบ

3.1 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ

ครูวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล จัดทำแผนการจัดประสบการณ์จากการวิเคราะห์มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว

3.2 สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่น และปฏิบัติอย่างมีความสุข ครูจัด ประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระตามความ ต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล หลากหลาย รูปแบบ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เด็กได้เลือกเล่น เรียนรู้ ลงมือ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3.3 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย ครูจัด ห้องเรียนให้สะอาด อากาศถ่ายเท ปลอดภัย มีพื้นที่แสดงผลงานเด็ก พื้นที่สำหรับมุมประสบการณ์และ

การจัดกิจกรรม เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น ป้ายนิเทศ การดูแลต้นไม้ เป็นต้น ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับช่วงอายุ ระยะเวลาความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของเด็ก เช่น กล้องดิจิทัล คอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนรู้กลุ่มย่อย สื่อของเล่นที่กระตุ้นให้คิดและหาคำตอบ เป็นต้น

3.4 ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาการเด็ก ครูประเมินพัฒนาการเด็กจากกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ใช่แบบทดสอบ วิเคราะห์ผล การประเมินพัฒนาการเด็ก โดยผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และนำผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพเด็กและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องคำนึงถึงมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาเป็นไปตามวัย ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้ตรงตามตัวชี้วัด บริหารจัดการให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพัฒนาการศึกษา และด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของเด็ก โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาผสมผสาน จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

6. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

6.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 18 (1) กำหนดให้จัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา 13 (1) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษากับบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา: 2562)

6.2 พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 เป็นพระราชบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้อยู่ในลำดับต้นของวาระแห่งชาติ และเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนในประเทศได้รับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามหลักวิชาการที่กล่าวไว้ว่าช่วงปฐมวัย เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นวัยที่สมองพัฒนาสูงสุดและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด การมีกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย จะเป็นหลักประกันให้เด็กปฐมวัยที่อยู่ช่วงวัยสำคัญได้รับการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาให้การศึกษาก่อนวัย และได้รับการปกป้องเป็นพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ (ราชกิจจานุเบกษา: 2542)

1) ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและ พัฒนาการที่ดี

2) ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิด ไม่ว่าในทางใด

3) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ

4) สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

5) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

6) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ได้ให้หลักการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านการจดทะเบียนรับรองการเกิด การพัฒนา การยอมรับ การคุ้มครองและโอกาสในการมีส่วนร่วมโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม มีสิทธิด้านการศึกษา โดยเฉพาะเด็กพิการหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิได้รับการศึกษาพิเศษที่เหมาะสมกับตน ได้รับบริการสาธารณสุข การเล่นการพักผ่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ วัฒนธรรมและศิลปะ ส่งเสริมให้มีความผูกพันต่อครอบครัว ภูมิใจในชาติไทยและวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มีสุขภาพแข็งแรง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สมควรแก่วัย รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล มีเจตคติและทักษะที่ดีต่อการทำงาน มีจิตสำนึกในการให้และการอาสาสมัคร รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการแสดงออกทั้งโดยส่วนบุคคลและเป็นหมู่คณะ ในรูปของสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล เทศบาล อำเภอ เขต จังหวัด กรุงเทพมหานคร และประเทศ โดยการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (ราชกิจจานุเบกษา: 2550)

6.4 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กำหนดให้มีการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ วัยเรียน วัยรุ่น/นักศึกษาวัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ทั้งนี้ ในช่วงการตั้งครรภ์/แรกเกิด/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: 2562)

6.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 มีจุดเน้นการพัฒนาคนที่สำคัญเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย คือ การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ “ให้ความสำคัญกับการวางรากฐาน

การพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: 2560)

6.6 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาศึกษาในระยะ 20 ปี โดยเป้าหมายหนึ่งคือ ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง ส่วนเป้าหมายย่อยส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ “เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับการทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน” โดยแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (0 - 2 ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (0 - 2 ปี) และการศึกษาปฐมวัย (3 - 5 ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนารอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: 2560)

6.7 แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 โดยมีเป้าหมายหลักให้เด็กและเยาวชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีพัฒนาการตามช่วงวัย ได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมือง สร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีกฎหมายที่ทันต่อสถานการณ์ ปัจจุบัน และแนวโน้มด้านเด็กและเยาวชนในอนาคต ทุกภาคส่วนมีการทำงานเชิงบูรณาการรวมทั้งมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ: 2561)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนากลไกสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การระดมสรรพกำลังและทรัพยากร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การติดตามประเมินผล และการสร้างความรู้

สรุปได้ว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการและเงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคนอย่างมีคุณภาพ เต็มศักยภาพ โดยมีครอบครัว ผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคม ร่วมกันในการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนเริ่มตั้งแต่สถาบันเล็ก ๆ ที่สำคัญที่สุด คือสถาบันครอบครัว เตรียมความพร้อมตั้งแต่พ่อแม่ การเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย ตลอดจนสถาบันสถานศึกษาที่เป็นลำดับที่สองของการพัฒนาเด็ก พัฒนากลไกการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานความต้องการและสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พัฒนาตั้งแต่เด็กให้เป็นรากฐานและกลไกที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศ

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กมล ภูประเสริฐ (2555: 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา หมายถึง การรายงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังนั้น ประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน ซึ่งได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ประกอบกับแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและพัฒนาในส่วนขอความเป็นท้องถิ่น ให้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรของสถานศึกษาด้วย นอกจากนี้ งานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญ ผู้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่เดียวกันกระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสถานศึกษาจะต้องใช้วิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

จันทรานี สงวนนาม (2555: 142) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2556: 26) ได้กล่าวถึง ความหมายของงานวิชาการ ไว้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดประเมินผล การประกันคุณภาพ รวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2557: 25) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นงานหลัก คล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคนหรือของเด็ก เป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานในสถานศึกษา และใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่างๆ ของสถานศึกษาให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียน คือ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนที่ดีเป็นคนที่สมบูรณ์ งานวิชาการจึงได้กลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบทั้งสถานศึกษา ผลงานที่เป็นสภาพสุดยอดทางวิชาการที่แท้จริงของสถานศึกษา คือ การเป็นสถานศึกษาที่เต็มไปด้วยบรรยากาศของการเรียนรู้ เต็มไปด้วยโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก

พรรณิอร อินทราเวช (2561: 260-269) งานวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการ วัดผลประเมินผลรวมทั้งด้านปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมี คุณภาพและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เปรียบเสมือน ส่วนที่ใหญ่ที่สุด ส่วนที่สำคัญที่สุดของร่างกาย ที่จะช่วยให้ทุกส่วนร่วมกันสามารถเคลื่อนที่ไปได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งด้านปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ใช้ กำกับระบบการทำงานในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จและมี ประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2. ความหมายของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

ธนกร นิโรธร (2559: 85) การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย หมายถึง การบริหารงาน แนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนระดับปฐมวัย การกำหนดขั้นตอนการ ปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีขอบเขตของงาน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านกาารวัดผลและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยจัด กิจกรรมเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยได้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู (2559: 329) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ การศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนควรมีการกำกับติดตามและ ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา มีการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัยและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุน ช่วยเหลือและ นิเทศติดตามการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดครูปฐมวัยที่มีวุฒิตงสาขาเข้าสอนได้นำผล การประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาเด็กและรายงานผลการประเมินเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

3) ด้านสื่อการเรียนการสอน มีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัด ประสบการณ์ มีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนจากการประเมินผลการจัดการเรียน การสอน และการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์

4) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ มีการวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการวัด และประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริง โดยวิธีการและเครื่องมือ ที่หลากหลาย มีการรายงานการวัดผลและประเมินผลแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูปฐมวัยควรมี ความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

5) ด้านการนิเทศภายใน เป็นการประเมินผลการพัฒนางานตามสภาพจริง มีการวางแผนและระยะเวลาในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยวิธีการนิเทศควรดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 25) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยมีข้อบ่งชี้ ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมาย
- 2) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3) การจัดเวลาเรียน
- 4) สารการเรียนรู้
- 5) การจัดประสบการณ์
- 6) การประเมินพัฒนาการ
- 7) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 8) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- 9) การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1
- 10) การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

สุพรรณษา ใจอารีย์ และคณะ (2561) กล่าวถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยว่า ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู (2559) ที่กล่าวว่า ปัญหาของการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย เกิดขึ้นในการบริหาร 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 3) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้
- 4) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ
- 5) ด้านการนิเทศการศึกษา

พรณิอร อินทราเวช และรัชชวัญ ภูเขาแก้ว (2561: 260-269) งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งด้านปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

อรุพงษ์ งานฉมัง (2564: 63) การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพซึ่งถือเป็นหัวใจสูงสุดของสถานศึกษา

ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 36) การบริหารวิชาการระดับปฐมวัย คือ การบริหารกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยเพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งมีความสำคัญและเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้เพราะงานวิชาการจะเป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมความพร้อมขั้นพื้นฐานต่างๆ ของเด็กปฐมวัยให้พร้อมก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกระบวนการปฏิบัติงานบริหารของสถานศึกษาที่การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยได้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพ และเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย

3. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 5-6) ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงมีหลักการจัดการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยยึดหลักการการศึกษาปฐมวัย 6 ข้อ ดังนี้

1) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก หลักสูตรที่เหมาะสมจะพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ต้องมีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่สะอาดปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กระดับปฐมวัย

3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้จัดสภาพแวดล้อม ผู้จัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมที่ครูและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้งสองฝ่าย โดยครูจะเป็นผู้สนับสนุนและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ค้นพบด้วยตนเอง สร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ครูต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

4) การบูรณาการการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะ และหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ครูจะต้องสังเกตและประเมินผลทั้งการสอนของตนและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยายจากการรวบรวม ผลงานการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีการก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยครูในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กและขณะเดียวกัน ยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้จากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ครูและพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกัน รับผิดชอบหรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ครูจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

ยุพา พรหมแย้ม (2562: 52) การบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย คือ งานวิชาการที่เป็นหัวใจของการศึกษาในสถานศึกษา ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ได้แก่ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยที่ยึดหลักการบูรณาการการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน มีทิศทางดำเนินงานที่ชัดเจน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทำให้เด็กปฐมวัยมีคุณภาพ เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บุคลากรในสถานศึกษาทำงานอย่างมีความสุข มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ มีระบบระเบียบ

4. ขอบข่ายงานวิชาการระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536: 4) ได้กำหนดขอบข่ายของงาน วิชาการ ไว้ดังนี้

- 1) งานด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2) งานด้านการสอนและการจัดการเรียนการสอน
- 3) งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตร สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 4) งานด้านกิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้ตอบสนองหลักสูตร
- 5) งานวัดผลและประเมินผล
- 6) งานห้องสมุด
- 7) งานนิเทศภายใน
- 8) งานอบรมทางวิชาการ

รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู (2559: 329) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ การศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

- 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนควรมีการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุน ช่วยเหลือและนิเทศ ติดตามการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง
- 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดครูปฐมวัยที่มีวุฒิตรงสาขาเข้าสอนได้ นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาเด็กและรายงานผลการประเมินเด็กให้ผู้ปกครองทราบ
- 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน มีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดประสบการณ์ มีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนจากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์
- 4) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ มีการวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริง โดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย มีการรายงานการวัดผลและประเมินผลแก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูปฐมวัยควรมีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- 5) ด้านการนิเทศภายใน เป็นการประเมินผลการพัฒนางานตามสภาพจริง มีการวางแผนและระยะเวลาในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยวิธีการนิเทศควรดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ราชกิจจานุเบกษา (2550: 29) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ในมาตรา 9 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี: 2553, 14) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการได้ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่าง ดังนี้

- 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
 - 1.1) วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
 - 1.2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ
 - 1.3) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
 - 1.4) จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง
 - 1.5) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
 - 2.1) วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้จากวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
 - 2.2) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
 - 3.1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา
 - 3.2) การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
 - 3.4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 3.5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 3.6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

ด้อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ
- 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 4.1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง
 - 4.1.1) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

4.1.2) จัดทำหลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.1.3) จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

4.1.5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการ ของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก

4.2) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา

4.3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

4.4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5.1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5.4) การจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

5.6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

6.1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

6.2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล ของสถานศึกษา

6.3) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติการเรียน

6.4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6.6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

6.7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียน การผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

7.1) กำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

7.2) พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

7.3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

7.4) รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

8.1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

8.2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ เป็นต้น

8.3) จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชนห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

8.4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9) การนิเทศการศึกษา

9.1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศ เป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละ

ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9.2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

9.3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10) การแนะแนว

10.1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.2) จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

10.3) สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยา การแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

10.5) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะกรรมการแนะแนว

10.6) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

10.7) ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน

10.8) ประสานงานด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

11.1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน

11.2) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

11.3) จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)

11.4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสถานศึกษา ต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle)

11.5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนให้ครูผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

11.6) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

11.7) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12) การส่งเสริมชุมชน

12.1) จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น

12.2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

12.3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

12.4) พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ

13.1) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

13.2) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.3) ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น ๆ

13.4) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

14.1) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

14.2) จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

14.3) ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

14.4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

14.5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

14.6) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

15.1) ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องฝ่าย รั้งรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.2) จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรั้งรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.3) ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

15.4) นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

15.5) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

16.1) ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

16.2) จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

16.3) ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

17.1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

17.2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

17.3) พัฒนา ใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

17.4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

17.5) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2557: 35) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ว่าสถานศึกษาควรมีการดำเนินการ 6 ประการ คือ

- 1) การวางแผนงานวิชาการ
- 2) การบริหารงานวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอน
- 4) การพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ
- 5) การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
- 6) การประเมินผลงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 25) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยมีขอบข่าย ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมาย
- 2) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3) การจัดเวลาเรียน
- 4) สาระการเรียนรู้
- 5) การจัดประสบการณ์
- 6) การประเมินพัฒนาการ
- 7) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 8) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- 9) การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1
- 10) การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

Charles and Gilbert (1970: 212) แบ่งงานบริหารวิชาการ ออกเป็น 6 ด้าน คือ

- 1) การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2) การจัดเนื้อหาของหลักสูตร
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้
- 4) การจัดสื่อ/อุปกรณ์การสอน

5) การนิเทศการสอน

6) การส่งเสริมครูประจำการ

Fisk (1975: 214) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียน ตั้งแต่การบ่งถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายโดยคำนึงถึงบุคคลในอาชีพต่าง ๆ รวมถึงการประเมินผลโปรแกรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ตลอดจนการวัดผลเพื่อจะได้ติดตามการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอน ดำเนินไปด้วยดีนั้น เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะละเลยมิได้

Ralph and Michael (1998: 58) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังนี้

1) งานด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประเภทต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร ตลอดจนคู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู

2) งานการเรียนการสอน (การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน) ได้แก่ การจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอน ตลอดจนปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดให้มีการอบรมสาธิต การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์กับเพื่อนครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบใหม่

3) งานประเมินผล ครอบคลุมถึงการจัดให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการตรวจสอบ การกระทำสมุดประจำชั้น และสมุดประจำตัวนักเรียนของครูทุกคนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบันเสมอ

4) งานการจัดสื่อ สนับสนุนโปรแกรมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านการวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงานตลอดจนการส่งเสริมการสอน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการระดับปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ตั้งแต่การดำเนินการตามปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่ได้กำหนดขึ้น พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น วางแผนงานด้านวิชาการ บริหารงานวิชาการ โดยการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลงานวิชาการ กระบวนการเหล่านี้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 3) มีรายละเอียด ดังตาราง 2

ตาราง 2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	
1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็ก แต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็ก อาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อ สร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ
2. จุดหมาย	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตาม ศักยภาพ และมีความพร้อม ในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนด จุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรงและมีสุขนิสัยที่ดี 2.2 สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม 2.3 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มีวินัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2.4 มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสารและการแสวงหาความรู้ได้ เหมาะสมกับวัย
3. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึง ประสงค์	พัฒนาการ 4 ด้าน <ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาการด้านร่างกาย 2. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ 3. พัฒนาการด้านสังคม 4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
4. ระยะเวลาเรียน	1-3 ปีการศึกษาโดยประมาณ มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่า 180 วันต่อ 1 ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมง โดย สามารถปรับ ให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย
5. สาระการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน 2. สาระที่ควรเรียนรู้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก 2.3 ธรรมชาติรอบตัว 2.4 สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก

ตาราง 2 (ต่อ)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	
6. การจัดประสบการณ์	กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น
7. การประเมินพัฒนาการ	หลักการประเมิน วางระบบการประเมิน ความครอบคลุมพัฒนาการ เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลเพื่อการ ประเมิน ระยะเวลาจัดทำ ข้อมูลและสรุปผลการประเมิน วิธีการประเมิน การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ
8. การบริหารจัดการหลักสูตร ปฐมวัย	1. จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรบนพื้นฐาน หลักสูตรปฐมวัย 2. การสร้างหลักสูตร 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรปฐมวัย 2.2 จัดทำหลักสูตร 2.3 ประเมินหลักสูตร
9. การเชื่อมต่อของการศึกษา ระดับปฐมวัยกับระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1	บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินการ 1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ผู้สอนระดับปฐมวัย 3. ผู้สอนระดับประถมศึกษา 4. พ่อแม่ ผู้ปกครอง

(หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย: 2560)

สรุปได้ว่า การจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 การศึกษาปฐมวัยเป็น
การพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและ
ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตาม
ศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความ
เข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็ก พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มุ่งพัฒนา
เด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและ
ต่อเนื่อง มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และ
สำนึกความ เป็นไทย โดยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่
เกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทกับการพัฒนาเด็กให้เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัวยุ สังคมและประเทศชาติ
จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้นั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเห็นคุณค่า และ
ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุน
การจัดการศึกษา

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

1. ข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดสตูลเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (Multi-cultural Society) คือ เป็นสังคมที่มีการเป็นอยู่ร่วมกันของคนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและประเพณีปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดประเพณีและวิถีชีวิตแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล จะมีคนไทยเชื้อสายมลายู จีน อาศัยอยู่ร่วมกับคนไทยถิ่นใต้ ซึ่งคนเหล่านี้ จะมีวัฒนธรรมหลักร่วมกัน เช่น การใช้ ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ การปฏิบัติตาม กฎหมายข้อบังคับเดียวกันขณะที่คนไทยในแต่ละชาติพันธุ์ก็จะมีวัฒนธรรมย่อยแตกต่างกันไป เช่น คนไทยเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายู มีการ แต่งกาย และวิถี ชีวิตเป็นแบบมลายูคนไทยเชื้อสายจีนก็จะปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิมของตน เช่น การไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษในช่วงเทศกาลตรุษจีน ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ส่งผลให้ สัดส่วน 4 ของประชากรมีความหลากหลายและแตกต่าง (นิติไทย นัมคณิศรณ, 2558)

วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสตูลระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) จังหวัดสตูลเป็นเมืองแห่งนวัตกรรมการศึกษาที่มีคุณภาพ สานพลังการศึกษาตามพหุวัฒนธรรมที่ยั่งยืน นิยามว่า ความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสตูลให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล เพื่อให้จังหวัดสตูลเป็นเมืองแห่งนวัตกรรมการศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย ขับเคลื่อนการศึกษาแบบบูรณาการความร่วมมือ เน้นการมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการสร้างคนดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด ร่วมอนุรักษ์สืบสานประเพณี วัฒนธรรม ตามวิถีพหุวัฒนธรรม ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมถึงความภาคภูมิใจในอุทยานธรณีโลกสตูล (Satun Geopark) เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่

จำนวนโรงเรียนและนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 159 โรงเรียน โดยเปิดสอนระดับอนุบาล ถึงระดับประถมศึกษา จำนวน 11 โรงเรียน และเปิดสอนระดับอนุบาล ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 41 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 26,425 คน บุคลากร จำนวน 2,240 คน และมีการจัดชั้นเรียน จำนวน 1,561 ห้องเรียน

ตาราง 3 ข้อมูลจำนวนโรงเรียนในสังกัด ปีการศึกษา 2566 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	เปิดสอนระดับ		ขนาดโรงเรียน		
		อนุบาล- ประถม	อนุบาล- ม.ต้น	เล็ก	กลาง	ใหญ่
เมืองสตูล	38	22	16	14	23	1
ละงู	44	34	10	22	20	1

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	เปิดสอนระดับ		ขนาดโรงเรียน		
		อนุบาล- ประถม	อนุบาล- ม.ต้น	เล็ก	กลาง	ใหญ่
ควนกาหลง	20	15	5	9	11	-
ทุ่งหว้า	17	16	1	10	7	-
ท่าแพ	18	15	3	7	11	-
ควนโดน	12	10	2	2	2	-
มะนัง	10	6	4	3	5	-
รวมทั้งสิ้น	159	118	41	71	86	2

ตาราง 4 ข้อมูลจำนวนนักเรียนและห้องเรียนระดับชั้นปฐมวัย ปีการศึกษา 2566 จำแนกเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566)			รวมทั้งหมด
	อ.1	อ.2	อ.3	
เมืองสตูล	133	667	700	1,500
ควนโดน	0	195	225	420
ควนกาหลง	0	297	290	587
ท่าแพ	4	300	308	612
ละงู	22	659	701	1,382
ทุ่งหว้า	9	218	244	471
มะนัง	2	158	142	302
รวมทั้งสิ้น	170	2,495	2,610	5,283

ตาราง 5 ข้อมูลจำนวนนักเรียนและห้องเรียนระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2566 แต่ละโรงเรียน

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	นักเรียน	ห้องเรียน
บ้านเกตรี	เกตรี	เมืองสตูล	เมืองสตูล	39	2
บ้านวังพะเนียด	เกตรี	เมืองสตูล	เมืองสตูล	11	2
บ้านเกาะ					
สาหร่ายชัย	เกาะ				
พัฒนา	สาหร่าย	เมืองสตูล	ชัยพัฒนา	37	2
	เกาะ				
บ้านต้นหยงกลิง	สาหร่าย	เมืองสตูล	ชัยพัฒนา	8	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	นักเรียน	ห้องเรียน
บ้านต้นหยงอุมา	เกาะ				
ชัยพัฒนา	สาหร่าย	เมืองสตูล	ชัยพัฒนา	10	2
	เกาะ				
บ้านเกาะหลีเป๊ะ	สาหร่าย	เมืองสตูล	เสมากำแพง	75	3
บ้านเกาะยะระ	เกาะ				
โตตนุ้ย	สาหร่าย	เมืองสตูล	ชัยพัฒนา	6	3
วัดหน้าเมือง	คลองขุด	เมืองสตูล	เมืองสตูล	14	2
บ้านนาแค	คลองขุด	เมืองสตูล	เมืองสตูล	9	2
บ้านคลองขุด	คลองขุด	เมืองสตูล	เมืองสตูล	58	3
บ้านเขาจีน	คลองขุด	เมืองสตูล	เมืองสตูล	36	2
บ้านไทรงาม	ควนขัน	เมืองสตูล	ชัยพัฒนา	17	2
บ้านท่าหิน	ควนขัน	เมืองสตูล	เมืองสตูล	19	2
บ้านนาลาน	ควนขัน	เมืองสตูล	เมืองสตูล	38	2
บ้านควนขัน	ควนขัน	เมืองสตูล	เมืองสตูล	17	2
บ้านเนินสูง	ควนขัน	เมืองสตูล	เมืองสตูล	7	2
บ้านใหม่	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	พญาบังสา	40	2
ไทยรัฐวิทยา 40 (บ้านควนโพธิ์)	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	พญาบังสา	78	3
บ้านเจ๊ะบิลัง	เจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	67	4
บ้านฉลุง	เจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	43	2
บ้านกาลันยี่ตัน	เจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	28	2
บ้านบันนังปูเลา	เจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	38	3
บ้านปาเต๊ะ	เจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	46	3
บ้านทุ่ง	ฉลุง	เมืองสตูล	พญาบังสา	27	2
บ้านโคกประดู่	ฉลุง	เมืองสตูล	พญาบังสา	72	3
บ้านกุบังจามัง	ฉลุง	เมืองสตูล	พญาบังสา	20	2
อนุบาลเมืองสตูล	ฉลุง	เมืองสตูล	พญาบังสา	28	2
บ้านต้นหยงโป	ต้นหยงโป	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	56	2
บ้านหาดทราย					
ยาว	ต้นหยงโป	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	21	2
บ้านตำมะลัง					
เหนือ	ตำมะลัง	เมืองสตูล	ชัยพัฒนา	35	2
บ้านตำมะลังใต้	ตำมะลัง	เมืองสตูล	ชัยพัฒนา	39	2
บ้านกาลูบี	บ้านควน	เมืองสตูล	พญาบังสา	37	3
บ้านกาเนะ	บ้านควน	เมืองสตูล	พญาบังสา	22	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	นักเรียน	ห้องเรียน
บ้านทุ่งวิมาน	บ้านควน	เมืองสตูล	พญาบังสา	13	2
บ้านควน	บ้านควน	เมืองสตูล	พญาบังสา	67	3
บ้านเกาะยาว	ปูยู	เมืองสตูล	ชัยพัฒน์	18	2
บ้านต้นหยงกา					
โบายชัยพัฒนา	ปูยู	เมืองสตูล	ชัยพัฒน์	59	2
อนุบาลสตูล	พิมาน	เมืองสตูล	สันหลังมังกร	262	10
อนุบาลควนโดน	ควนโดน	ควนโดน	ควนโดน	46	2
บ้านคูสน	ควนโดน	ควนโดน	ควนโดน	29	2
บ้านบุเกตุยามู	ควนโดน	ควนโดน	ควนโดน	36	2
บ้านควนโต๊ะเหลง	ควนโดน	ควนโดน	ควนโดน	28	2
บ้านควนสตอ	ควนสตอ	ควนโดน	ควนโดน	40	2
บ้านกุบังปะ					
โหลต	ควนสตอ	ควนโดน	ควนโดน	19	2
บ้านทุ่งพัฒนา	ควนสตอ	ควนโดน	ควนโดน	18	2
บ้านทางอ	ควนสตอ	ควนโดน	ควนโดน	23	2
บ้านปันจอร์	ย่านซื่อ	ควนโดน	ควนโดน	80	4
บ้านย่านซื่อ					
มิตรภาพที่ 147	ย่านซื่อ	ควนโดน	ควนโดน	27	2
บ้านวังประจัน	วังประจัน	ควนโดน	ควนโดน	43	2
บ้านทุ่งมะปริง	วังประจัน	ควนโดน	ควนโดน	29	2
อนุบาลควน					
กาหลง	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	63	3
นิคมซอย 10	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ยสัมพันธ์	9	2
บ้านเหนือคลอง	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	37	2
บ้านเขาไคร	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	57	2
บ้านควนล่อน	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ยสัมพันธ์	30	2
บ้านห้วยน้ำดำ	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ยสัมพันธ์	30	2
บ้านกลุ่ม 5					
ประชารัฐ	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	49	2
นิคมพัฒนา					
ภาคใต้ 1	ควนกาหลง	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	14	2
บ้านน้ำหრა	ทุ่งนุ้ย	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ยสัมพันธ์	28	2
บ้านโตนปาหนัน	ทุ่งนุ้ย	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ยสัมพันธ์	22	2
บ้านหัวกาหมิง	ทุ่งนุ้ย	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ยสัมพันธ์	10	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	นักเรียน	ห้องเรียน
บ้านทุ่งน้าย					
มิตรภาพที่ 49	ทุ่งน้าย	ควนกาหลง	ทุ่งน้ายสัมพันธ์	36	2
บ้านค่ายรวม					
มิตร	ทุ่งน้าย	ควนกาหลง	ทุ่งน้ายสัมพันธ์	22	2
"บ้านทุ่งดำเส้า"					
ชูลินอุปถัมภ์"	ทุ่งน้าย	ควนกาหลง	ทุ่งน้ายสัมพันธ์	32	2
บ้านน้ำร้อน	ทุ่งน้าย	ควนกาหลง	ทุ่งน้ายสัมพันธ์	21	2
นิคมพัฒนา					
ภาคใต้ 2	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	25	2
นิคมพัฒนา					
ภาคใต้ 3	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	42	2
บ้านอุไค	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	13	2
นิคมพัฒนาฝั่ง					
120	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	34	2
นิคมพัฒนาฝั่ง					
42	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	ดอกกาหลง	9	2
บ้านท่าแพ	ท่าแพ	ท่าแพ	บาราเกต	31	2
อนุบาลท่าแพ	ท่าแพ	ท่าแพ	บาราเกต	89	4
บ้านสายควน	ท่าแพ	ท่าแพ	บาราเกต	30	2
บ้านทำน้ำเค็มใต้	ท่าแพ	ท่าแพ	บาราเกต	33	3
บ้านนาแก้ว	ท่าแพ	ท่าแพ	บาราเกต	20	2
บ้านแปะ-ระใต้	ท่าเรือ	ท่าแพ	บาราเกต	23	2
บ้านปลักหว้า	ท่าแพ	ท่าแพ	บาราเกต	20	2
บ้านวังปริง	ท่าเรือ	ท่าแพ	บาราเกต	32	2
บ้านไร่	ท่าเรือ	ท่าแพ	บาราเกต	29	2
บ้านสวนเทศ	แปะ-ระ	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	19	2
บ้านแปะ-ระเหนือ	แปะ-ระ	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	57	2
บ้านควนเก	แปะ-ระ	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	57	2
บ้านสาคร	สาคร	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	52	2
บ้านสาครเหนือ	สาคร	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	17	2
บ้านทางยาง	สาคร	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	23	2
บ้านทุ่งรีน	สาคร	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	11	2
สมาคม					
เลขานุการสตรี3	สาคร	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	37	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	นักเรียน	ห้องเรียน
บ้านคลองสอง					
ปาก	สาคร	ท่าแพ	ไผ่สีทอง	21	2
อนุบาลละงู	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	76	3
บ้านไสใหญ่	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	26	2
บ้านปีใหญ่	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	26	2
บ้านโกตา	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	34	3
บ้านปากปิง	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	23	2
บ้านป่าฝาง	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	30	2
บ้านท่าแลหลา	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	33	2
บ้านทุ่งเสม็ด					
มิตรภาพที่ 114	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	19	2
บ้านอุไร	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	15	2
บ้านตูแตหรี	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	25	2
บ้านควนฟ้าแลบ	กำแพง	ละงู	เสมากำแพง	22	2
บ้านบ่อหิน	เขาขาว	ละงู	ภูผาวารี	45	3
บ้านดahl	เขาขาว	ละงู	ภูผาวารี	31	2
บ้านนาข่า	เขาขาว	ละงู	ภูผาวารี	16	2
บ้านหาญ	เขาขาว	ละงู	ภูผาวารี	18	2
ไทยรัฐวิทยา					
111 (บ้านทุ่ง					
นางแก้ว)	น้ำฝุด	ละงู	ภูผาวารี	70	4
บ้านทุ่งไหม้	น้ำฝุด	ละงู	ภูผาวารี	24	2
บ้านหนองหอย					
โข่ง	น้ำฝุด	ละงู	ภูผาวารี	36	2
บ้านวังสายทอง	น้ำฝุด	ละงู	ภูผาวารี	43	2
บ้านหัวควน	น้ำฝุด	ละงู	ภูผาวารี	52	2
บ้านตะโละใส	ปากน้ำ	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	122	5
บ้านปากบารา	ปากน้ำ	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	67	4
บ้านบ่อเจ็ดลูก	ปากน้ำ	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	21	2
บ้านท่ายาง	ปากน้ำ	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	10	2
บ้านท่าพยอม	ปากน้ำ	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	6	2
บ้านเกาะบุโหลน	ปากน้ำ	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	22	6
บ้านโคกพะยอม	ละงู	ละงู	ละงู	16	2
บ้านลาหงา	ละงู	ละงู	ละงู	78	4
บ้านนาพญา	ละงู	ละงู	ละงู	22	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	นักเรียน	ห้องเรียน
บ้านห้วย					
มะพร้าว	ละงู	ละงู	ละงู	41	2
บ้านเกาะยวน	ละงู	ละงู	ละงู	36	2
บ้านทุ่ง					
สภากาชาด					
อุปลัมภ์ 2550	ละงู	ละงู	ละงู	17	3
บ้านคลองน้ำเค็ม	ละงู	ละงู	ละงู	9	2
บ้านห้วยไทร	ละงู	ละงู	ละงู	22	2
บ้านปากละงู	ละงู	ละงู	ละงู	40	2
บ้านในเมือง	ละงู	ละงู	ละงู	30	2
บ้านปากบาง	ละงู	ละงู	ละงู	31	2
บ้านท่าชะมวง	ละงู	ละงู	ละงู	22	2
บ้านบากันโต๊ะทิด	ละงู	ละงู	ละงู	6	2
เพียงหลวง ๔	แหลมสน	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	8	3
บ้านบุโบาย	แหลมสน	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	27	2
บ้านสนกลาง	แหลมสน	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	21	2
บ้านต้นหยง					
ละไน้	แหลมสน	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	13	3
บ้านกาแบง	แหลมสน	ละงู	ปากน้ำแหลมสน	18	2
บ้านขอนแก่น	ขอนแก่น	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	34	2
บ้านราไว	ขอนแก่น	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	22	2
บ้านทุ่งบุหลัง	ทุ่งบุหลัง	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	14	2
บ้านทุ่งสะโง๊ะ	ทุ่งบุหลัง	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	1	1
บ้านมะหัง	ทุ่งบุหลัง	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	16	3
อนุบาลทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	สุโหงอูเปสโตโกดอน	76	4
วัดชมพูนิมิต	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	สุโหงอูเปสโตโกดอน	20	2
บ้านคีรีวง	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	สุโหงอูเปสโตโกดอน	25	3
บ้านราวปลา	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	สุโหงอูเปสโตโกดอน	31	2
บ้านนาทอน	นาทอน	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	60	2
บ้านวังตง	นาทอน	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	28	2
บ้านท่าศิลา	นาทอน	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	10	2
บ้านบารายี	นาทอน	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	16	2
บ้านช่องไทร	นาทอน	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า-อันดามัน	30	2
บ้านป่าแกบ่อหิน	ป่าแกบ่อหิน	ทุ่งหว้า	สุโหงอูเปสโตโกดอน	30	2
วรรณะสาร	ป่าแกบ่อหิน	ทุ่งหว้า	สุโหงอูเปสโตโกดอน	18	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	นักเรียน	ห้องเรียน
บ้านทุ่งดินลู่ม	ป่าแกบ่อหิน	ทุ่งหว้า	สุโหงอูเปสเตรโกดอน	41	2
อนุบาลมะนัง	นิคมพัฒนา	มะนัง	มะนัง	37	2
นิคมพัฒนาฝั่ง					
20	นิคมพัฒนา	มะนัง	มะนัง	33	2
บ้านวังพระเคียน	นิคมพัฒนา	มะนัง	มะนัง	24	2
ฝั่งปาล์ม 1	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	มะนัง	35	2
ฝั่งปาล์ม 2	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	มะนัง	37	2
ฝั่งปาล์ม 4	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	มะนัง	18	3
ฝั่งปาล์ม 7	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	มะนัง	27	2
บ้านมะนัง	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	มะนัง	15	2
บ้านป่าพน	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	มะนัง	39	2
ฝั่งปาล์ม 3	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	มะนัง	38	2
				5,325	

2. สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ตั้งอยู่เลขที่ 884 หมู่ที่ 4 ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล รหัสไปรษณีย์ 91000 โทรศัพท์ 0-7472-1380

3. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2560 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2561 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. โครงสร้างการบริหารงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑ แบ่งส่วนราชการออกเป็นกลุ่ม/หน่วยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ปฏิบัติงานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.2 ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ
 - 1.3 ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและยานพาหนะ
 - 1.4 จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร
 - 1.5 ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการ ผลงานและบริการข้อมูลข่าวสาร
 - 1.6 ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.7 ดำเนินการเลือกตั้งและสรรหากรรมการและอนุกรรมการ
 - 1.8 ประสาน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ
 - 1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีใช้งานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ
 - 1.10 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
2. กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 2.1 จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณ

2.3 ตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

2.4 ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษา วิเคราะห์ ดำเนินการ และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล

3.2 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

3.3 ดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

3.4 ดำเนินการวิเคราะห์ และปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3.5 ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.6 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

4.1 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน

4.2 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี

4.3 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ

4.4 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารสินทรัพย์

4.5 ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงิน งานบัญชี งานพัสดุและงานบริหารสินทรัพย์

4.6 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.1 วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

5.2 ส่งเสริม สนับสนุนการมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ

5.3 วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ย้าย โอนและการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.4 ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนเงินเดือน การมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5.5 จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ

- 5.6 จัดทำข้อมูลระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- 5.7 ปฏิบัติการบริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ การออกบัตรประจำตัว และการขออนุญาตต่าง ๆ
- 5.8 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- 6.1 ดำเนินงานฝึกอบรมการพัฒนา ก่อนแต่งตั้ง
- 6.2 ดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน
- 6.3 ดำเนินงานพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
- 6.4 ปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุน และยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 6.5 ดำเนินการเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัยภายในประเทศ หรือต่างประเทศ
- 6.6 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเสริมสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 6.7 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
7. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- 7.1 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ
- 7.2 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 7.3 วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา
- 7.4 วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 7.5 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
- 7.6 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การนิเทศทางการศึกษา
- 7.7 ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
- 7.8 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- 8.1 ศึกษา วิเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา
- 8.2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

8.3 ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ
 และสถาบันสังคมอื่น

8.4 ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา
 สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

8.5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

8.6 ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพ อนามัย กีฬา และนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด
 เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็กและ
 เยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

8.7 ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

8.8 ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารึกใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกัน แก้ไข
 และคุ้มครองความปลอดภัยนักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8.9 ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์

8.10 ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

8.11 ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.12 ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

8.13 ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ
 ที่ได้รับมอบหมาย

9. หน่วยตรวจสอบภายใน ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับหัวหน้าส่วนราชการ และมีอำนาจ
 หน้าที่ดังต่อไปนี้

9.1 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการเงิน การบัญชี และตรวจสอบระบบ การดูแล
 ทรัพย์สิน

9.2 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการดำเนินงานหรือกระบวนการปฏิบัติงาน
 เปรียบเทียบกับผลผลิตหรือเป้าหมายที่กำหนด

9.3 ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยง

9.4 ดำเนินงานอื่นเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในตามที่กฎหมายกำหนด

9.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่
 ได้รับมอบหมาย

10. กลุ่มกฎหมายและคดี ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

10.1 ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการมีวินัยและรักษาวินัย

10.2 งานสอบสวนเรื่องร้องเรียน

10.3 งานสอบสวนเรื่องวินัยและการตรวจพิจารณาวินัย

10.4 งานเรื่องการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

10.5 งานเรื่องการร้องทุกข์และการพิจารณาการร้องทุกข์

10.6 งานเรื่องความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

- 10.7 งานคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่น ๆ ของรัฐ
- 10.8 งานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 10.9 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำข้อมูลและติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานกฎหมายและงานคดีของรัฐ
- 10.10 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. ทิศทางการดำเนินงาน

ทิศทางการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ยึดหลักให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่จังหวัดสกลนคร ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับปรับปรุง) ประเด็นที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้ (หลัก) ประเด็นที่ 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (รอง) แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 และตอบสนองนโยบายของรัฐบาล นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2566 แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 และกรอบกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566–2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

5.1 วิสัยทัศน์ “สกลต้องเป็น 1”

5.2 พันธกิจ

5.2.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การเป็นนวัตกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

5.2.2 พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ

5.2.3 พัฒนาโรงเรียนและระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัยและจัดการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS: SDGS) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2.4 เพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5.2.5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท

5.3 ค่านิยม

ยิ้มแย้มแจ่มใส ฉับไวบริการ เอาใจใส่งาน ผู้รับบริการพอใจ

5.4 จุดเน้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

- 5.4.1 เร่งรัดแก้ไขปัญหาค้นหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน
- 5.4.2 เร่งรัดการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ทั้ง บวก ลบ คูณ หาร
ของนักเรียน
- 5.4.3 เร่งรัดการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 5.4.4 พัฒนาทักษะการคิดลายมือของนักเรียนด้วยรูปแบบกระทรวงศึกษาธิการ
- 5.4.5 ส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 12 ประการแก่นักเรียน
- 5.4.6 พัฒนาศักยภาพในการแข่งขันทางวิชาการของนักเรียน
- 5.4.7 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการ
- 5.4.8 เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- 5.4.9 ส่งเสริมความเข้มแข็งของการนิเทศการศึกษา
- 5.4.10 ส่งเสริมศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการปฏิบัติงาน
- 5.4.11 พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานและการให้บริการของบุคลากรทางการศึกษา
- 5.4.12 ส่งเสริม สนับสนุน ศักยภาพในการแข่งขันด้านต่าง ๆ แก่สถานศึกษา
- 5.4.13 ส่งเสริมให้บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน พัฒนาศักยภาพ
เพื่อรองรับการเป็น ประเทศไทย 4.0
- 5.4.14 เสริมสร้างความพร้อมในการเป็นพลเมืองของประชาคมอาเซียน
แก่บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน
- 5.4.15 ส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาพื้นที่เกาะ และโรงเรียนถิ่นทุรกันดาร
- 5.4.16 ส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาตามโครงการและนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ
- 5.4.17 ส่งเสริมการพัฒนาภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม
เอื้อต่อการจัดการศึกษา
- 5.4.18 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา
ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 4.4.19 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย
- 5.5 รูปแบบการบริหารเขตพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาพัฒนาสู่ Thailand 4.0
- T : Teacher and Personal Development พัฒนาครูและบุคลากรสู่มืออาชีพ
- A : Active based เน้นกิจกรรมและพัฒนาทักษะอาชีพ
- R : Research and Innovation วิจัยและสร้างนวัตกรรมการศึกษา 4.0
- U : Upgrade of Student Quality ยกระดับคุณภาพผู้เรียน
- T : Team and Participation สร้างทีมงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม
- A : Achievement มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเชิงประจักษ์
- O : Organization of Professional พัฒนาองค์กรสู่การเรียนรู้ทางวิชาชีพ

5.6 เป้าหมาย

5.6.1 ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย

5.6.2 ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

5.6.3 เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.6.4 ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และโรงเรียน ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี

5.6.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมีสมรรถนะ ความรู้ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

5.6.6 โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS: SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.6.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และโรงเรียนในสังกัด มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพมีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

5.7 กลยุทธ์

กลยุทธ์ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ
เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

1. ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุโรคอุบัติใหม่ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์

2. ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยและสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ

3. โรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. โรงเรียนได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน

กลยุทธ์ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน
เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

1. เด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีพัฒนาการสมวัย
2. ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคจนจบการศึกษาภาคบังคับ
3. เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
4. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
5. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. นักเรียนมีความถนัดและความสนใจนำไปสู่การพัฒนาทักษะวิชาชีพ

กลยุทธ์ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

1. เด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีพัฒนาการสมวัย
2. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ

3. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

5. โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. โรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และมีระบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning)

กลยุทธ์ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และโรงเรียนมีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และโรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และโรงเรียนมีระบบการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอัตรากำลังและงบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล และโรงเรียนมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

5. โรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล โรงเรียนพื้นที่ลักษณะพิเศษ โรงเรียนคุณภาพ และโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับบริบท

6. ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับปฐมวัย 2565

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล (2566: 3-4) ได้ดำเนินการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา จำนวน 147 แห่ง (สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 159 แห่ง สถานศึกษานาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 12 แห่ง) ซึ่งดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานาร่อง พ.ศ. 2564 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพระดับปฐมวัย

จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

จุดเด่น

1. ด้านคุณภาพเด็ก พบว่า พัฒนาการที่เป็นจุดเด่นและจุดแข็งมากที่สุด คือ พัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 80.27) รองลงมา คือ พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ และพัฒนาการด้านสังคม (ร้อยละ 76.87)

2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า ประเด็นหลัก มีประเด็นเพิ่มเติมที่เป็นจุดเด่นและจุดแข็งมากที่สุด คือ การพัฒนา สภาพแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคารสถานที่ อินเทอร์เน็ต สาธารณูปโภค (ร้อยละ 34.01) รองลงมา คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 28.57) อันดับสาม คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (ร้อยละ 27.21)

3. ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พบว่า ประเด็นหลัก มีประเด็นเพิ่มเติมที่เป็นจุดเด่นและจุดแข็งมากที่สุด คือ การรู้จักและเข้าใจปรัชญา หลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษา (ร้อยละ 70.75) รองลงมา คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (ร้อยละ 40.14) อันดับสาม คือ จำนวนครู เพียงพอ/ตรงตามวุฒิ (ร้อยละ 23.13)

จุดที่ควรพัฒนา

1. ด้านคุณภาพเด็ก พบว่า พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ พัฒนาการด้านสติปัญญา (ร้อยละ 57.14) รองลงมา คือ พัฒนาการด้านสังคม (ร้อยละ 29.93) อันดับสาม คือ พัฒนาการด้านร่างกาย (ร้อยละ 20.41)

2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า ประเด็นที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อม / โครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคาร สถานที่ อินเทอร์เน็ต สาธารณูปโภค เป็นต้น (ร้อยละ 36.05) รองลงมา คือ การบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก ใช้สื่อ เทคโนโลยี สอดคล้องกับพัฒนาการ (ร้อยละ 29.25) อันดับสาม คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 17.01)

3. ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พบว่า ประเด็นที่เป็นจุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็ก (ร้อยละ 25.17) รองลงมา คือ การรู้จักและเข้าใจปรัชญา หลักการ

และธรรมชาติของการจัดการศึกษา (ร้อยละ 18.37) อันดับสาม คือ ความรักเด็ก ดูแลเอาใจใส่เด็ก และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก (ร้อยละ 15.65)

แผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

1. ด้านคุณภาพเด็ก พบว่า ด้านพัฒนาการด้านร่างกายแข็งแรงมีสุขนิสัยที่ดีและดูแลความปลอดภัยของตนเองได้ ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ ด้านพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้ ร้อยละ 100.00

2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า ด้านหลักสูตรที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านและด้านระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยและเพียงพอ ร้อยละ 99.32

3. ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพและด้านการสร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข ร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ด้านการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย และด้านประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก ร้อยละ 99.32 ตามลำดับ

จากการศึกษาบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า มาตรฐานการศึกษาในจุดที่ควรพัฒนามากที่สุด ด้านคุณภาพเด็ก คือ พัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อม / โครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก ใช้สื่อ เทคโนโลยี สอดคล้องกับพัฒนาการ กระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็ก การรู้จักและเข้าใจปรัชญา หลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษา ความรักเด็ก ดูแลเอาใจใส่เด็ก และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1: 2565) จากจุดที่ควรพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ควบคุมและบริหารจัดการการศึกษา จึงควรเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย เพราะช่วงวัยนี้ที่เป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาในระดับต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ธนกร นิโรธร (2559: 4, 114-148, 146-153) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการวัด

และประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย 2. แนวทางส่งเสริมการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ควรมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการเกี่ยวกับอาเซียน ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรกำหนดปฏิทินการนิเทศติดตาม การทำงานและควรกำกับติดตามการทำงานจากผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ และด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรมีการประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับปฐมวัย และควรมีการนิเทศ ติดตามการทำงานจากผู้บริหารสถานศึกษา

เพ็ญจันทร์ โรจน์รัตนภรณ์ (2560: 104-109) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี จำนวน 1 คู่ และ ประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี กับ 11 - 20 ปี จำนวน 1 คู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มณฑา วงษาไฮ และจิราภรณ์ ผืนสว่าง (2564: 17) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา 4) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รองลงมา คือด้าน การวัด ประเมินผลและรายงานผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน และมีการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ 1) ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ควรจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาสุขภาพกายตามพัฒนาการช่วงอายุของนักเรียน 3) ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากของจริงและลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565: 74-75) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูล จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัย สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่เท่าเทียม กัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดแตกต่างกันให้การสนับสนุนและส่งเสริมครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญที่แตกต่างกันด้วย

ภัทรินทร์ สัตย์พงษ์ และอุไร สุทธิรัมย์ (2565: 74-75) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันโรงเรียน มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีการพัฒนางาน วิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ฐารดา วิเชียรฉาย และวิรัตน์ มณีพลักษณ์ (2566: 109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัล ของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ โดยผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการ พัฒนาการเรียนการสอน 2) ด้านการนิเทศการสอนภายในสถานศึกษา 3) ด้านการส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับ การอบรม เพิ่มพูนความรู้ 4) ด้านสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ภาพรวมระดับความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงว่าประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีความคิด เห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลของ วิทยาลัยแตกต่างกัน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงว่าขนาดโรงเรียนต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลของโรงเรียนแตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Wayne (1980 : 123-125) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้บทบาททางการนิเทศการศึกษา ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาททางนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ ในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานนิเทศและวิธีการนิเทศภายในโดยใช้ครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความ รับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีความสำคัญสูง ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การแนะแนว การบริหารและงานวิชาการ และงานนิเทศภายในเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้รับผิดชอบมาก คือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ครูผู้สอนทำหน้าที่น้อยมากเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ทำงานงานที่ครูใหญ่ใช้เวลาอย่างน้อยที่สุด คือ งานเกี่ยวกับวัสดุ ส่วนงานที่ครูใหญ่ใช้เวลามากที่สุด คือ งานนิเทศภายใน งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการสอน และงานการแนะแนวเทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ วิธีเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู ส่วนวิธีที่ได้ผลน้อย คือ วิธีใช้อเอกสาร

Marion (1991: 6-10) ได้วิจัยเรื่อง การกำหนดการบริหารและการบริหารโรงเรียน รัฐบาลระดับปฐมวัยในรัฐแคนซัส ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนปฐมวัยศึกษาในรัฐแคนซัส จำนวน 303 โรงเรียน มีการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษา โดยดำเนินการตามนโยบายของ รัฐในด้านการทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็ก ขนาดโรงเรียนกับจำนวนนักเรียนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู ความรู้ของผู้ดูแลเด็ก การให้บริการด้านการศึกษาแก่ชุมชน และมีการนำผลจากการประเมินและ การปฏิบัติงานไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย

Chester (1996: 286-288) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมทำให้การบริหารวิชาการของผู้บริหารมีสมรรถภาพสูง เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุมจัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครู ทหาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบติเพื่อก่อโดยไม่ให้เสียกำลังใจ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการคำนึงถึงบทบาทของตนเองอยู่ตลอดเวลา ให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีศักยภาพ คุณภาพ โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความใฝ่รู้อยู่เสมอ มีความสามารถ ความเข้าใจ รอบรู้ มีทักษะในการบริหารงานได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานความร่วมมือทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมใน การบริหารสถานศึกษาเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายที่ตั้งไว้ การบริหารสถานศึกษาหากผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการบริหารอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดประสิทธิผลกับสถานศึกษานั้นตามไปด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 432 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 159 สถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2566: 7)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 205 คน จากนั้นสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ตามสัดส่วนขนาดของสถานศึกษา และสุ่มบริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ที่	ขนาดสถานศึกษา	จำนวน		
		สถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	สถานศึกษาขนาดเล็ก	71	272	129
2	สถานศึกษาขนาดกลาง	86	132	63
3	สถานศึกษาขนาดใหญ่	2	28	13
	รวม	159	432	205

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร (2566: 1-2)

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
3. การทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การกำหนดกรอบแนวคิด ตั้งสมมติฐาน และนิยามศัพท์เฉพาะ
5. การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้
 - 5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 5.2 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย
 - 5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
8. รายงานผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังตาราง 7

ตาราง 7 แบบแผนการวิจัย

ลำดับที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1	เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 205 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale)	ค่าเฉลี่ย, ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
2	เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ตามระดับ	ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 205 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale)	t-test F-test

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับที่	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
3	การศึกษา ประสิทธิภาพทำงาน และขนาดสถานศึกษา เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตูล	ครูผู้สอน ระดับปฐมวัย จำนวน 205 คน	แบบสอบถาม ปลายเปิด	ความถี่และ สรุปรูปเป็น ความเรียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับ บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูลเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพทำงานและขนาด สถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับ ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีข้อความ 5 ด้าน จำนวน 35 ข้อ ดังนี้

- | | | | |
|------------------------------------|-------|----|-----|
| 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร | จำนวน | 6 | ข้อ |
| 2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ | จำนวน | 7 | ข้อ |
| 3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ | จำนวน | 10 | ข้อ |
| 4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ | จำนวน | 5 | ข้อ |
| 5. ด้านการนิเทศการศึกษา | จำนวน | 7 | ข้อ |

มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ระดับ 5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end Questionnaire) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 5 ด้าน

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการจัดประกการณ์การเรียนรู้
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ
5. ด้านการนิเทศการศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1.3 สร้างแบบสอบถาม โดยตอนที่ 1 ใช้แบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง

2.2 นำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อคำถาม ซึ่งใช้วิธีหาค่าดัชนีความ

สอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยวิธีการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 61-67 อ้างถึงใน สุวจิย์ คันธมาศ, 2563: 33) โดยแบบสอบถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 35 ข้อ ดังภาคผนวก ง

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยส่งคิวอาร์โค้ดผ่านระบบ E-Office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่มีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561: 72-73) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .903 ดังภาคผนวก ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือถึงครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 205 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ด้วยการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามในระบบออนไลน์ (Google Form) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทางระบบ E-Office ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยระบุรายละเอียดจำนวนครูผู้สอนระดับปฐมวัยของแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเอกสารชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่รับคืน รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละรายการ

1.2 นำข้อมูลออกจากระบบออนไลน์ (Google Form) แล้วบันทึกข้อมูล

1.3 ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) และนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3.3 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยการจำแนกตามระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่า t-test แบบ Independent Sample test และเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยการจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่า One-way ANOVA (F-test) หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

1.3.4 วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด โดยการหาค่าความถี่และสรุปเป็นความเรียง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้บรรยายข้อมูลพื้นฐาน

2.1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence)

2.2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายด้านด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient)

2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

2.3.1 t-test แบบ Independent Sample Test

2.3.2 F-test สำหรับวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และหากมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	ความถี่
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบเอฟ (F-test)
df	แทน	องศาอิสระ
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนกำลังสอง
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ (Feuency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์ภาพรวมและรายข้อ

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ t-test จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA (F-test) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Feuency)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 205 ฉบับ ได้รับแบบถามกลับคืน จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	183	89.27
สูงกว่าปริญญาตรี	22	10.73
รวม	205	100.00

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	59	28.78
5-10 ปี	72	35.12
มากกว่า 10 ปี	74	36.10
รวม	205	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน	129	62.93
ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-600 คน	63	30.73
ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 601-1,500 คน	13	06.34
รวม	205	100.00

จากตาราง 8 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 205 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 89.27 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.73 ตามลำดับ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 รองลงมา คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 35.12 และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 ตามลำดับ และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 62.93 รองลงมา คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 30.73 และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.34 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์ภาพรวมและรายข้อ ตัวแปรตามทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษา ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย	\bar{X}	SD	ระดับ
1.	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.26	0.50	มาก
2.	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.41	0.49	มาก
3.	ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.22	0.47	มาก
4.	ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	4.05	0.80	มาก
5.	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.04	0.76	มาก
	รวม =	4.20	0.46	มาก

จากตาราง 9 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.49$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.50$) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.47$) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.80$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.76$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังตาราง 7-10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการพัฒนาหลักสูตร

	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	\bar{X}	SD	ระดับ
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	4.29	0.67	มาก
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย	4.19	0.75	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.34	0.71	มาก
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	4.41	0.79	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร	\bar{X}	SD	ระดับ
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็ก มีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา	4.18	0.49	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.14	0.79	มาก
ภาพรวม	4.26	0.50	มาก

จากตาราง 10 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.79$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.71$) และผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.79$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา	4.50	0.70	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง	4.60	0.67	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบ แนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย	4.43	0.62	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ที่สอดแทรกความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม	4.19	0.76	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดเวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียนให้พร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.34	0.57	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ ควรเรียนรู้	4.60	0.73	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	\bar{X}	SD	ระดับ
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่าน ประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า	4.18	0.77	มาก
ภาพรวม	4.41	0.49	มาก

จากตาราง 11 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.73$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.67$) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.77$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	4.25	0.68	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	4.27	0.68	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.43	0.70	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ	3.99	0.80	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.50	0.61	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการใช้และผลิตสื่อที่เป็นรูปธรรมมากกว่าสื่อที่เป็นนามธรรม	4.23	0.74	มาก

ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	\bar{X}	SD	ระดับ
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการสร้างและจัดหาสื่อแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดประสบการณ์	4.38	0.59	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.08	0.88	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.95	0.96	มากที่สุด
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศทางกายภาพภายในสถานศึกษา	4.14	0.87	มาก
ภาพรวม	4.22	0.47	มาก

จากตาราง 12 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.95$, $SD = 0.96$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.61$) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.80$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	4.06	0.89	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น	4.08	0.88	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง	3.96	0.94	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	\bar{X}	SD	ระดับ
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการวัดและประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.07	0.96	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน	4.07	0.93	มาก
ภาพรวม	4.05	0.80	มาก

จากตาราง 13 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 0.88$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการวัดและประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.96$) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.94$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของครูแต่ละคนให้มีคุณภาพ	4.06	0.94	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการพัฒนางานของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.96	0.96	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลจากการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและหลักสูตรสถานศึกษา	4.02	0.89	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาของตนเองและเพื่อนครู	4.05	0.95	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเป็นกัลยาณมิตรต่อเพื่อนครูในการพัฒนางาน	4.01	0.93	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการนิเทศการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเกิดความเชื่อมั่น ในปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียนและตัวครูเอง	4.05	0.83	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและ พัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนา ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	4.10	0.82	มาก
ภาพรวม	4.04	0.76	มาก

จากตาราง 14 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่ม
ความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.10$,
 $SD = 0.82$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม
สนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของครูแต่ละคนให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.94$)
และและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้อง
ทราบทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.95$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการ
ประเมินผลการพัฒนางานของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.96$)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตาม
ระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ t-test จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติ
One-way ANOVA (F-test) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่
ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ตาราง 15 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	ปริญญาตรี (n=183)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n=22)		t	sig
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.26	0.51	4.25	0.49	0.087	.932
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.39	0.50	4.53	0.35	-1.586	.123
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.20	0.47	4.39	0.41	-2.003	.055
4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	3.99	0.82	4.54	0.44	-4.858***	.000

ตาราง 15 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	ปริญญาตรี (n=183)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n=22)		t	sig
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.99	0.77	4.44		
รวม	4.18	0.47	4.42	0.27	-3.679***	.001

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 15 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และมีความคิดเห็นด้านการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่าง

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	ประสบการณ์ทำงาน					
	น้อยกว่า 5 ปี (n=59)		5-10 ปี (n=72)		มากกว่า 10 ปี (n=74)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.23	0.45	4.26	0.53	4.28	0.52
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.32	0.51	4.43	0.55	4.46	0.41
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.14	0.45	4.22	0.51	4.29	0.44
4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	3.85	0.71	3.97	0.96	4.29	0.63
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.85	0.68	3.95	0.92	4.26	0.58
รวม	4.09	0.41	4.18	0.55	4.32	0.37

จากตาราง 16 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงาน ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.51$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.45$) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.45$) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.71$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.68$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.55$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.53$) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.51$) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.96$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.92$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.41$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.52$) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.63$) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.44$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.58$) ตามลำดับ

ตาราง 17 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	ประสบการณ์ทำงาน				
		df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.099	.050	.195	.823
	ภายในกลุ่ม	202	51.476	.225		
	รวม	204	51.575			

ตาราง 17 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	ประสพการณ์ทำงาน				
		df	SS	MS	F	Sig
2. ด้านการจัดประสพการณ์ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.642	.321	1.338	.265
	ภายในกลุ่ม	202	48.492	.240		
	รวม	204	49.135			
3. ด้านการพัฒนาสื่อการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.782	.391	1.801	.168
	ภายในกลุ่ม	202	43.860	.217		
	รวม	204	44.642			
4. ด้านการวัดและประเมิน พัฒนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.089	3.545	5.772**	.004
	ภายในกลุ่ม	202	124.063	.614		
	รวม	204	131.152			
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	6.264	3.132	5.673**	.004
	ภายในกลุ่ม	202	111.538	.552		
	รวม	204	117.802			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.742	.871	4.233*	.016
	ภายในกลุ่ม	202	41.577	.206		
	รวม	204	43.319			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามประสพการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวม ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามประสพการณ์ทำงาน ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe's Method) ดังตาราง 18-20

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.09	4.18	4.32
น้อยกว่า 5 ปี			.571	.019*
5-10 ปี				.175
มากกว่า 10 ปี				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวม ผลการทดสอบรายคู่ของประสบการณ์ทำงานที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปีและประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		3.85	3.97	4.29
น้อยกว่า 5 ปี			.664	.006**
5-10 ปี				.042*
มากกว่า 10 ปี				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ผลการทดสอบรายคู่ของประสบการณ์ทำงานที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสทูล จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการนิเทศการศึกษา

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		3.85	3.95	4.26
น้อยกว่า 5 ปี			.765	.008**
5-10 ปี				.042*
มากกว่า 10 ปี				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสทูล จำแนกตามประสบการณ์ทำงานด้านการนิเทศการศึกษา ผลการทดสอบรายคู่ของประสบการณ์ทำงานที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสทูล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย	ขนาดสถานศึกษา					
	ขนาดเล็ก (n=129)		ขนาดกลาง (n=63)		ขนาดใหญ่ (n=13)	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.27	0.52	4.25	0.48	4.17	0.50
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.42	0.48	4.40	0.51	4.34	0.58
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.49	0.52	4.40	0.48	4.59	0.50
4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	4.09	0.84	3.95	0.74	4.15	0.67
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.06	0.78	3.94	0.74	4.31	0.62
รวม	4.22	0.47	4.16	0.45	4.22	0.48

จากตาราง 21 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามขนาดสถานศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.52$) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.48$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.52$) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.84$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.78$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.51$) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.48$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.48$) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.74$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.74$) ตามลำดับ

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.50$) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.58$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.62$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.52$) และด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.67$) ตามลำดับ

ตาราง 22 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	ขนาดสถานศึกษา				
		df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.134	.067	.263	.769
	ภายในกลุ่ม	202	51.441	.225		
	รวม	204	51.575			

ตาราง 22 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	ขนาดสถานศึกษา				
		df	SS	MS	F	Sig
2. ด้านการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.078	.039	.161	.851
	ภายในกลุ่ม	202	49.056	.243		
	รวม	204	49.135			
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.100	.050	.226	.798
	ภายในกลุ่ม	202	44.542	.221		
	รวม	204	44.642			
4. ด้านการวัดและประเมิน พัฒนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.986	.493	.765	.467
	ภายในกลุ่ม	202	130.167	.644		
	รวม	204	131.152			
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.637	.819	1.424	.243
	ภายในกลุ่ม	202	116.165	.575		
	รวม	204	117.802			
ภาพรวม	ระหว่าง กลุ่ม	2	.144	.072	.336	.715
	ภายในกลุ่ม	202	43.176	.214		
	รวม	204	43.319			

จากตาราง 22 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 3 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ดังตาราง 23

ตาราง 23 แสดงจำนวนข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องบริบทของสถานศึกษาและชุมชน	60
1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมกับครูและชุมชนในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเหมือนระดับชั้นอื่นๆผู้บริหาร	33
1.3 สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	9
1.4 ผู้บริหารจัดให้มีการอบรมการจัดทำหลักสูตรให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	5
1.5 ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ได้กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	2
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย	42
2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนสื่อและงบประมาณในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้พร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า	39
2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	24
2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและให้คำแนะนำในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม	9
2.5 ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยเป็นอย่างดี	4
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อ จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ นำไปใช้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	49
3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรมพัฒนาและผลิตสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน	30

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ทันสมัย เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้ งานได้เสมอ	21
3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้	3
4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	
4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่ หลากหลาย อย่างสม่ำเสมอ ตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น	45
4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินพัฒนาการเด็ก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึง ประสงค์	37
4.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการ คอยกำกับติดตามการ ประเมินผล	15
4.4 ผู้บริหารสถานศึกษาคอยอำนวยความสะดวก สร้างความเข้าใจ ให้คำชี้แนะ ส่งเสริมการพัฒนางานวัดและประเมินผล	12
4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมิน พัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน	2
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการพัฒนางานของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อย่างสม่ำเสมอ	42
5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาของตนเอง และเพื่อนครู เพื่อเสริมสร้างกัลยาณมิตรในการปฏิบัติงาน	30
5.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ ครูนำผลจากการนิเทศ มาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและ หลักสูตรสถานศึกษา	18
5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจก่อนการนิเทศ	9
5.5 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเป็นต่อเพื่อนครูในการพัฒนางาน ให้ข้อเสนอ แนะและนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเสมอ ผู้อำนวยการนิเทศครูผู้สอนอย่างเป็นมิตร	5
5.6 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการ เพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ มีประสิทธิภาพ	2

จากตาราง 23 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมกับครูและชุมชนในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเหมือนระดับชั้นอื่นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริม สนับสนุนและจัดให้มีการอบรมการจัดทำหลักสูตรให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อและงบประมาณในการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้พร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม มีการนิเทศติดตามการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยเป็นอย่างดี

ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อ จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ นำไปใช้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรมพัฒนาและผลิตสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ส่งเสริมให้มีการซ่อมแซม ปรับปรุงอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ทันสมัย เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย อย่างสม่ำเสมอ ตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินพัฒนาการเด็ก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการ คอยกำกับติดตามการประเมินผล คอยอำนวยความสะดวก สร้างความเข้าใจ ให้คำชี้แนะ ส่งเสริมการพัฒนางานวัดและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน

ด้านการนิเทศการศึกษา มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการพัฒนา งานของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาของตนเองและเพื่อนครู เพื่อเสริมสร้างกัลยาณมิตรในการปฏิบัติงาน มีการนิเทศให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำผลจากการนิเทศ มาพัฒนาการเรียนการสอนให้

สอดคล้องกับผู้เรียนและหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจก่อนการ
นิเทศผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเป็นต่อเพื่อนครูในการพัฒนางาน ให้ข้อเสนอแนะและนิเทศอย่าง
เป็นกัลยามิตรเสมอ ผู้อำนวยการนิเทศครูผู้สอนอย่างเป็นมิตร ส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและ
พัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มี
ประสิทธิภาพ



บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 432 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 159 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีจำนวน 35 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.903 แบบสอบถาม มีทั้งสิ้น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้ขอขอยกเว้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่านการส่งเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล และการ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ ด้วยการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามผ่านแอปพลิเคชัน Google Form มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 205 ฉบับ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานแบบที (t-test) การทดสอบสมมติฐานแบบเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จากนั้นจึงอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษารoles บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษาตามลำดับ

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ

1.4 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการวัดและประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของครูแต่ละคนให้มีคุณภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการพัฒนางานของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการแตกต่างกัน และด้านการนิเทศการศึกษามีความแตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ที่มีข้อเสนอแนะสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการและด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะเป็นรายข้อ พบว่า

3.1 ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จัดให้มีการอบรมการจัดทำหลักสูตรให้แก่ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสม และมีแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน

3.2 ข้อเสนอแนะด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อและงบประมาณในการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม และมีการนิเทศติดตามผลการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยเป็นอย่างดี

3.3 ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรมพัฒนาและผลิตสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ นำไปใช้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูมีการซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีให้ทันสมัย เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ และให้ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3.4 ข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินพัฒนาการเด็ก ตามมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อย่างสม่ำเสมอ ตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการ คอยกำกับติดตามการประเมินผล และผู้บริหารสถานศึกษาคอยอำนวยความสะดวก สร้างความเข้าใจ ให้คำชี้แนะส่งเสริมการพัฒนาการวัดและประเมินผล

3.5 ข้อเสนอแนะด้านการนิเทศการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจก่อนการนิเทศ เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำผลจากการนิเทศ มาพัฒนาการเรียนการสอน มีการประเมินผลการพัฒนางานของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อย่างสม่ำเสมอ ให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาของตนเองและเพื่อนครู เพื่อเสริมสร้างกัลยาณมิตรในการปฏิบัติงาน นิเทศครูอย่างเป็นมิตร ส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน โดยการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิง สนับสนุน ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการศึกษารายงานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษาตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ตระหนักถึงความสำคัญและเข้าใจภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย และระบบการดำเนินงานทางด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา ในระดับปฐมวัย เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ปานหอม (2564: 80) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา ใจอารีย์ (2561: 96) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัยมีการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของต้องตา กวดนอก (2556: 89) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มเขตพื้นที่ กรุงเทพฯ กลางสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย โดยรวมอยู่ระดับมาก

จากผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร สามารถพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษา สภาพท้องถิ่นและความต้องการของเด็ก ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่มุ่งให้การบริหารวิชาการระดับปฐมวัยมีประสิทธิภาพและให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ให้เด็กมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรงและมีสุขนิสัยที่ดี มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสารและการแสวงหาความรู้ ได้เหมาะสมกับวัย ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยนำหลักสูตรไปใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ มีความหมายกับตัวเด็ก โดยมีการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาใหม่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ยุพา พรหมแย้ม (2562: 95) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนระดับปฐมวัยให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในส่วนของสาระการเรียนรู้จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ประสบการณ์สำคัญ และ 2) สาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งสองส่วนมีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาเด็กให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงสำคัญของงานวิชาการระดับปฐมวัย ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการ นำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการบริหารด้านวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจัดทำแผนการเรียนรู้ตามประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจะต้องยึดสาระการเรียนรู้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม และครอบคลุมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก ที่เด็กควรได้รับและปฏิบัติได้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุม

ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและที่ผู้สอนกำหนด มีความยืดหยุ่น จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความพร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยจัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัส ทั้ง หูและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเกิดการเรียนรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้ง เกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ มณฑา วงษาไฮ (2564: 18) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการทดลองใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ก่อนนำมาใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จริง มีการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับความสนใจและวัยของเด็ก อีกทั้งยังมีการวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนในด้านงบประมาณและปัจจัยต่างๆในการจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย พัฒนาและผลิตสื่อที่เป็นรูปธรรม มีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ส่งเสริมให้มีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้มาใช้เสริมเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสร้างรูปธรรมขึ้นในใจได้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้มีการซ่อมแซม ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน สื่อเหล่านี้จะเป็นตัวกลางในการนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์ สามารถสร้างบรรยากาศทางกายภาพภายในสถานศึกษา ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนที่ไม่มีสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สาธิตา แดงภิรมย์ (2560: 17) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น ทั้งนี้ก่อนที่จะดำเนินการประเมินพัฒนาการของเด็กให้สอดคล้องกับมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดแนวทางการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน กำหนดวิธีการวัดและเครื่องมือการวัดและ

ประเมินพัฒนาการ กำหนดเกณฑ์การวัดและระดับคุณภาพในการวัดและประเมินพัฒนาการ กำหนดแนวทางการสรุปผลการวัดและประเมินพัฒนาการและกำหนดแนวทางการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีการประเมินพัฒนาการเด็ก ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ ตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการ คอยกำกับติดตามการประเมินผล และผู้บริหารสถานศึกษาคอยอำนวยความสะดวก สร้างความเข้าใจ ให้คำชี้แนะส่งเสริมการพัฒนางานวัดและประเมินผล สอดคล้องกับวิจัยของ ธีรวิวรรณ ทิพยานนท์ (2564: 258) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนปฐมวัยตามแนวคิดทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนปฐมวัยตามแนวคิดทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยได้รับการนิเทศในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานให้แก่ครูผู้สอนระดับปฐมวัยแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ ให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับจากผู้นิเทศ (ผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนครู) นำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุงและเพิ่มเติม เพื่อวางแผนออกแบบและปรับเปลี่ยนวิธีการในการจัดประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครูและครูผู้ได้รับการนิเทศ มีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ไม่เน้นการบอกความรู้ แต่ปรับเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน ตลอดจนสามารถเรียนรู้จากเอกสารแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย มีการประเมินผล การพัฒนาตามสภาพจริง ดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ให้ผู้สอนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ตลอดจนการกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของ กาญจนา จันทร์ประจำ (2564: 83) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของครูในโรงเรียนอำเภอเมืองตากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ดั่งนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการแตกต่างกัน และด้านการนิเทศการศึกษามีความแตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาในระดับที่สูง เมื่อได้เรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนที่ให้ความสำคัญ ความสนใจและความใส่ใจในด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความเข้าใจ มีทัศนคติและมีความคิด กล้าแสดงออกทางความคิดเห็น เกิดการยอมรับความคิดเห็น พฤติกรรมลักษณะการทำงานและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ภัทรินทร์ สัตย์พงษ์ และอุไร สุทธิแย้ม (2565 : 74-75) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยแตกต่างกัน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกประสบการณ์ทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานมีความแตกต่างกันในด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวม ผลการทดสอบรายคู่ของประสบการณ์ทำงานที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ส่งเสริม สนับสนุนและให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเข้ารับการอบรมในหลักสูตรหรือโครงการต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติมการจัดประสบการณ์ในห้องเรียน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาเด็กให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายการศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย จะมีความคิดและทัศนคติในการเข้ารับการอบรมหรือค้นคว้าหาความรู้ หาโอกาสในการพัฒนาตนเองในเรื่องใหม่ๆ ค่อนข้างมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมาก และยังมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบใหม่ๆ น้อย ดังนั้น ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยแตกต่างกัน สอดคล้องกับวิจัยของ

ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565 : 74-75) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัย สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับวิจัยของ มณฑา วงษาไฮ และจิราภรณ์ ผันสว่าง (2564: 17) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของ สุวรรดา วิเชียรฉาย และวิรัตน์ มณีพลฤกษ์ (2566: 109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกัน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบโดยภาพรวม ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความพร้อมทางด้านปัจจัยในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ไม่ว่าจะด้วยกระบวนการตรวจเยี่ยมเพื่อเตรียมความพร้อมการเปิดเรียนในปีการศึกษาใหม่ การสำรวจความต้องการด้านปัจจัยในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย การจัดสรรครูผู้สอนระดับปฐมวัยให้ครบตามจำนวนห้องเรียนและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน การประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยให้ประสบผลสำเร็จให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองเป็นที่จับตามองและคาดหวังของสังคมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงเห็นได้ว่า สถานศึกษาทุกขนาดได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลในด้านต่างๆ เท่าเทียมกัน จึงทำให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาทุกขนาด มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับวิจัยของ ผุสดี อินทร์ผาย (2564: 108) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรีในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิสาข์ มะลาศรี

(2559: 168) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทวิช แดงประสาธ (2563: 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการดำเนินงานกับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร บริหารส่วน ตำบลในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนก ตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ที่มีข้อเสนอแนะสูงสุดสามอันดับแรก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมิน พัฒนาการและด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาข้อเสนอเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยนำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม และมีการนิเทศติดตามผลการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมและส่งเสริมให้ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีการประเมินพัฒนาการเด็ก ตามมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คอยกำกับติดตามการประเมินผลและอำนวยความสะดวก สร้างความเข้าใจ ให้คำชี้แนะส่งเสริมการ พัฒนางานวัดและประเมินผลและด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความ เข้าใจก่อนการนิเทศ เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยนำผลจากการนิเทศ มาพัฒนาการเรียนการสอน มีการประเมินผลการพัฒนางานของครูผู้สอน ระดับปฐมวัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ให้ความสำคัญ ในเรื่องของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย มีความสำคัญอย่างยิ่งในการ พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการศึกษาระดับเริ่มต้นของเด็ก ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการคำนึงถึงบทบาทของตนเองอยู่ตลอดเวลา ให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีศักยภาพ คุณภาพ โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความใฝ่รู้อยู่เสมอ มีความสามารถ ความเข้าใจ รอบรู้ มีทักษะในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานความร่วมมือทั้งภายใน และนอกสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาของตนเอง ให้ บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายที่ตั้งไว้ การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย หากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มี ทักษะในการบริหารอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดประสิทธิผลกับสถานศึกษานั้น ตามไปด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ยังมีการปฐมนิเทศผู้บริหารสถานศึกษาที่ ได้รับการบรรจุใหม่ เน้นย้ำ ถึงแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีทิศทางเดียวกัน เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในต้นสังกัด ให้มีคุณภาพและยังเน้นย้ำให้ผู้บริหารสถานศึกษามี ทักษะในการบริหารงานวิชาการที่ก้าวหน้า ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ตลอดจนมีการประเมินการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกๆด้าน กำกับดูแลเอาใจใส่ที่มี

ความเป็นกัลยาณมิตรเป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาระดับปฐมวัยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ เพ็ญภา พลัฒิม (2559: 14) ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แกไขการจัดการเรียนการสอนเป็นความสามารถ โน้มน้าวใจหรือชี้นำบุคคลในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบ เน้นแนวประสานงานให้ความสะดวก สร้างความเชื่อมั่น ความนับถือกำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ คือ

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อหาแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กที่เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการบริหารชั้นเรียน

1.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดหา งบประมาณและปัจจัยต่างๆในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีความพร้อมและมีความเพียงพอต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดทำกิจกรรมและโครงการต่างๆ ให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเข้าร่วมอบรมพัฒนาและผลิตสื่อ จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมพัฒนาการนำไปใช้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีการพัฒนาด้านสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในระดับปฐมวัย ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง สถาบันองค์กร ชุมชน ในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมทั้งที่เป็นสื่อ

ธรรมชาติและสื่อที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีการซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีให้ทันสมัย

1.4 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการวัดและการประเมินพัฒนาการ เพื่อทราบว่า เด็กมีพัฒนาการการเรียนรู้เป็นอย่างไร แล้วนำไปพัฒนาหาแนวทางในการส่งเสริมการจัด ประสบการณ์ให้เด็กต่อไป

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ประชุม ชี้แจงครูผู้สอนระดับปฐมวัยให้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและแนวทางของการนิเทศการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กและดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย เช่น ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการบริหารงาน ด้านอื่นๆ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านการจัดสรรหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์จากหน่วยงาน ภายนอก ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไประดับปฐมวัยใน สถานศึกษาเป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา



บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2555). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เสริมสินพีรพรสซีสเท็ม.
- กมล แสงทองศรีกมล. (2559). **ความคิดสร้างสรรค์...สร้างได้** (Online).
http://motherandchild.in.th/index.php?option=com_content&task=view&id=196&Itemid=1, 17 มกราคม 2567.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ** (Online).
<https://www.sl.ac.th/addons/qa/20.pdf>, 17 มกราคม 2567.
- _____. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2561). **คู่มือดำเนินงานประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561** (Online).
<http://www.reo15.moe.go.th/web/images/kkk/ptvap613.pdf>, 10 กันยายน 2566.
- _____. (2561). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา จันทระประจำ และขวัญชัย ช้วนา. (2564). **แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ของครูในโรงเรียนอำเภอเมืองตากสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1.วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, 8(3). 74-85.**
- กิตติศักดิ์ อังคะนาวิน. (2561). “รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต1”. **วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, 13(2). 17-30.**
- กิตติชัย วงศ์ศิลปกุล. (2563). **การบริหารการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- ไกรวัลย์ รัตนะ. (2558). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2560-2564. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เจ.เอส. การพิมพ์**
- จรรยา เฉลิมทอง. (2559). **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- จรรณี แก้วเอี่ยม. (2557). **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.**
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2555). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

- จิตรจรรณ ทรวงวิทยา. (2562). “ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา,” *Journal of RoiKaensarn Academi*. 4(1) : 14-19.
- จิตรวรรณ เอกพันธ์. (2563). การบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดนักคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จุมพร พัฒนะมาศ. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู. (2562). การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย: บทบาทผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ. (2565). การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย: ไทย-ญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชวนคิด มะเสนะ. (2554). รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชวลิต ชูกำแพง . (2561). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2556). การบริหารงานวิชาการ. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- โชติกา เหมือนอุ้น. (2563). การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ฐาวรรดา วิเชียรฉาย. (2566). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมทางการบริหาร การศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ต้องตา กวดนอก. (2556). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มเขตพื้นที่กรุงเทพฯ กลาง สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ทรงศักดิ์ ภูศรีอ่อน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนกร นิโรธร. (2559). การศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งเมฆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2560). การจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ตีรณสาร.
- นัญญา วงศ์คำ. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลจิ้ว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นิติไทย นัมคณิสร์ณ. (2558). ทักษะสังคมพหุวัฒนธรรม. เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท 121 การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่และประชาคมอาเซียน (Online). <http://ge.kbu.ac.th>, 17 มกราคม 2567.
- นิภา มาฤทธิ. (2557). “ความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อำเภอศรีราชา”. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 9(4), (491-504)
- นิลวรรณ วัฒนา. (2564). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บรรจง ลาวะลี. (2560). “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน”. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 6(2), (206-215)
- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บรรพต พรประเสริฐ. (2561). การพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย (Online). www.teacher.ssru.ac.th/banpote_po/mod/resource/view.php?id=17, 10 กันยายน 2566.
- บรรพต พรประเสริฐ. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย (Online). https://teacher.ssru.ac.th/banpote_po/mod/resource/view.php?id=17, 10 กันยายน 2566.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์ปustaka.
- ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขต

- พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.
- เปรมจิต แยมแพง. (2562). **บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- เปรมจิต แยมแพง. (2561). “**บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1**”. **วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.** 5(2), (234-246).
- ผุสดี อินทร์ผาย. (2564). **การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี.** การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พรวิสาร มะลาศรี. (2559). **ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอทมิฬไสย จังหวัดกาฬสินธุ์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พรรณนิอร อินทราเวช. (2561). **การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดสะเต็มศึกษาในระดับปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี ผลโยธิน. (2560). **เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- เพ็ญจันทร์ ไรจน์รัตนาภรณ์. (2560). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- เพ็ญนภา พลับฉิม (2559: 14). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ภรภัทร นิยมชัย. (2560). **การจัดประสบการณ์พลศึกษาและนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพมหานคร: protexts.
- ภัทรวดี กาลจักร. (2555). **การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพมหานคร.
- ภัทรารรณ จันทร์เนตร์. (2559). **การพัฒนาการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย.** พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภัทรินทร์ สัตย์พงษ์. (2565). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนางานวิชาการของครูใน โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

- มณฑา วงษาไฮ และจิราภรณ์ ผันสว่าง. (2564). “การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2”. **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์**. 5(2), (12–23).
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เมษา นวลศรี. (2556). **การประเมินผลการเรียนรู้**. ปทุมธานี: ศูนย์การเรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล.
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.
- ระวีวรรณ ทิพยานนท์. (2564). **กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนปฐมวัยตามแนวคิดทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา กิจเกื้อกูล. (2550). **ความต้องการของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- รัตนา อินทะชัย และสายทิพย์ ยะฟู. (2559). **แนวทางการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). **จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- _____. (2546). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- _____. (2550). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- _____. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- _____. (2562). **พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- _____. (2562). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

- วรลักษณ์ พลรบ. (2553). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วสุกฤต สุวรรณเทน, และวัลนิกา ฉลากบาง. (2559). คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย: ปัจจัยเชิงสาเหตุ (Online). <https://www.tci-thaijo.org>. 10 กันยายน 2566.
- วิหวัช แดงประสาท. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิภาดา ทองรอด. (2560). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิพันธ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน และคณะ. (2561). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการสื่อและสิ่งพิมพ์กราฟิคไซท์.
- ศิริ ถีอาสนา. (2557). สมรรถนะที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริพร ทองธรรมจินดา. (2553). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เศรษฐพงษ์ เลิศปรีชา. (2565). แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สน สุวรรณ. (2556). ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Online). <https://suwanlaong.wordpress.com/2013/05/25/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย/>, 10 กันยายน 2566.
- สมเดช Sawanadi. (2553). การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สาธิตา แดงภิรมย์. (2565). แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. (2566). แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สตูล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.

- _____. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570). สตุล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล.
- _____. (2566). รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับปฐมวัย ปีการศึกษา พ.ศ. 2565. สตุล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2560). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2561). มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2554). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2550). มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2556). “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. 7(2), (1-7)
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). การวัดและประเมินเด็กแนวใหม่เด็กปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุพรรณษา ใจอารีย์. (2561). การบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุภักดิ์ ยมพุก. (2562). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาพร ปานหอม. (2564). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา.
- สุรัชชัย เหมือนนิรุทธ์. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลบริหารกับการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนงค์ ลิ้มสกุล. (2559). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : การสอนแบบ"เรียนปนเล่น". กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อภิรดี ไชยกาล. (2560). การจัดการศึกษาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2557). หลักสูตรและการบริหารงานของโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: เอส ดี เพรส.
- อรุณพงษ์ งานฉมิง. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Faber, Charles F.; & Shearron, Gilbert F. (1970). *Elementary School Administration Theory and Practice*. New York : Rinehart and Winston.
- Fisk S. Robert. (1975) *Administration Behavior in Education*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.
- Ninlawan Wattana. (2013). *Study of academic administration in the small – size primary school under Chon Buri provincial primary education office*. Master’s Project, M.Ed. (education administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Ralph B. Kimbrough and Michael Nunnery. (1998). **Education Administration**. New York: Macmillan Publishing Company.

Tyler,R.W. (1949). **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago: The University of Chicago.





ภาคผนวก



ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร.มนต์ทิวา ไชยแก้ว

ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผลการศึกษา
2. ดร.เอกวิทย์ มากสุข

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนชุมชนควนดิน
แดงมิตรภาพที่ 173
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา
3. นายพนัส ภิรมย์รักษ์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดท่าเสม็ด
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา





ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ๘๖ ๐๖๓๙.๐๓/๓๖๖



คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณทนต์ ภิรมย์รักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอนรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๓ ฉบับ

ด้วย นวพรพิชิตา สิมภักดี รหัส ๖๕0๖๔๐๐๑๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำ
วิจัย เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสตูล" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณกนก ศรีวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

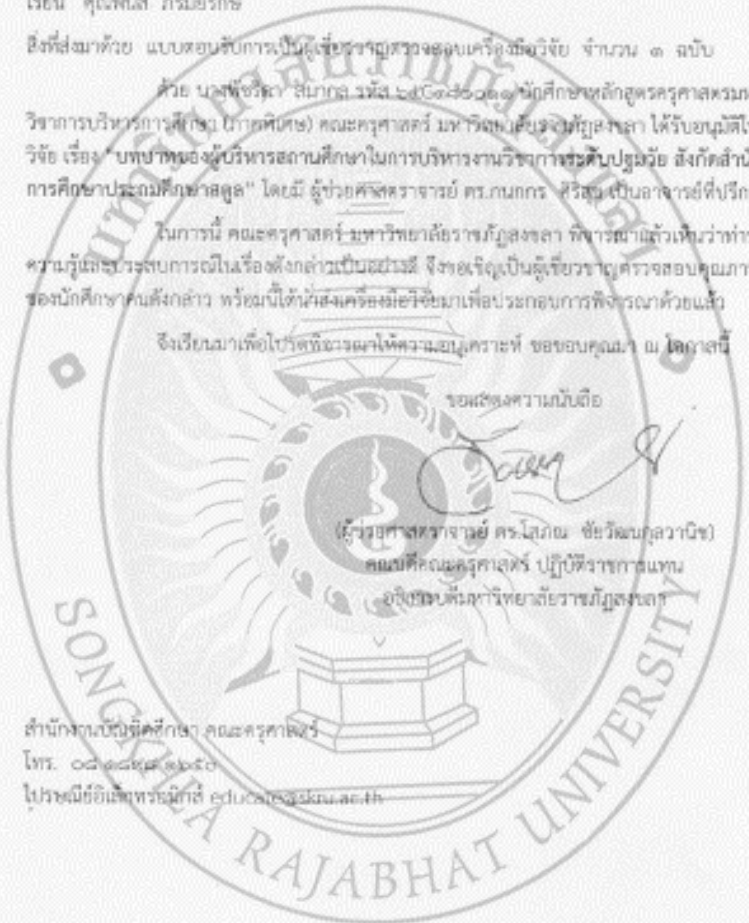
ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความ
รู้และมีความสามารถในการในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
ของนักศึกษาคนดังกล่าว พร้อมนี้ได้แนบเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณกนก ศรีวิเศษกุลวานิช)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

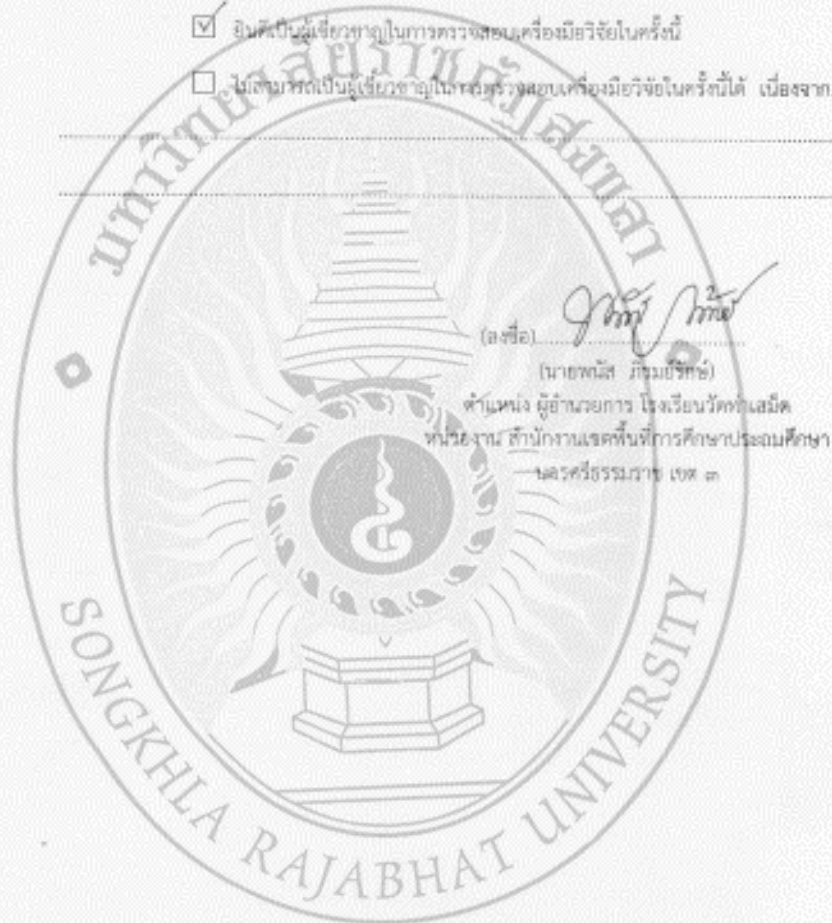
สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์
โทร. ๐๘๕๕๓๒๖๕๐
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educ@sku.ac.th



แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า นายพนัส ภิมยรัชช์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของ นางพัชรีดา สมากส รหัส ๖๕G๑๘๐๑๑๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” นั้น ข้าพเจ้าพราบรายละเอียดดังกล่าวแล้วและขอแจ้งว่า

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ เนื่องจาก.....



ที่ ยว ๐๖๓๔.๐๗/๓๖๗



คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ตำบลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เอกวิทย์ มากสุข

ซึ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๖ จำนวน ๑ ฉบับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกวิทย์ มากสุข นักศึกษาระดับสูงครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำ
วิจัย เรื่อง "บุคลิกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสตูล" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภาพร ศรีสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

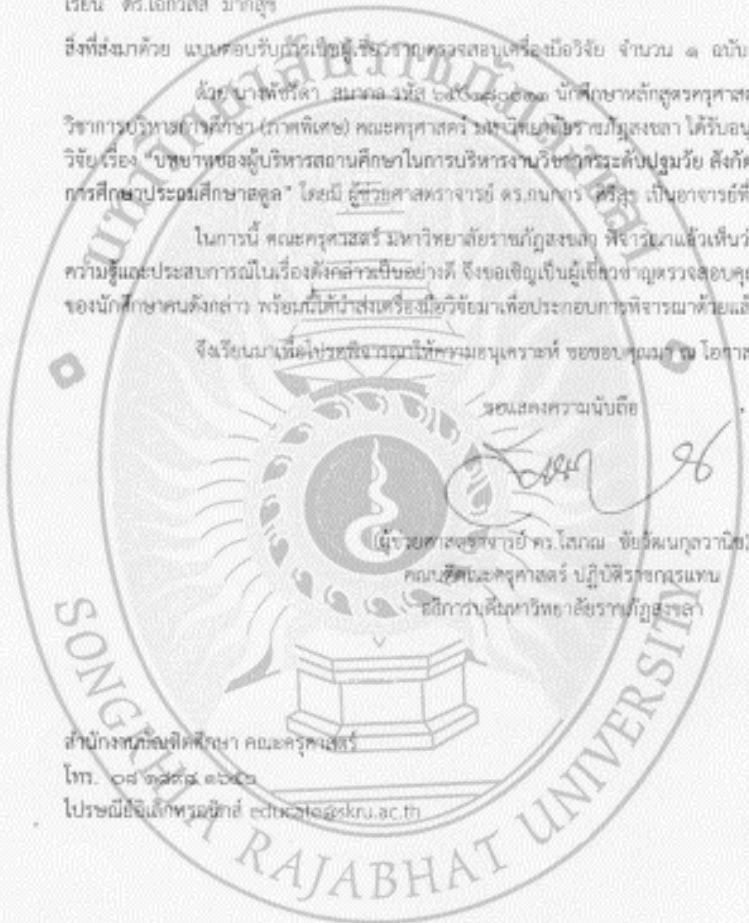
ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
ของนักศึกษาคนดังกล่าว ทั้งนี้ได้แนบส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกวิทย์ มากสุข)
คณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษา คณะครุศาสตร์
โทร. ๐๗ ๓๘๓๙ ๕๖๖๓
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ edb@stsrkru.ac.th



แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า ดร.เอกวิสิทธิ์ มากสุข เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของ นางพัชริดา สมภักดิ์ รหัส ๒๕G๑๔๐๐๓๑ นักศึกษาศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล" นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้วและขอแจ้งว่า

- ยินดีเป็นอาสาสมัครในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ เนื่องจาก.....



(ลงชื่อ)

(ดร.เอกวิสิทธิ์ มากสุข)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนควนหินเค็มมิตรภาพที่ ๑๗๒

หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครศรีธรรมราช เขต ๓

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า อาจารย์ ดร.มนต์ทิวา ไชยแก้ว เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของ นางพัชรีดา สมากล รหัส ๖๕๖๑๘๐๐๓๑ นักศึกษาลัทธิสุตฺรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล" นั้น ข้าพเจ้าทราบริยละเอียดดังกล่าวแล้วและขอแจ้งว่า

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ เนื่องจาก.....



(ลงชื่อ).....
 (อาจารย์ ดร.มนต์ทิวา ไชยแก้ว)
 ตำแหน่ง อาจารย์
 หน่วยงาน คณะครุศาสตร์

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๗/๗๕๕



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี
เลขที่รับ..... ๙.130
วันที่..... 29 มิ.ย. 2567
เวลา.....

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมื่อวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมื่อวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางพัชรีดา สมากล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีที่ ๒๕6๓๘๐๐๑๑ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ทำค้นคว้าอิสระ เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การทำค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามกระบวนการวิจัย ตามเป้าหมายของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงขอเรียนเลือกโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา (กลุ่มตัวอย่าง) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี โดยขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมื่อวิจัยในหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ กำหนดการวันและเวลา นักศึกษาผู้ทำวิจัยจะประสานงานกับท่านด้วยตนเองอีกครั้ง และขอรับรองว่าการทดสอบเครื่องมื่อวิจัยครั้งนี้ เป็นแต่เพียงการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาตามที่หลักสูตร กำหนดเท่านั้น จะไม่ส่งผลกระทบต่อหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากมีข้อสงสัยประการใดจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ชัยวัฒนกุลวานิช)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐๘ ๑๘๙๘ ๑๖๕๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educate@skru.ac.th

ผู้ประสานงาน นางพัชรีดา สมากล โทร ๐๙ ๕๕๑๖ ๘๐๘๐

ที่ ศธ ๐๔๑๔๘/ ๗๕๘



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล
๘๘๔ ถนนยนตรการกำธร ตำบลคลองขุด
อำเภอเมืองสตุล จังหวัดสตุล ๘๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อคววิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อ้างถึง สำเนาหนังสือคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ อว ๐๖๓๙.๐๗/๗๕๘

ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๗

จำนวน ๑ ชุด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับ

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางพัชริดา สมากล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษารหัส ๖๕๐๘๘๐๐๑๑ หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ขอส่งแบบตอบรับให้นักศึกษา
ทำการทดสอบเครื่องมือวิจัยมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล

กลุ่มอำนวยการ

โทร. ๐ ๗๕๗๒ ๑๓๘๐

โทรสาร ๐ ๗๕๗๒ ๑๒๒๔

๒

แบบตอบรับให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ นางพัชริดา สมากล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รหัส ๖๕G๑๔๐๐๑๑ (ภาคพิเศษ) ได้รับอนุมัติให้ทำค้นคว้าอิสระ เรื่อง " บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล" เข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัย ณ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อประกอบการทำค้นคว้าอิสระ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว จึงพิจารณา ดังนี้

- ยินดีให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัยในหน่วยงาน
- ไม่สะดวกให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัยในหน่วยงาน

(ลงชื่อ)

ศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา ปิ่นแก้ว

ตำแหน่ง รศ. ผอ. สหป. สต.

หน่วยงาน สหป. สต.

วันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๖๕

(ขอความกรุณาส่งแบบตอบรับคืนให้นักศึกษา เพื่อใช้ประกอบการทำค้นคว้าอิสระ)

ที่ ศธ ๐๔๑๔๘/๒๕๖๗



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล
๘๘๔ หมู่ที่ ๔ ถนนยนตรการกำธร ตำบลคลองขุด
อำเภอเมืองสตุล จังหวัดสตุล ๘๑๐๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ อว ๐๖๓๔.๐๗/๗๕๘
ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๗

จำนวน ๑ ชุด

๒. แบบตอบรับ

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางพัชริดา สมากล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รหัส ๖๕G๑๘๐๐๑๑ หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร ศิริสุข เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ขอส่งแบบตอบรับให้นักศึกษาเข้าทำการ
วิจัยมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ


(นายสุกฤต อัจฉนาทวัฒน์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล

กลุ่มอำนวยการ

โทร. ๐ ๗๔๗๒ ๑๓๘๐

โทรสาร ๐ ๗๔๗๒ ๑๒๒๔



ที่ อว ๐๖๓๙.๐๗/๗๕๘

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางพัชริดา สมากล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รหัส ๖๕G๑๘๐๐๑๑ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ทำค้นคว้าอิสระ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เพื่อให้การทำค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามกระบวนการวิจัย ตามเป้าหมายของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงพิจารณาเลือกโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา (กลุ่มตัวอย่าง) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัยในหน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ กำหนดการวันและเวลา นักศึกษาผู้ทำวิจัยจะประสานงานกับท่านด้วยตนเองอีกครั้ง และขอรับรองว่าการทดสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ เป็นแต่เพียงการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาตามที่หลักสูตรฯ กำหนดเท่านั้น จะไม่ส่งผลกระทบต่อผลเสียต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานท่านแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ชัยวัฒน์กุลวานิช)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐๘ ๑๘๙๘ ๑๖๕๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educate@skru.ac.th

ผู้ประสานงาน นางพัชริดา สมากล โทร. ๐๙ ๕๔๑๖ ๘๐๘๐

-๒-

แบบตอบรับให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ นางพัชรีดา สมากล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รหัส ๖๕G๑๘๐๐๑๑ (ภาคพิเศษ) ได้รับอนุมัติให้ทำค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ” เข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัย ณ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อประกอบการทำค้นคว้าอิสระ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว จึงพิจารณา ดังนี้

- ยินดีให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัยในหน่วยงาน
- ไม่สะดวกให้นักศึกษาเข้าทำการทดสอบเครื่องมือวิจัยในหน่วยงาน

(ลงชื่อ)..... 

(นายจกานต์ อธิมาพิชญ์)

ตำแหน่ง..... รอง ผอ. ส.น.ป. สตูล

หน่วยงาน..... ส.น.ป. สตูล

วันที่..... ๑๕ / ๑๐ / ๒๕๖๗

(ขอความกรุณาส่งแบบตอบรับคืนให้แก่นักศึกษา เพื่อใช้ประกอบการทำค้นคว้าอิสระ)



ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
 สำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัด สพป.สตูล จำนวน 205 คน



<https://forms.gle/PGjVoKCzwDZ๔jmef๗>

ใคร่ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามถึงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๗
 สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ นางสาวพัชริดา โสตะตา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๕-๔๑๖๘๐๘๐
 ตำแหน่ง ครู โรงเรียนบ้านราวปลา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

****ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง****



แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
 - 1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา
 - 1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
 2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end Questionnaire) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
 3. แบบสอบถามนี้ใช้กับครูผู้สอนระดับปฐมวัย เป็นผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความกรุณาจากครูผู้สอนระดับปฐมวัย โปรดได้กรอกแบบสอบถามทุกข้อด้วยความซื่อสัตย์จริง
 4. แบบสอบถามชุดนี้ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด และคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ
- ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพัชริดา โสตะดา
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. ระดับการศึกษา
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ทำงาน
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5 – 10 ปี
 - มากกว่า 10 ปี
3. ขนาดสถานศึกษา
 - สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน)
 - สถานศึกษาขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน)
 - สถานศึกษาขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 601-1,500)

**ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล**

1. แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษาของท่าน

2. แบบสอบถามตอนนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดและโปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	งานวิชาการระดับปฐมวัย	ระดับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา ในการบริหารวิชาการปฐมวัย				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านการพัฒนาหลักสูตร						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น					
ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้						
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบ แนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความรู้ ทักษะ คุณธรรมและ จริยธรรม					

ข้อที่	งานวิชาการระดับปฐมวัย	ระดับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา ในการบริหารวิชาการปฐมวัย				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
11	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดเวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้พร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้					
13	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า					
ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้						
14	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้					
16	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
17	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการซ่อมแซมปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
19	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการใช้และผลิตสื่อที่เป็นรูปธรรมมากกว่าสื่อที่เป็นนามธรรม					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดประสบการณ์					
21	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					

ข้อที่	งานวิชาการระดับปฐมวัย	ระดับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา ในการบริหารวิชาการปฐมวัย				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนา นวัตกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
23	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศ ทางกายภาพภายในสถานศึกษา					
ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ						
24	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินพัฒนาการ เด็ก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา					
25	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมิน พัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น					
26	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมิน พัฒนาการตามสภาพจริง					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการวัดและ ประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กให้บรรลุตาม มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการ วัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาค เรียน					
ด้านการนิเทศการศึกษา						
29	ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุง วิธีการทำงานของครูแต่ละคนให้มีคุณภาพ					
30	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการพัฒนางาน ของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
31	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลจากการนิเทศ มาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและ หลักสูตรสถานศึกษา					

ข้อที่	งานวิชาการระดับปฐมวัย	ระดับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา ในการบริหารวิชาการปฐมวัย				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
32	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการ นิเทศการศึกษาของตนเองและเพื่อนครู					
33	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเป็นกัลยาณมิตรต่อ เพื่อนครูในการพัฒนางาน					
34	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเกิดความเชื่อมั่น ในปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง					
35	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และนำความรู้ไป พัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ
ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย
และการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

4) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

.....

.....

.....

.....

.....

5) ด้านการนิเทศการศึกษา

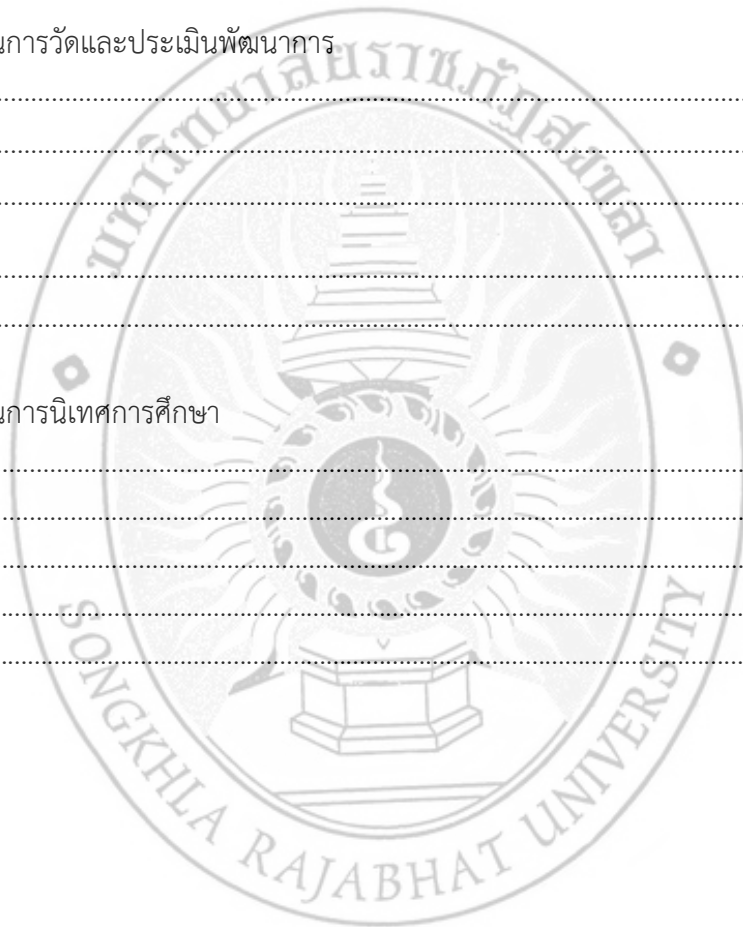
.....

.....

.....

.....

.....





ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 24 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย	คะแนน			IOC	ผลการ พิจารณา
	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)				
	1	2	3		
1. ระดับการศึกษา <input type="checkbox"/> ปริญญาตรี <input type="checkbox"/> สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ประสบการณ์ทำงาน <input type="checkbox"/> น้อยกว่า 5 ปี <input type="checkbox"/> 5 – 10 ปี <input type="checkbox"/> มากกว่า 10 ปี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ขนาดสถานศึกษา <input type="checkbox"/> สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน) <input type="checkbox"/> สถานศึกษาขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน) <input type="checkbox"/> สถานศึกษาขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3		
ด้านการพัฒนาหลักสูตร					
1 ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4 ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5 ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัด ประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6 ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
7 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือ ปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกรอบแนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้กับเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์ กว เรียนรู้ที่สอดแทรกความรู้ ทักษะ คุณธรรมและ จริยธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่				
	1	2	3		
11 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดเวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้พร้อมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เกิดการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้					
14 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูพัฒนาและผลิตสื่อมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการใช้และผลิตสื่อ ที่เป็นรูปธรรมมากกว่าสื่อที่เป็นนามธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่				
	1	2	3		
20 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการสร้างและจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดประสบการณ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนานวัตกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศ ทางกายภาพภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ					
24 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการประเมินพัฒนาการเด็ก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน เป็นต้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการวัดและประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านกรณีเหตุการณ์ศึกษา					
29 ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของครูแต่ละคนให้มีคุณภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3		
30 ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการ พัฒนางานของครูตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลจากการ นิเทศ มาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับผู้เรียนและหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมใน การนิเทศการศึกษาของตนเองและเพื่อนครู	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเป็น กัลยาณมิตรต่อเพื่อนครูในการพัฒนางาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเกิดความ เชื่อมั่นในปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ก้าวหน้าและ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาตนเองในการเพิ่มความรู้และ นำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35 ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้ คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการ พัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของครูแต่ละ คนให้มีคุณภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3		
1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ อย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการนิเทศการศึกษาอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 25 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย	ค่าความเชื่อมั่น
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย	.903
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	.803
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	.835
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้	.817
4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	.921
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	.931

